libre p mesale di grano et debbiano havere il Coppolo di rame aggiustato che tenga quattro lib. l'altro et che mancandoli siano tenuti aggiustarlo et sigillarlo al depositario et deputato di detta Terra sotto pena di mezo scudo p ciascuno e ciascheduno d'applicarse come di sopra

Fiat

5 1 — Item li fornacchiarj debbiano far li mattonj della mesma di un piede longhi et la sesta parte di un piede grossi che tenino

133 termino cotti et della medesima longhezza le pianelle et quatrucci et li coppi siano di un piede et mezo longhi et contra facendo caschino in pena di due iulij p ciascuno et ciascheduna volta non osservato detto modo p ciascheduna volta d'applicarse come di sopra

Fiat

5 2 — Item il macellaro di detta Terra non possa ritenere capre ne porci dentro al destretto de detta Terra ne possa dentro la Terra remettere ne arrestare bestie pecorine

Fiat

5 3 Item detto Macellaro non possa vendere carne vaccina ct la vaccina prima non sia occisa publicamente in detto Macello.

Fiat

5 4 Item quello sia contenta concedere l'altezza ... pone p la pischiera

Fiat quo ad pischieram p medietate

5 5 — Item quello sia contenta concedere che il notario ...

56. p. Ciascheduna rogito d'uno sestiero baiocchi quattro p. Cancellaria
Et sestiero [illegible] Carlini [illegible] fino a Cento ducati da Cento ducati
in su pro rata [illegible] p. Cancellaria da Cento ducati in giù
b. vinticinque [illegible] p. Cancellaria baiocchi vinti da
cento ducati in giù da cento in su baiocchi vinticinque p.
Centinaro di ducati p. Cancellaria

Confirmamus Jo: Antonius [illegible] manu propria

II

Capituli facti e adiorti per lo Ill.mo Sig.r dì Virgilio orsini Inviolabil.te da observarse nella terra de S. Greg.o

6

~~65~~ In prima . S. S. J. vole ordina e comanda che li logotenenti e altri offitiali che serrando per tempore in dicta terra no possino fare gratia ne componer pene alcune ascedenti alla summa de 3. scudi e piu: Et da tre scudi in gio le possino componere e farne gratia co la presentia e cosenso del factore de . S. S. J. sotto pena de Vinticinque scudi

66 Item ordina vole e comanda che le accuse facte contra uno delinquente de piu delicti no si possino dividere ma co(n)iunti Insieme se debino punire alle alteratione delle pene

~~67~~ Item che li offitiali predicti no possino pigliar denari de alcuna pena ma se debino pagare per colledore in mano del Cam.o de . S. S. J. Contrafacendo dicti offitiali Caschino in la p(re)d(ict)a dicta pena per ciascuna volta e chi li pagarra nel doppio de quel che harra pagato

~~68~~ Item che li offitiali predicti siano tenuti fare un libro ricontro co li Camorlenghi dove se scriviano dicte pene che se pagarrando e per qual causa

69 Item che dicte securta de no offendere e de representarse se debino dare duratur ad beneplacito de . S. S. J. che medesimamente paij penate e se debino scrivere in dicto libro qual poj finito loffitio Il . L . J . sia tenuto portarlo in mano de . S . S . J .

70 Item . S . S . J . ordina e comanda che li presenti Capituli se debino scrivere e notare nel statuto de dicta terra .

IIv

De electione potestatis cap.° primo

c. Quoniam universa membrorum compago ex dispositione capitis formatur, et de manibus cuiuscumque Rectoris sibi commissi populi, et communis principaliter pendet salus. Jccirco de ipsius electione Rectoris uel potestatis est. Jn Dei nomine principium faciendum, et primo hac presenti lege statuerunt et ordinauerunt. quod potestas dicte Terre, qui pro tempore fuerit, teneatur et debeat uinculo juramenti primo mense sui regiminis congregari facere consilium generale, et octo Dominorum priorum dicte Terre sanctigemini, et aliorum sapientium, quos dictis consilio et Dominis prioribus placuerit conuocare, uel sine dictis sapientibus, si dictis consilio, et prioribus pro meliori uidebitur expedire.

De juramento potestatis cap.° 2

R. Ut salubriter per Rectores quoslibet sibi commissum officium et regimen exerceatur, ac fideliter operetur. statuerunt, et ordinauerunt, quod nouus potestas dicte Terre, antequam incipiat eius officium exercere iuret et iurare debeat ad sancta dei Euangelia scripturis corporaliter manu tactis ipsum officium gerere sub infrascripta forma. videlicet dictam Terram, comune, et homines sanctigemini regere, gubernare, et manutenere sub obedientia Rectoris, Gubernatoris sancte matris ecclesie, et Domini nostri pape. ac etiam sub obedientia et Dominio Jllustrissimorum Dominorum Domini Ferdinandi Ducis Grauine, et domini Joannis Antonij Ursinorum, Dominorum et perpetuorum patronorum dicte Terre et eorum officialium pacifice et quiete. Homines, jura, et jurisdictiones, et bona dicti communis totis uiribus defensare, et seruare, et seruari facere ius et justitiam, in Terra predicta et omnibus petentibus coram eo toto tempore sui regiminis, et maxime orphanis, pupillis, pauperibus ecclesiis,

1v

ac miserabilibus personis, et quemlibet manutenebit et cõseruabit
pro posse in suo jure, et justitia. Stantiamenta, Reformationes,
Leges et decreta, quae sunt, et in posterum fient, dũmodo non sint
contra constitutiones in Terra praedicta seruare, et seruari facere,
ac executioni mandare, et ubi Statutum expresse nõ loquitur,
judicabit et cognoscet de similibus ad similia, et ubi ad simile adap
tari non posset, seruabitur simpliciter jus cõmune. bona cõmunis
praedicti conseruare, saluare, et reinuenire ac deueniri facere in com
muni praedicto toto suo posse curabit. etiã contentus suo salario sibi
promisso uel ordinato, et plus non petere, uel peti facere per se, uel
alium, directe, uel indirecte aut aliquo quaesito colore, nec expendere
uel consentire quod inutiliter aliqualiter expendatur de pecunia
et hauere communis praedicti, nec consentire quod per dictũ cõmune
debitum aliquod contrahatur, et maxime si tempore sui regiminis
aliquod contrahi contingat, in posterum illud solui et restitui faciat,
ut melius et utilius fieri poterit pro cõmuni praedicto: et con-
seruare commune et homines dictae Terrae in beneuolentia, gratia
ciuitatum, locorũ circũstantiũ et Terrarũ et vicinorum dictae Terrae,
et omnem causam de medio tollere toto posse, per quam Terrae vicinae
aduersus cõmune, et homines dictae Terrae, ac bona ipsorũ possent ad
Represalias, et discordias aliquas peruenire. datias imponendas
per dictum commune exequi, et exigere, ac conuerti facere
in utilitatem dicti communis sine aliqua mercede. Muros nãq;
ingenia, et propugnacula dictae Terrae singulis mensibus unã cum
dictae Terrae Cancellario reuidebit, de quo per eũdem publice appa
reat reformatum. et ubi eos expedierit redaptari, id illico fieri
facere dicti communis sumptibus et expensis sub pena uiginti

~~Quinq. denariorum. potestati predicto~~ qualibet uice in praedictis et qualibet
praedictorum fuerit contra factum. tenere credentias dicti communis sub silentio,
quaeq. tenenda fuerint in perpetuum, uel ad tempus. circa dicte terre custo
diam, et salubrem statum, pacifiuum et tranquillum die nocteq. attendi
facere cum solertia suo posse teneatur. de gestis, et gerendis per se, suosq.
officiales et famulos, in officio predicto eius finito reddere plenariam
rationem. iurabit etiam personaliter seruire dicte terrae sancti gem.
et communi praedicto, et non per substitutum toto tempore sui offitij.
nisi obtenta licentia consilij generalis, et dominorum priorum dicte
terre. in quo consilio duae partes ipsius, et praedictorum dominorum
priorum debeant interesse, et aliter fieri non possit. et omnia alia
et singula facere, et fideliter operari, quae utilia nouerit pro communi
et hominibus dicte terre, et inutilia praetermittere, et euitare
attendere, et obseruare promittat, et iuret quae in uolumine et huius
statuti capitulis seriosius continentur.

De electione notarij reformatium damnorum datorum et eius
juramento cap.o 3.

Cum communis negotia absq. cancellario nequeant exequi, et executioni
.C. salubriter demandari, hac praesenti lege statutaria decreuerunt,
quod potestas, qui pro tempore fuerit, teneatur et debeat uinculo
juramenti quando expediet congregari facere consilium generale
dicte terre, in quo una cum dominis dicte terre prioribus elegi, et nominari faciat unum bonum, sufficientem et expertum
notarium reformationum damnorum datorum, uiarum, fontium,
et pontium, dicte terre pro tempore futuro. qui quidem notarius

2v

si sui duxerit officium acceptandū teneatur et debeat uenire ad terram sancti gemini ad dictum officium exercendū una die ante initium sui officij, suumq. initium sumat officium ea die, qua sui inceperit officium exercere debeat, etiamq. teneatur idem notarius semper secum habere et retinere pro eius officio exercendo toto tempore sui officij unū bonum, et legalem famulum armigerum, aptum ad arma portandum, de dictaq. terra, et eius districtu non discedere. nec se quomodolibet absentare sine dicti cōmunis licentia speciali ad penam uigintiquinq. librarū cortonensiū computandorū continuo ad sui salarij exitum, toties, quoties per eum fuerit contrafactum. si autem repertus fuerit non retinere dictum famulum, in centū solidis uice qualibet condemnetur tempore sui sindicatus. ut enim abitudine honestiori prefulgeat, debeatq. etiam nullam participationem, familiaritatem, uel societatem habere cū hominibus et personis dicte terre in comedendo, bibendo, uel cū eis ex.ª sui officium ultra modū debitum conuersando ad penam superius adnotatam, Dn̄is dicte terre prioribus qui pro tempore dumtaxat excepti. teneatur etiā facere, et fideliter exercere officium cancellarie, et Reformationum dicte terre, et eas in libro originali transcribere seriose scati cū fuerint ordinate. debeat, etiamq. teneatur scribere, et in libro ponere omnes introytus et expensas causa dicti cōmunis. postq. Notarius eorūdem eos in suis libris scripserit seriatim, teneatur etiam exercere fideliter, et cum sollicitudine operari officium damnorū datorū dicte terre eiusq. districtus et de damna dantibus tam per accusationem, denuntiationem, inquisitionem, q. etiam per

iuramenti eligere vocare et nominare in sindicos duos probos viros de dicta
terra qui debeant sindicare et ratiocinare dictum dominum potestatem et suos of
ficiales de gestis et administratis per eos et quemlibet ipsorum et potestas
et sui officiales non possint ullo pacto syndicos sic electos suspectos alle
gare quibus comunitas teneatur et debeat perfecto syndicatu dare et solvere
pro eorum mercede florenum unum pro quolibet. Qui potestas et alii dicte
terre officiales deposito eorum officio teneantur et debeant stare et mo
rari ad sindicatum in dicta Terra coram dictis sindicis ad reddendum
rationem de gestis et administratis per eos tribus diebus integris in
quibus fiant tria publica bandimenta per terram predictam ex parte dic
torum sindicorum ut quicumque vult aliquid dicere vel petere ab ipsis po
state et officialibus vel familiaribus suis compareat coram dictis sin
dicis et potestas predictus in responsione generalis inquisitionis teneatur
et debeat cavere et cautione idonea prestare pro se et suis officialibus de
stando ad sindicatum et solvendo dictum et quamcumque condemnationem
in qua ipse vel sui officiales de iure venirent condemnandi. Et si in dictis
tribus diebus aliqua petitio non daretur eisdem vel alicui eorum
vel si qua frivola irrationabilis vel iniusta dictis sindicis videretur
facta refutatione eorum et talibus personis per ipsos tunc absoluti recedere
libere valeant. Si vero petitio daretur que admictenda videretur ibidem
morari teneantur tribus aliis diebus in quibus de ipsis petitionibus valeant
absolvi vel condemnari per dictos syndicos prout iuris fuerit. Nullus au
tem potestas vel officialis aliquis dicte Terre sindicari possit durante
tempore sui officii et regiminis pena sit petentis centum libre denariorum
cortonensium et consulentis vel arrengantis vigintiquinque applicandorum
ipso facto camere Illustrissimorum dominorum domini Ferdinandi ducis gravine et domini
Paulantonii Ursini dominorum et perpetuorum patronorum Terre predicte. Et
nihilominus quod fieret non servata forma predicta non valeant nec teneat

3v

ipso iure et dictus potestas p se et officialibus et famulis suis teneatur pare
re sententie ferende per dictos syndicos, ac eis et quolibet eorunde et ab
illorum sntia non liceat appellare qui syndici auctoritate habeant et
balia dcos officiales repertos culpabiles puniendi et condenadi sedum for
ma iuris et statutorum et ordinamentorum dicte Terre. Et quilibet dicte
terre potestas in fine sui officij teneatur et debeat relinquere et dare
dicto coi uel eiusde camerario qui pro tempore fuerit pro dicto
coi duas piccas valoris et cois estimationis unius florenj p qualibet,
et si idonee fuerint per dcos sindicos admittantur et per dictu camerariu
reponantur ubi per dnos priores fuerit ordinatu que quide picse in pe
cunias couerti no possint. Volentis vero dare petitione potestati suis
que officialibus et famulis debeant infra triduu cora dictis sindicis cum
torum petitionibus comparere quo termino elapso no debeant amplius audirj
adiicientes qd potestas et alij dicte terre offles debeant per dictos syndicos
de gestis per eos et super petitionibus sumarie sindicari et possint terminos
dilationes abreuiare p ipsorum arbitrio ita qd ultima sindicatus die post
uesperas dent et pmulgent absolutoria uel condenatoria sntiam.
Statuerunt insuper et ordinauerunt qd in electione sindicorum .M. prio
res eligant etia et nominet notariu dcorum sindicorum qui teneatur et de
beat sine aliqua mercede scriber et notare oes et singulas petitiones ac
tus et Testiu examen et pro suo salario habeat unu tmmodo Florenu
et plus petere no possit a dicto coi

De eadem materia cap.o 5

Potestas ceterum et alij dicte Terre officiales qui pro tempore fuerint no possint
nec debeant compellere cogere uel constringere, nec coartari facere aliquem hospita
torem tabernarium uel quemuis aliu de dicta Terra ad pstandu eis uel alicui eorum
quocumque colore quesito pannos lectorum uel alias res et si potestas uel officiales
eius pdicti de his tempore syndicatus reperiretur culpabilis in quinqua
ginta libris denariorum cortonensiu per dictos syndicos condemnetur qui quide

cindici teneantur et debeant facer' gnalez inquisitione' inter hoies cuiuslibet quar
terij dicti Terr' de gestis per off.^les pdictos et quemlibet eorumdem ab ipsisque
officialibus libri debeant in gnali cosilio exhiberi otto diebus ante fine' ipsorum off.i
qui per dictos syndicos debeant revideri ut sciatur recte quid continetur
in eis semper enim gnalis petitio 9 dictos officiales et famulos pro parte
cois offerri debeat more solito et super ea sumarie procedatur ut sup
prescribitur seriose si vero syndici et ratiocinatores pdicti in his fuerint
negligentes dolosi uel remissi in centum lib. denariorum per futurum po
testate irremissibiliter codemnetur de quibus idem futurus potestas in
quisitionem gnalem facer' teneatur qd quilibet capitulum sit pcisu et tol
li non possit consilio uel arrenga

De electione priorum et eoru' Balia cap. 6

V t cois utilitas et negocia salubrius et solertius efficiantur. cum per probos
officiales Terrigenas aliqua apertius discernatur et inuestigentur fideli
ter hac pnti lege statuerunt et ordinauerunt qd in dicta Terra sit et habe
atur officiu' dnorum priorum qui scribantur per cancellm dicte Terre in decem
breuibus videlicet otto pro quolibet breui et imbussulentur in quoda' bussulo sigil
lando sigillo cois pdicti et per dictum cancellariu' retinendo et singulis duobus
mensibus in gnali dicte Terr' consilio unu' ex dictis breuibus extrahatur de dicto bus
sulo per dictum cancellm et qui in dicto breui scripti reperientur nuncupentur
et habeantur dni priores et prioribus dicte Terre pro duobus mensibus similiter
alij ut dictu' est more solito extrahantur et cu' dictum bussulu' vacuu' fuerit
hij qui extracti ex eo fuerint reimbussulentur in eo per cancellm memoratu'
qui dni priores teneantur et debeant uinculo iuramenti se congregare pro
dicti cois exequendis totiens quotiens fuerit opportunu' et semper subire ac
fideliter operari utilia pro coi et inutilia pretermittere et uitare possint etiam
et eis liceat expendere de pecunijs et auere dicti cois pro comodo et utilitate

eiusdem decem lib denariorum inter oes tunc coi presidentes pro quolibet mense
et non ultra absq3 consilij gnalis deliberatione et si plus cor tpe solueretz inci
dant in pena centu bollr p quolib3 et uice qualib3 et Camerarius qui pro tpe
fuerit expendens ultra quantitatem pdicta dicta pena mulctetur et nihilo
minus qd expendisset de suo intelligatur gerio persoluisse. Cancells autz
predicta scribens dictam pena soluer teneatz. Que quide dnor priorū con
gregatio semper fieri debeat in domo habitationis cancellij in absentia po
testatis et off. suor nisi per eos foret cum expedierit aliud reforma
tum. Possint etiam et ualeant autoritate pntis capli pro salute et statu
pacifico dicte Terre circa negocia dicti cois ac oia que pro statu et eiusdem
comodo uiderint expedire stantiare et reformare et ordinar et prouider
ac penas imponer et alia facer et exequi diligentz que ipis dnis prioribus
ex forma quorūcūq3 statutorū et ordinamentorz comissa sunt uel est eis
balia uel autoritas attributa hoc semper dum taxat excepto qd ex se
ipis absq3 deliberatione consilij gnalis dicte Terre ultra dictas decem
libras pro mense inter oes expendendo uel aliquid dado de bonis et aue
re dicti cois nullam habeant potestatem. Semper enim agenda per eos
mitti ad partitu debeant inter ipos ad bussula et pallottas que semper per ma
iorem partem ipoz debeat obtineri nec ex eis paucioribz quinq3 ad dicti cois
negocia peragendu ualeant quomodolib3 repperirj et quicquid per eos
uel maiore parte ipoz factum fuerit siue gestu ordinatu prouisum
stantiatu reformatu decretu et deliberatz fuerit seruatis pmissis ualeat
et teneat aucte pntis capli et executioni mandetz. Qui etia teneantur et
debeat uel duo ex eis facere requisitione potestatibz qui p tempore
de se suorzq3 offo familiaribz et equis ad minus ter in mense uel ad
ad eorum petitionem et terminu ut uiderint expedir. Et illi duo qui
semel dictam requisitione fecerint alij semper no possint. Sed alij duo
subsequenter ut fuerit oportunu que requisitiones rescribantur per

cancellarium dicte Terre publice roborate. Si uero dicti domini priores uel cancellis in his fuerint negligentes tepidi uel remissi uel fraude seu dolum commiserint per futurum potestatem dicte Terre in centum solidis denariorum pro quolibet et uice qualibet condemnetur

De electione Cammerarij comunis suique notarij Cap.° 7

N e pecunia et auere res et bona dicti comunis perdantur sed potius conseruentur pro necessitatibus dicti comunis et cum modis et ordinibus debitis dicta pecunia persoluatur hac salubri statutoria lege decreuere et ordinauere quod domini priores dicte terre qui tunc dicte Terre statui presidebunt otto diebus ante finem officij cammerarij dicte Terre teneantur et debeant uinculo iuramenti congregari facere consilium generale in quo per eos more solito eligantur et nominentur quatuor boni et legales homines dicte Terre quos meliores et legaliores nouerint pro ipso comuni. Et sic electis potestas fieri faciat scrutinium secretum de ipsis quatuor in ipso consilio et per ipsum consilium, qui plures uoces habuerit sit camerarius dicte terre cuiusque duret officium tribus mensibus tunc proxime futuris et elapsis dictis tribus mensibus successiue alius uel alij camerarij eligantur modo predicto. Et nullus possit esse uel eligi camerarius dicte terre qui in ipso fuerit officio a duobus Annis proxime preteritis antea et etiam qui non fuerit allibratus in catasto et libro dicti comunis in ducentis libris cortonen. uel ab inde supra eundemque modum osseruare uolentes circa electionem notarij dicti camerarij et qui fuerit notarius tribus mensibus alijs successiue tribus esse non possit se alius seu alij notarij eligantur modo iam dicto. Qui quidem camerarij habeant pro suo salario in dictis tribus mensibus quinque libras denariorum cortonen. Notarius uero tres libras cortonenses pro dictis tribus mensibus habeat et non plures. Teneatur et debeat etiam dictus camerarius antequam incipiat suum officium exercere iurare ad sancta dei euangelia scripturis corporaliter manu tactis quod dictum eius camerariatus officium bene et legaliter exercebit pro eius osseruatione

et de administratione sui officij reddendo plenariam rationem primo et
ante oia fideiussores Idoneos prestare dicto Coi firmiter teneatur. expense
enim fiende per dictum camerariu fiant modo subscripto vz. qd de mādato
Potestatis possit et ualeat expendere vz de pecunijs et auere dicti cois quolibz
mense uiginti solid den. cort et non ultra ab inde uero supra semper cum de
liberatione consilij generalis et dominor Prior dicte Terre. Et si aliter dictus
camerarius expensas faceret ditto comuni de suo proprio reficere teneatur et si potas
uel qui uis alius fieri fecerit uel mandauerit quinquaginta lib. den. corton pro quolibz
et uice qualibz per sindicos cōdempnetur. Qui quidem camerarius habere debeat duos
libros introytuu et expensar, unu quor prope dictu eius notm et per dictu camerariu
conseruandu et retinendum et ne error in poster ualeat exoriri aliu uero copiandum
et conficiendu ex eo per cancell.m dicti cois qui pro tempore fuerit et per eum nomine
dicti cois retinendum super quo per ratiocinatores dicti cam. reddatur ratio de intro
ytibus et expen. Nulle enim expense fiant de bonis dicti cois nisi per camerarium
eius que subito ne fraus possit comitti per dictu eius notm ad exitus cōscribantur, nec sine
apodissa sigillata bullecta dominor prior a dece sol supra. Teneat et et debeat Idem came
rarius nulla recipere a quoq pecunie quantitatem uel introytu dicti cois nisi per camerariu
eius not uel cācell.i dicte Terre, si uero dicti camerarius eiusq notarius uel cācellarius in his
et predictor quolibz fuerint negligentes dolosi, tepidi uel remissi in decem lib. den corton
pro quolibz et uice qualibz per supra dictu sindicu condempnetur. Statuentes etia qd bis introy
tus exitus et expen cois predicti singulis mensib per dicti cois cantell. legi et uulgari Zari
debeant in cōsilio genli dicte Terre qd si nō fecerit pro uice qualibz decem lib pena mul
ctetur. debeat etiamq teneatur camerarius predictus una cu eius notario colligere et exiger
omnes et singulas datiuas collectasq per dictu comune imponendas uel alius per dicti cois
cōsiliu cu expedierit exigendas, qui teneantur et debeant uinculo Iuramenti et pena uigin
ti quinq lib corton den pro quolibz et uice qualibet dare cuilibz soluenti dictas datiuas et collectas
apodissa continentem quantitatem solutionis datiue et tempus et qui dicta apodissa eisdem cultorib
nō petierit centu sol pena mulctetur. not. autem dicti camerarij teneatur et debeat uinculo

iuramenti et ad dictam penam scriber oes introytus et expensas dicti cois ac libros datiar et collectar semper cum fuerit oportunu sine aliquo alio salario ptio uel mercede. Adicientes qd si electores huiusi camerarij et notij forma huius capli no seruauerit quilib cor soluat noie pene coi pdicto decem soll den cort quam pena potestas de facto ab eis exiger teneat quod quippe capitulu an q dca electio celebretur legi debeat et uulgarizarj per cancellar dicti cois in gnali consilio dicte terre itaqd no possit quis piam ignorantia allegar et hoc capitulu sit pcisu et inuiolabilit obseruet et tolli no possit consilio uel arrenga

De consilio renouando cap^o 8

Ut dicti cois negocia salubriter exequatur et rite pcedant et ne possint absq deliberatione matura talia pertransire statuerunt et presenti lege firmauerunt in principio regiminis potestatis et in primo fiendo consilio qd per eundem eligantur consiliarij gnales s3 numero quadragintaotto quos de nouo eligant et eligere debeant alij consiliarij ueteres modo et forma infra scriptis v3 qd unusquisq dictor consiliarior ueteru possit debeat et sibi liceat eligere unu quem sibi meliore eliger uidebit pro coi dumodo talis electus sit in lib et catasto dicti cois adscriptus particularit per se uel coiter cum alio in ducent lib cortonen uel abinde sup et no possit eligi nisi unus tantu de domo uel familia simul habitante et uiuete in una coquina et uita et si alr fieret ipa sit nullius efficacie et momenti sed mo et forma pdictis alius eligatur quor nouor consiliarior duret off.^m per sex menses et finiti dictis sex mensibus successiue alij eligantur dicto mo uolentes ex nuc auctoritate presentis capli qd quicquid et totu semel et plures totiens et quotiens per dictu co[n]siliu reformatu prouisu decretu statutum ordinatum et stabilitu fuerit ualeat et teneat et executioni mandet sicuti factum et gestum esset per dicti cois parlamentum consiliu uel arrenga dum

tamen qd in ipso consilio due partes dictor consiliarior et dominor pri
orũ debeant interẽe et semper ordinanda et reformãda in dicto cõsilio
optineri debeant per maiorem partẽ ipor hoc tamẽ dũtaxat excepto qd
qn tractabitur de expensis tunc illud per tres partes firmiter debeat
obtineri

De electiõe ratiocinatorũ camerarij et dataiolor cõis cap.o 9

A d hoc ut de gestis et administratis per camerarios dicti cõis de introy
tib et expensis ac dataiolos et exactores collectar plena ratio uide
atur statuerũt et ordinauerunt qd per dños priores dicte Terre qui
pro tpr fuerint eligantur et imbussulant duodecim boni ratioci
natores et legalr hoĩes de dicta Terra in quatuor breuib diuisi
trib pro quolibet breui et de Bussulo dicti tres in gñali dicte ter
re consilio singulr trib mensib extrahantur qui ratiõe et calculũ
ponant cũ Camerarijs et datiuar cultorib dicti cõis bene et legalr
sub uirtute pstiti iuramẽti. Nullus enim dictor ratiocinatorũ im
bussulandor attineat linea cõsãguinitatis uel parentele alicui ex dcis
camerarijs et dataiolis et si secus fieret non ualeat ipo iure. Qui quidẽ
ratiocinatores teneant et debeant uinculo iuramenti mature et particu
lariter et inspicere et uider oẽs et singulos introytus exitus et expensas
dicti cõis tempore camerariatg eius fecerint rationem et cũ dictis camrĳ
datiuar cultorib calculũ fecerint fidelr et legalr operarĳ ut uti
lius et cõmodius uidebitur pro cõi. Et potestas dicte Terre qui pro
tempor fuerit teneat et debeat exiger et exigi facer sine aliqua
mercede ab oĩb et singulis penes quos dicti ratiocinatores inue
nerint uel assignauerint remansisse de pecunijs et auere dicti
cõis quos realr et personalr cogere possit put sibi uidebit expe
dire. Et potestas pdicta fieri faciat et executioni mandar pena ui
ginti lib cortonen denar de suo salario absq aliquo a predictis

remictere debentibus exigende consanguinitas uero superius enarrata intelligatur usque in secundum gradum, quorum quippe ratiocinatorum et bonorum communium duret officium per unum annum et finito anno alij duodecim rembussulentur ut uidebitur dominis Prioribus qui tunc dicte Terre statui presidebunt qui habiant et habere teneantur pro eorum salario quindecim sollidos denariorum cortonensium pro qualibet camerariorum et datiolorum integratione quicquid enim factum fuerit per eos et quemlibet ipsorum auctoritate presentis capituli ualeat et teneat pleno iure si uero in his et quolibet eorum cum fuerint negligentes dolosi tepidi uel remissi nullum habeant salarium a communi et nomine pene quadraginta sollidos pro quolibet soluere teneantur etc.

Quod potestas et sui officiales non possint comedere bibere
Nec ludere cum hominibus dicte Terre cap° X

Ut rectores et officiales Terrarum habitudine honestiori perfulgeant ne familiaritas contemptum pariat statuerunt et ordinauerunt quod potestas dicte Terre nec aliquis eius officialis debeat nec possit comedere bibere siue ludere ad aliquem ludum taxillorum in terra S.ti Gemini cum aliquo seculari uel clerico de dicta Terra nec aliquid comestibile recipere ab eisdem nec aliquid aliud quod si secus fieret per eosdem in predictis uel aliquo predictorum in decem sollidis denariorum pro quolibet et uice qualibet condemnetur et de predictis non possit dari licentia nec in aliquo predictorum nec super ipsis aliquatenus dispensari qui uero contra predicta arrengauerit in decem sollidis cortonensium per futurum potestatem uice qualibet condemnetur.

Quod potestas et eius officiales non possint recipere consulteram cap° XI

Cum aliquando officiales et rectores Terrarum temerarie et non ex uero zelu efficiuntur inter partes cohabitatores unius ex quo possit materia scandali suscitari idcirco ipsorum presuntuosis malitijs obuiare uolentes hac inuiolabili lege firmauerunt quod potestas dicte Terre nec aliquis eius officialis pos

7v

sit petere uel recipere consultura uel accaptu per eos uel interposita persona quouis colore quesito de aliqua re uel causa ciuili uel criminali que agitaretur coram eis uel aliquo eorundem uel que agitata fuerit cora predecessoribus eorum nec aliquis eorum possit esse assessor uel procurator uel coadiutor in ipsis causis qui uero contrafecerit in predictis uel aliquo predictorum in centu- collis denariorum pro quolibet et uice qualibet sindicatus tempore condemnetur et applicetur cam. Illorum Dnorum Dni Ferdinadi Ducis Grauine et Johannis antonij Ursinorum dnorum et perpetuorum patronorum dce Terre et Potestas hoc iurare faciat officialibus et familiaribus suis et etia Baiulis ut de- beant obseruare premissa si uero accatu acceperint in decem libris de- nariorum corton pro quolibet et uice qualibet sindicatus Tempore codenetur.

Quod potestas et eius officialis non possint peter arbitrium cap. 12

N e potestas et Terrarum Rectores de facto arbitrarie et non iuridice contra quemqz presumpant immo secundum forma Iuris et horum precedentium seriem statutorum hoc salu- bri decreto firmauerit quod potestas dicte Terre et sui off.les no possint pete uel pon facere arbitriu in consilio uel arrenga uel etia pponer uel proponi facer aliquid in in eisdem per quod arbitriu mariatur aliquid aliud contra cap.lm pntis statuti pena centu Librarum denariorum cortonentium pro quolibet et uice qualibet qua fuerit per eos et eorum quem libet contrafactu et procurauerit uel arregauerit predicta soluat nomine pene cam. predictorum Illorum Dnorum quinquaginta libras den corton et consiliu generale no consenciat in predictis nec domini dicte Terre priores nec illud pponi permictat in ipso consilio uel arrenga syndici aute qui pro tempore fuerint de predictis ipm potestate et off.les suos debeant sindicar et ipos repertos culpabiles punire et codenare secundum forma Iuris statutorum et ordinamentorum dicte Terre et si Dni priores et consiliarij consentirent pponi quilibet eorum in dicta pena quiquaginta lib incurrat que ab eis et eorum quo libet exigatur et exigi debeat per futuru potestate cuius pene medietas sit procuratorum Illorum Dnorum et alia potestatis

esse possit nec ullus alius qui eet in domo seu societate hominis a uiginti annis
infra uz qd non habeat aliquem hominem in sua domo et familia maiorem uigi
ti annis ad dictum exercendum officiu cogi possit inuitus sed ipum renuere ualeat
suo uelle qd si secus fieret in predictis uel aliquo pdictoz nullam obtineat robo
ris firmitatem.

De Syndico eligendo qui assignet potestati res in palatio existētes cap.º 16

Ne res et bona dicti cois existentes in palatio eiusdem et alijs locis habitationē offi
cialiu dicte Terre perdantur sed potius per conseruationē et inuentariu conseruētur
decreuerūt et ordinauerūt qd in gnali consilio dicte Terre eligatz ad brisciu
los unus bonus idoneus et legalis hō de dicta Terra qui sit Syndicus dicti cois
ad assignandu potestati et alijs officialibz dicte Terre campana grossa et par
uam letterias cassas Tabulas et alia suppellettilia et massaritias dicti cois
que sunt in eiusdē palatio ac etiā in domo dicti cois habitatiōis cancellie
dicte Terre quas res sic dictis officialibz assignatas per dictu Syndicum potas
et officiales pdictj teneantur et debeāt in fine ipoz offi ipi Syndico uel alij pro
teī predicto et ad penā decem lib. den cortonen de eius salario et in restitutiōe
dupli reru nō repertaz sindicatus tpe condemnetur Simile enim inuentarium
per dictum Syndicu fierj uoluerūt de Tubba et tubetta quibz utitur preco dic
ti cois ac illas eo modo quo sup reassignare teneatur Cuius quidē Syndici
duret offm per sex menses et finitis dictis sex mensibz successiue alius eligatz
cum salario decē soldr corton pro semestrj. si uero in pdictis uel aliquo pre
dictoz fuerit dolosus negligens uel remissus nulliu salariu habeat et in cen
tum soldis cortonen per futuz potestate uice qualibz condēnetur.

De custodibz fontiu eligendis cap.º 17

Ut aquas fontiu in teritorio existentiu nemo contagionis labe cōmaculet hac le
ge firmauerunt qd potas dicte Terre qui pro tpe fuerit in principio sui re
giminis congregari faciat consiliu gnale et duoz priorū dicte Terre in quo
eligi et nominari faciat ad brisciulos settem bonos hoies idoneos et legales uicisto

8v

dis qui custodire debeat infrascriptos fontes vz de contrata fontis canalis aliu de fo
te famarami aliu di fonte scientelle aliu de fonte camelle aliu de fonte leo
pardi aliu de fonte S.ti laurentij et aliu de fonte manialiu dominaru qui tenea
tur iurar custodir dictos fontes legalitz et bona fide cu omni diligentia
qua poterit et denutiar oes personas in dictis fontibz et ipoz quolibet
turpitudine uel bructura aliqua facientes quolibz die dominico cora curia
et officialibz dicte Terre uel not.o dannoz datoz et habeant medietate pe
ne et alia medietas sit cois et eoz accusationes in credentia teneatur
si uero dolu uel negligentia comiserit in decem solLis cortonen pro quo
libz et uice qualibet puniatur.

De estimatoribz equoz et similiu eligendis cap.o 18

Quoniam ut plurimu per equoz mutatione cu moriuntur uel magangiatur estima
tione no congrua repetunt mutuantes quod coi et spetibz personis eiusdem po
test periudiciu generare igr hoc puti statuto statuerut et ordinauerut qd ptas
dicte Terr qui pro tpe fuerit primo mense sui regiminis in consilio gnali et
duoz prioru dicte Terr uinculo iuramti debeat et teneatz eligi et no
minari facer ut ipsi consilio uidebitz duos bonos hoies et legalis de dicta ter
ra et in cotineti electione eoz facta omnes equos equas roctinos et mulas de
dicta Terra estimari faciat que estimatio scribatz per cancellum dicte
terre et teneatz secreta quousqz fuerit ppalanda ita qd si cotingat tali
qua ex his bestijs magangiarj uel mori tunc illu estimatione coe uel
singulares persone emendet illa no obstante qd de ipsis bestijs uel ali
qua earudem uenditio apparuerit de qua sola emenda fiat iuxta estima
tionem predicta

De duobz hoibz eligendis ad inueniendu casalina et bona dicti cois cap.o 19

A d hoc ut iura domus et casalena possesiones iurisditiones et bona dicti cois ma
nuteneantz et conseruentur perhenniter statuerunt et ordinauerunt qd potestas dicte
Terre qui pro tempore fuerit primo mense sui regiminis in consilio gnali et do-

minor prior dicte terre teneant et debeat vinculo iuris eligi facere duos homines bonos et legales de dicta terra qui revidere velint omnia et singula bona communis predicti ubicumque sint et inveniri poterunt et penes quoscumque in terra Sancti Gem. et eius districtu et casalena dicti communis que sunt in dicto podii Azuani de terris Arnulphorum ac etiam silvas prata montes cesas et alia dicti communis iura que in tenimento dicti castri podii sunt. Et dicti duo ut syndici dicti communis revidere teneantur et debeant predicta et ea locari facere teneatur potestas pro dicto communi et predicti duo habeant unum notarium ad scribendum ea que fuerint oportuna et habeant pro eorum salario quilibet eorum quando irent extra terram dicta de causa quatuor solidos denariorum contenendum et ipsa bona plus offerenti et dare volenti locetur quod fieri potestas predictus vinculo iuramenti et ad penam vigintiquinque librarum de suo salario fieri facere per syndicum dicti communis omnium tam mobilium quam stabilium dicti communis unum inventarium quod deponatur apud et penes quendam bonum et legalem hominem dicte Terre per dominos priores dicte Terre qui pro tempore fuerint eligendum et facto dicto Inventario debeat per banitorem dicti communis publice preconizari quod quicumque vult de bonis ipsius communis videlicet domibus casalenis existentibus in tenimento dicti castri ad coptumum recipere veniat ad faciendum se scribi et quod dicti communis ad predicta specialiter deputatus faciat unicuique volenti instrumentum locationis pro illo tempore quo voluerit et pro illo precio quo videbitur dominis prioribus qui tunc dicte terre statui presidebunt et si non reperirentur volentes ipsa bona recipere ad coptumum et per consilium generale et domini priores dicte Terre eligantur quinquaginta boni et sufficientes homines dicte Terre qui cogantur per dictum dominum potestatem ad accipiendum dicta casalena domos silvas cesas ac cursus aquarum ac omnes et singulas dicti communis possessiones existentes in tenimento dicti castri podii ad coptumum pro illo tempore et precio quo videbitur declarari per consilium generale et dominos priores predictos et ad dividendum bona predicta prout dictis dominis prioribus videbitur et placebit.

De hominibus eligendis ad inveniendum focularia capitulo 20

Quia pro indigendis in dicta Terra per focularem dationis oportet quod focularium

9v

ius habeatur ideo p(redic)ti lege firmaverunt q(uo)d potas d(ict)e Terre qui pro t(em)p(or)e fue-
rit in principio sui regiminis vinculo iuramenti eligi facere teneatur
otto bonos ho(min)es dicte Terra duos v(idelicet) in quolibet quarterio qui reinve-
nire debeant iur(amen)to o(mn)es foculares p(redic)te Terre et ipsi reinventi scri-
bantur in uno quaterno cartarum pecudinarum qui semper stet et remaneat
in armario dicti co(mmun)is proviso q(uo)d p(redic)ti o(mn)es foculares teneantur solvere
datiua et collecta que imponerentur per foculare in d(ict)a Terra et q(uo)d
o(mn)es illi qui vitam igne seu laboritium faciunt per se divisim ab alio solvere
teneatur datiua predictam. qui vero p(redic)ta cosa fecerint cum alio o(mn)es
tm pro uno foculari solvere teneantur no(n) obstante q(uo)d plures reppe-
rirentur et essent.

Q(uo)d Datiue imponantur per libram cap(itul)o 21

Cum non solum per foculare datiuas imponi expediat vere etiam aliqua per li-
bram circa q(uo)d p(redic)ti decreto statuerunt et ordinaverunt q(uo)d o(mn)es datiue et collec-
te imponende in posterum per dictum co(mmun)e imponantur et colligantur per li-
bra sicuti in catastis dicti co(mmun)is factis et faciendis apparet vel apparebit
nisi ex causa alia videretur aliud provider(e) consilio g(e)n(er)ali et dominis prioribus
dicte Terr(e) salaria vero potestatis census et similia imponantur et exigantur
per focular(e) pro quo potestatis salario colligendo potas portas claudi non
faciat ad penam vigintiquinque lib(rarum) denariorum cortonensium d(ict)o co(mmun)i syndicatus
tempore solvendorum

De partitis faciendis ad bussulas et pallutas cap(itul)o 22

Ad hoc ut partita super negocijs in consilijs dicti co(mmun)is quibuscumque gerendis
mittantur ad bussulas et pallutas et no(n) more tyrannico exequatur decre-
verunt et ordinaverunt q(uo)d potas dec(te) Terre qui pro tempore fuerit teneatur
et debeat vinculo iur(amen)ti et pena decem lib(rarum) fieri facere super quocumque facto
in consilio g(e)n(er)ali et D(ominorum) priorum dicte Terr(e) partitum ad bussulas et pallutas q(ue)
bussule debeant e(ss)e due una quarum sit alba alia vero nigra et sint ferrate

supra dicta sub uirtute prestiti Jur.ti Addicientes qd nullus notarius potestatis
uel officialis dicte Terre possit nec ualeat facere aliquem contractum obligationis pro
cure compromissi uel cuiuscumq alterius conditionis et forme ac etiam contrahere uel
dare aliquam Scripturam publicam uel priuatam in ciuilib uel criminalib alicui spli per
sone Terrigene uel forensi de scripturis eorum quas facerent uel precessor eorum in cartis
pecudinis, bambacinis. Et si ipas scripturas exhiberent copiarent uel rogarent ipos con
tractus ut predicitur ex nunc prout ex tunc ipe scripture siue copie et contractus
cuiuscumq tenoris existant sint et esse debeant nullius ualoris efficacie et momen
ti et nihilominus suo officio sit priuatus et Infamis et falsarius habeatur et
si absq alia sollepnitate iur et scripture processus sententia ferenda et etiam pin
gatur in palatio cois cum burseia ad latus et cum mitria in capite cum scriptura
apposita que dicat falsarius et qd syndici comunis teneatur et debeat uirtute
prestiti Jur.ti et ad penam uigintiquinq lib. den cortonen ad petitionem cuiuscumq peten
tis dicti cois expen. rescriber comuni illius terre unde esset ille notarius qui contrafe
cerit in predictis uel aliquo eorum dem quomodo ipe not. est publicatus in dicta Ter
ra pro Jnfame et falsario. Et potestas ad petitionem cuiuscumq petentis teneatur eum
remouere a dicto officio ad penam priuationis sui officii, Et nihilominus qui dictas
scripturas dedibi fecerit ipsis notariis uel alicui ipsorum nomine pro quolibz et
uice qualibz in decem lib condepnetur. Et qd dictus potestas siue notarii sic delinquen
tes non possint restitui ad dictum officium aliqua ratione uel causa nisi in pub.co par
lamento in quo Intersint ad minus quingenti homines Et qd Camerarius cois teneatur
soluere salarium ad petitionem syndici uel partis petentis nuptio qui iuerit ad nota
fecandum predicte Terre unde est not.s uel not perpetrantes, Et quicumq arrenga
uerit uel dixerit contra predicta In consilio pub.co uel priuato seu parlamento
in quinquaginta libris cort uicequalibz condepnetur. Et hoc capitulum sit precisum
et Tolli non possit uel suspendi nisi modo predicto quasquidem scripturas sup dicti
not et quilibz eorum teneant et debeant mitter in quaternis ordinariis ut prescribit
in spatium quinq dierum absq aliquo salario precio uel mercede ad penam superius de
negligentia denotata

De Syndico hospitalis eligendo et eius officio cap° 24

Ut pauperes et miserabiles persone in hospitali dicti cois misericorditer pertractentur et ut hospitale predictu et bona ipsius manuteneant pro pauperib. supradictis pnti lege firmauerunt qd potestas dicte Terr qui pro Tempore fuerit primo mense sui regiminis teneat et debeat vinculo Jur. eligi facer in consilio gnali et D. prior dicte Terre unu bonu et legale syndicu hospitali paupe dicte Terr Juxta porta qui bona ipsius hospitalis reinueniat manuteneat et conseruet et conseruari faciat et de predictis bonis et rebus massaritiis et lectis hospitalis predicti teneat facer Inuentariu et monere hospitaleriu ac eidem mandare qd res et bona dicti hospitalis det et teneat ad seruitiu paupe et no ad ipsius propriu usu Et ipos pauperes ad ipm hospitale uenientes benigne et misericorditer pertractar et recipere debeat et tener et si dictus hospitalerius mandatu ipius syndici no seruauerit sed potius neglexerit illud et si sic habere uoluerit q dictus syndicus possit talem hospitaleriu remouer et aliu reeliger et substituere loco sui et sibi In totu uel in partem officium interdicer prout utilitas exigerit hospitalis et si aliqua persona male fame esset in dicto hospitali uel in ipo uentura esset pro tempore qd dictus hospitalerius ad requisitione dicti syndici eam debeat remouere. Qui talis syndicus possit esse laycus siue clericus et debeat dictu hospitale requirere duab uicib pro qualib ebdomada et si expediret in predictis consensus et authoritas Dni Narnien. Epi qd ab eo misericorditer imploretur. Inuentariu uero de rebus hospitalis predicti semper pub.ce in eo debeat resider Et predictu potestas fieri facer teneat uinculo Jur. et ad pena centu lib. cort de suo salario Et si talis syndicus esset negligens in predictis in decem lib. cort uice qualibet condepnetur p syndicos qui syndicabunt potestate et alios officiales dicte Terr. Ipsuq etiam debeat ratiocinare de dolo gestis et neglectis et dictus syndicus petat lecta et relicta et iudicia et alia que ipsi hospitali relicta fuerint pena centu sol. cort de suo proprio Et Camerarius cois predicti Teneatur et debeat de pecuniis cois dare et soluere ipi hospitalerio sex lib. cort de quib. dent emant pani per dictu syndicu pro lectis dicti hospitalis promiso qd potestas primo mense sui regiminis iurari faciat

omnes notarios de dicta Terra qd debeant assignare dicto Syndico omnia relicta facta et facienda ipi hospitali in otto dies post relictu factu pena centu sol cortz uice qualibz et pro quolibz cor dem. Et qd oia relicta ipi hospitali facta et facienda ad petitione ditti Syndici potestas et sui officiales teneantz et debeant cogere et costringere fidei comissarios et heredes testatoris uel illius qui fecerit relictu sumarie et de plano sine strepitu et figura Iudicij in personis et rebz no obstantibz aliquibz ferijs facta prius fide dicto potestati uel suis officialibz de dicto relicto per testes uel instrumentu et si dictus heres uel fidei comissarius essent clerici uel no subiecti Iurisdictioni dicti cois requiratur diocesanus qd placeat sibi dictu clericu uel no subiectu cogere et costringere ad dictu relictu dicto hospitali soluenda et qd potestas teneat quolibz mense pro hospitalerio et Syndico predictis mittere et ab eis et ipoz quolibz per sacramentu exquirere si sciut aliqué qui dare teneat aliqua pecunie quantitate uel aliquid hospitali predicto qd ipi dno potestati debeat assignare

De pena arrengantis ultra proposita cap° 25

Ne oratores trasgrediendo terminos ualeant ultra proposita arrengare statuerut et ordinauerut qd nullus cosiliarius consulat uel arrenghet ultra proposita nec etiā repetat dictu alterius consultoris Qui uero contrafecerit in quinqz sol cortz per potestatem de facto uice qualibz puniat ~

Qd nullus intret consiliu sine licentia cap° 26

Cum Testante Catone nemo no uocatus ad consiliu debet dirigere calles suos quapropter temerarioz uersutijs obuiantes statuerunt qd nullus Intrare presumat palatiu dicti cois du esset cogregatu consiliu gnale et dominoz prioz Terre predicte sine licentia potestatis et uoluntate ipsius consilij qui uero contrafecerit in dece sol cortz de facto per potestate uice qualibz puniat ~

Qd medici non cogantur acceptare aliqd officiu cap° 27

Ut imbuti scientijs et presertim medici quibz concedit aliqualis prerogatiua no grauentur inuiti decreuerunt et ordinauerut qd nullus medicus possit grauari inuitus de aliquo officio excepto qz de off° consiliarie nec etiam cultor datiue eligatur inuitus et si secus fieret ipsa electio no ualeat ipo Iure et potestas ipos non cogat pena decem libraz denz cortonen dco coi de suo salario soluend

De Instrumentis Venditionis factis in fraudem cap.o 28

Ad obuiandum malitijs fictitie contrahentiu statuerut et ordinauerut qd si aliquis uen
didisset aliquam possessionem occasione alicuius cure uel cautionis quam pro eo fe
cisset uel aliquam obligationem uel depositu fecisset alicui et post Tempus dice
ret uenditor dictam uenditione factam fuisse pro cura et cautela uen recipien
ti et hoc posset probari per legitimos testes uel publica fama decem testiu
fidedignor approbata qd ipa Venditio fuerit facta pro cura ipius et de ipa
cura ee sibi integre satisfactum uel satisfacer cu effectu potas ad petitio
ne petentis faciat huiusmodi instrumentu cassari et cancellari intra spatiu
quinq dier quantumcuq emptor huiudi esset in tenuta et possessione dicte
terre uendite et uenditorem in possessione inducat Si uero aliquis fecerit instru
mentu alicui uel apud aliquem occ.e partis tpe retroacto uel quocuq tē
pore de aliqua quantitate pecunie uel in re idem tale Instrumetu cassetur
ad petitionem petentis dumodo probetur per quatuor testes de credulitate
fidedignos uel per not.m qui tale Instrumentu conscripserit et duos testes
de fama uel credulitate qd dictum tale Instrumetu fuerit ratione partis co
fectu non obstante qd si dictu tale instrumentu appareret fuisse con
fectu in forma mutui uel depositi ad hoc ut pdicti testes habeant in
bonis p quolibet in catastis dicti cois ducent lib et sint bone opinionis
et fame non obstante aliquo processu facto sub uirtute pstiti iur.ti et ad pe
na uigintiquinq lib cortonen presumatur etia simulate et fittitie Venditio
nes facte de bonis quibuscuq que post uenditione possidentur as uendito
ribus per tres annos et ultra pacifice et quiete et emptor in sua lib ac
catastari non fecit uel de eis datiuas et collectas no soluerit easq po
testas teneat et debeat uinculo iur.ti cassari et cancellari facer ad pe
titione cuiuscuq petentis

De priuilegijs et Instrumentis cois recondendis cap.o 29

Ne priuilegia et Instrumenta et alia dicti cois iura perdantur sed potius co
seruentur illesa hoc inuiolabili decreto firmauerut qd potas dicte Terre qui
pro tempore fuerit teneatr et debeat Vinculo iur.ti et pen centu lib cor

tonen dicto cōis syndicatus tempore soluendaꝝ intra otto dies post publicationem huius statuti fieri facer una arca siue cassam in qua reponatur et colloce tur oīa priuilegia instrumēta iura et cartꝫ dicti cōis ac unū ex catastris cō munis predicti que quidē cassa permaneat et reponatur in sacrestia loci S.ti Francisci de S.to Gemino et sit clausa cū tribꝫ clauibꝫ una quaꝝ teneatꝫ per Guardianū dicti loci qui pro tempore fuerit. Aliā per unū ex dōis dicte Terr prioribꝫ probiorem et aliā per camerariū cōis pdicti qui pro tempore fuerit que quippe cassa conuocatis dictis claues Tenētibus cū expedierit aperiatꝫ pro dicti cōis iuribꝫ ostendendis et aliter aperirj nō possit Transgressores autꝫ uel dolū in his et pdictoꝝ quolibꝫ permiclintꝫ in centum lib pro quolibꝫ et uice qualibꝫ cōdemnētur

De ordine consilij faciendi cap.o 30

Cum expediat sepius pro dicti cōis negotijs exequendis gnale consiliū congregarj igr super his salubritꝫ prouidendis statuerūt et ordinauerūt qd potas uel quiuis alius off.lis dicte Terr nō possit nec debeat bānirj facer aliquod con siliū nec in ipō aliquid proponer reformar seu mitter ad partitū sine licē tia deliberatione et uolūtate dnoꝝ priorū predicte Terr qui p tempore fuerint uel maioris partis eoꝝ sꝫ quoties occurrerit fieri deber cōsiliū gnale tunc dictus potas et quilibꝫ alius officialis dicte Terr teneantur et debeant uinculo Iur.ti ipōs dominos priores facer congregarj ad deliberan pri mo de cōsilio faciēdo et de his que debeant in eo proponi et pdictis deli beratis possit bannirj fieri cōsiliū fieri et proponi in eo et si alr fieret non ualeat nec teneat ipō iure et potas uel off.lis alius dicte Terr qui cōtrafecerint centū lib. penā incurrant. prouiso qd nō possit aliquid in aliquo cōsilio re formari seu ad partitū mitti nisi seruetur forma que superius est expressa et hoc officiales pdicti obseruar teneantur sub dicta pena et hoc nō uendicet

sibi locu in consilijs in quib(us) no expediret aliquid proponi uel et reformari, Si uero post deliberatio-
tione et banimentu dicti co(n)silij aliquid occurrerit necessario proponendu q(uo)d illud proponi pos-
sit ac si deliberatu fuisset non obstante q(uo)d forma no fuisset ut premittitur preseruati
Nullus enim ex dictis dominis priorib(us) uocem eius alijs conceder(e) uel relinquere possit Sed
solumodo ipsi uel maior pars ipsor(um) personali debeant interesse

De Viarijs i(n) terra eligendis cap(itulum) 31

Vt cura sollers et uigilis circa uiar(um) manutentione circa terra existentiu habeat et ne progressus
impediat ear(um) decreuerunt et ordinauerunt q(uo)d in consilio g(e)n(er)ali et dominor(um) prior(um) dict(e) Terre
eligant et eligi debeant ut ipsi consilio uidebit(ur) et placebit quatuor boni et sufficientes uiarij
v(idelicet) unus per quarteriu dict(e) Terre qui teneantur et debeant uinculo iur(amenti) uider(e) uias
et plateas intra dictam Terra et burgos ipsius quolib(et) mense et liberas et aper-
tas facer(e) retinerj et si aliquid super apprehentu uel occupatu inuenerint illud remo-
ueri faciant et restitui et qui eis no obedierit uel eor(um) mandata conte(m)pserit in uiginti
solidis cortonen(sium) p(ro) quolib(et) et uice qualib(et) de facto per potestatem puniatur et di-
cti Viarij habeant authoritate(m) remadi intra dictam Terra et ex(tra) usq(ue) ad sanctum
laurentiu et sanctu Clericum Ad fontem Canalis ad fontem fanazani fontem
scentelle fontem Canelle et fontem leopardi et undiq(ue) circiter dictam terram
et si aliquis limes maceria uel ingombrametu caderet in uia de possessione alicu-
ius ille de cuius possessione teneat(ur) et debeat eleuar(e) de uia ad petitione tenetis
possessionem ex aduerso et q(uo)d me in dictis confinib(us) constelle debeant per dictos uiarios
terminarj et disgombrarj per illos qui in eis faceret aliq(uo)d ingombramentum uel fecisset
a decem annis citra ipsi seu auctores uel alia nouitatem v(idelicet) proiciendo in eis lapides
letame uel aliud impedibile dictis vijs ad pena uiginti sollr. cortonentiu pro quoli-
bet et uice qualibet consuetudine aliqua non obstante saluo q(uo)d habentib(us) domos in
strata v(idelicet) a porta S(anc)ti Johannis usq(ue) ad porta S(anc)ti Petrj uel alicui eor(um) liceat ant(e)
sua domu haber(e) unu scannu leuatoriu uno pede amplu uel unu lapide amplum
trib(us) semissis Si uero dicti Viarij fuerint uocati ab aliquo ad uidendu id q(uo)d dice-
retur ipsi teneant(ur) et debeant ire et haber(e) not(arium) malefor(um) dicti co(mun)is qui scribat pri-

precepta ipoꝝ et ea que miuserint in predictis

De viarijs ext.ª terram eligendis cap.º 32

Cum fuerit supra de uijs intra terrã prouisũ deliberandũ est de ipaꝝ manutẽtione existentiũ ext.ª terram hac igitꝫ lege statutoria decreuerũt q̃d ni consiliõ gñalj et dominoꝝ prioꝝ dicte Terr prout eis uidebitur eligantur quadraginta Viarij vꝫ decem pro quolibꝫ quarterio dicte Terre et ipis electis et iuratis inter sé ipõs distribuãtꝫ per cõtratas ut hactenus fieri consueuit et hoc potãs fieri teneatꝫ primo mense sui regiminis qui uiarij teneantꝫ et debeant remari et aptari facer uias ext.ª dictam terra et per diuersas contratas districtus et Teritorij dicte terre ubi opus fuerit et cõsuetũ est · et qui contrafecerit uel eis nõ paruerit de facto in qnqꝫ sollis cortonensibꝫ uice qualibꝫ puniatꝫ et stetur sacramẽto uiatoꝝ uel alicuius eoꝝ si uero dicti uiarij nõ ẽent concordes de senatis uel occ.ⁿᶜ senataꝝ stetur maiorj parti ipoꝝ uel uocetur per eos homines de contrata qui faciant senatas q̃ cogantur senatas facer ad requisitiõne ipoꝝ spatiõ triũ dieꝝ et aptatiõ uie uel reparatiõ fiat expensis euntiũ et redeuntiũ per ipam si petitum fuerit ab astantibꝫ et tenentibꝫ iux.ª eam et q̃d exigatꝫ ab eis et eis contribuatꝫ in aptatiõne dicte uię et si dicti uiarij fuerĩt negligentes in eoꝝ exercendo off.ᵐ puniantꝫ de facto per potateꝫ in decem sollis cortonen̄ p̃ uice qualibꝫ et quolibꝫ eoꝝ dc̃ et predicti uiarij teneantꝫ uiderr si sup̃ uijs aliquid fuerit apprehensũ uel occupatꝫ idqꝫ illico faciant relaxarj et restitui et mandataqꝫ cuicũqꝫ scribi faciat per notarios potestatis dicte Terre adicientes q̃d viarius nõ possit ẽe custos fructuũ fontiũ et bonoꝝ de foris et ẽ conuerso duranti ipo off.º

De datiis soluendis de possessionibꝫ non accatastatis cap.º 33

13v

Quoniam onus grave est quod a multis debetur et paucis persolvitur ea propter statuerunt et ordinaverunt quod de omnibus et singulis Terris et possessionibus in districtu et territorio sancti Geminj situatis sive sint posite et allibrate in catastis dicti co(mun)is sive non possessis a quibuscumque qualitercumque ad eos pervenerint de quibus Terris vel possessionibus percipiantur fructus teneantur et debeant huiusmodi possessores quicumque sint et cuiuscumque status vel conditionis existant omnes et singulas datinas et collectas in posterum imponendas per co(mun)e dicte Terre solvere cum effectu pro ipsis possessionibus et Terris. proviso insuper quod si huiusmodi possessores terrarum et possessionum predictarum vel perceptores fructuum venerint infra terminum statuendum per potestatem dicte Terre ad assignandum ipsas possessiones et terras coram ipso potestate vel suis officialibus vel coram aliis officialibus accatastatoribus qui ponerentur per dictum comune et ipsas possessiones allibrari accatastarj et poni fecerint in eorum catastis et libra quod ipsas datinas impositas usque ad presentem diem de Terris et possessionibus ita dictis solvere minime teneantur sed omnes datinas imposterum imponendas per co(mun)e predictum si vero possessores vel ipsarum terrarum et possessionum fructuum perceptores vel qui in preterito perceperint infra ipsum terminum imponendum per ipsum potestatem ipsas non venerint ad assignandum et ad faciendum allibrarj scribi poni et accatastari in libra eorum et catasto predicto teneantur ex nunc et debeant omnes datinas et collectas impositas in dicta Terra a duodecim annis ante proxime preteritis solvere et de eis integraliter satisfacere cum effectu secundum communem estimationem de ipsis Terris et possessionibus faciendam per duodecim bonos homines eligendos per generale consilium et v. priores declarare et quilibet potestas teneatur et debeat vinculo Iuramenti et ad penam centum librarum cortonensium de suo salario primo mense sui regiminis predicta omnia et singula fieri facere et executioni mandare ac per totam terram in locis consuetis pro primo secundo tertio: peremptorio bandiri ad dictam penam facere alta voce sono Tube premisso publice subastari ~

De venditionibus rer. stabilium de quib. venditr nõ fuerunt in poss. cap.o 34

Cum non nulli reperiantur fictitii contrahentes et precipue quod non possident in vendendo Idcirco ipsorum lucratiuis hyatibus obuiare volentes presenti lege firmauerunt q. si alique venditiones fuissent seu fuerint facte per aliquam personam dicte terre de possessionibus, et Terris, domibus, ut rebus, dicti venditores uel venditrices non fuissent uel fuerint in possessione tempore dicte venditionis facte uel anteq. dicte tales venditiones sint et esse debeant nulle. Et nullius valoris et efficacie et momenti, Ac etiam pro cassis et irritis habeantur et presumantur dicte tales Venditiones esse ficte et simulate et ipsas fore factas in fraudem alterius et creditoris ac etiam titulo lucratiuo Et potas et quilibet officialis dicte Terre uel alter eor. teneatur et debeat preesse ad petitionem cuiuscumq. petentis ipsas tales venditiones Habita fide de predictis infra spatium viginti dierum facere et annullari et cassas et irritas pronuntiari virtute prestiti iur.ti et pena viginti lib. den. cort. dicto comuni Scindicatus Tempore soluende

De salario patrocinij prestan. cap.o 35

Vt patrocinium aduocator. et procurator. cum modis a partibus eis ac debite persoluatur Statuerunt et ordinauerunt q. si inter aliquas partes fuerit aliqua questio de salario patrocinij prestiti uel prestandi Inter ipas partes ptas et quilibet alius offitialis dicte terre teneant et debeant vinc.o Jur.ti ipam Talem questionem decidere et terminare spatio quindecim dier. postq. petitum fuerit Et ipsum Salarium fieri facere litis contestatione Jur.to calumnie ac omni Strepitu et figura Judicij Et dcus dns ptas et quilibet alius offitialis dicte terre possint et debeant ipsas partes uel eor. heredes constringere ad deponendum duos homines vel unum partibus non suspectum qui dictum salarium Et ipso facto et declarato constringant partem ad soluendum, Negans vero patrocinium prestitum et probatum fuerit per duos testes uel unum fide dignum de facto in viginti sol. cort. per potestatem dc̃e terre qui pro Tempore fuerit, vice qualibet puniatur,

De rebus amissis uel furto subtractis restituendis, cap 36

Cum sepe res alique amictuntur vel furto etia subtrahuntur pro quibus reperiendis aliquando ad ecclesiasticum recurritur iudicem qui pro animar salute prouidetur primo monitione postmodum de excomunicatione et aliquando In generali excomunicantur. Et aliquado in specuali Et aliqui sui habent animum induratum q ipsa bona no restituunt vel assignant eis infra terminum assignatum. Ea propter salubriter ordinauerunt q si dicte res vel bona post dictam monitionem vel excomez apud et penes aliquem uel aliquos reperte fuerint q potestas et sui officiales qui pro tempore fuerint teneantur et debeant vinc. iur de facto auferre duplum estimationis dce rej seu rer nomine pene de quar rer uel rej estimatione si fuerit bone conditionis et fame credat. iur illius qui diceret sibi furatam uel subtractam seu amissam usq in quantitatem decem sol cort Ab inde vero supra cum uno teste usq ad centu sol Ab inde supra cum duobus testibus uel saltem uno cum publica uoce et fama Nichilominus cum ipsas res seu rem restituat eidem, Sed ad euitanda omnem ambiguitatem que posset ex ipsa causa obuenire Declarauerunt q si dictas res uel rem ille cui reuuenti fuerint uellet dicere et diceret se emisse, et venditorem eius in iuditio uocare et probare ipsam rem seu res uenditas tunc uenditor et no ipse pena soluer teneat,

De fauore dando terrigene creditori q foren. cap 37

Sicut ut plurimum liquide demostrat cum aliquis terrigena aliquid a forensibus tenetur percipere tam pro creditore q contra, in debita aliqua operantur Hac uia salubri statuerunt q quicunq de dca terra esset creditor alicuius forensis et deberet ab aliquo seu a baliquibus forensibus aliquid percipere uel habere ratione mercatie dative et quocunq modo iure siue causa et illud petere uellet ab eis q per comune dicte terre ad instantiam et petitionem ipsius litterre fauorabiles destinentur, Et ut opus fuerit gratiose expensis huiusmodi creditoris Et si contingeret q per ipsas lras non reciperet uis expeditionis ut postulat,

ordo iuris q iterum micatur expensis dicti comunis ut placeat hmoi de S.to Geminio facere fieri ius sumarium et expeditum gratia, et amore, dci comunis Quod si no fecerit eidem Et huiusmodi creditor mostrauerit q aliquid percipere debeat: extunc in ano ptas dce terre concedat ipsi creditori bay: Et si qua bona debitoris hmoi reperirentur in dca terra ea dcus potestas faceat sequestrari et in sequestrum eas teneri facere quousq hmoi creditori de dicta terra fuerit a, tali forense integre satisfactu,

De bonis Hospitalium eccliar et alioz miserabiliu restituen, 38 cap 38

Ut, Animaz periculis obuietur prouida deliberatione firmauerunt, q quicunq habuerit aliqua mobilia seu stabilia bona ecclesiaz Hospitalium, pupilloz orphanoz, uel uiduaz quocunq titulo uel colore infra, quindecim diez spatium debeat restituere cum effectu, Alioquin ptas dce terre ad pena quinquaginta lib cort de suo salario teneatur ad petitionem petentis dcas miserabiles personas et quamlibet eaz in possessionem mittere corporalem et in dcam defendere exceptione aliqua non obstanti,

q descriptis in libro fraternitatis possint associare mortuu cap 39

Cum. tempore obitus alicuius aliquibus liceat interesse Ideo ordinauerunt q liceat cuilibet ascripto in libro fraternitatis ad ecclesiam. ubi sepelliri debeat libere sine pena et bamo curie cap S uel in posito non obstante,

De pacibus fien, cap 40

Utinam circa pacis reformationem spus scus nostra corda illuminaret et taliter inspiraret ut hereditatem pacis quam Unigenitus dei filius In suo testamento reliquit dicendo pacem mea relinquo uobis ppea consequi valeamus. Hac lege inuiolabili decreuerunt q ptas dce terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat uinc. iur et ad pena ducentoz lib

15v

cori de suo salario dicto comuni scindicatus tempore soluendo fieri facere. inter quoscumque homines dicte terre odium uel inimicitia qualitercumque habentes unus contra alterum et alteri contra alterum pacem firmam solidam et penatam perpetuo ualituram. Et quod faciat remitti et remictantur iniurie, offense, reales et personales illate hinc inde et inuicem inter ipsas partes omnia de bono in melius cum uirtute pacis augeatur et per contrarium destruantur.

De centum eligendis pro sequela potestatis et priorum cap.o 41

Ad obuiandum futuris periculis et euentibus ut dicta terra pro statu S.te matris ecc.e perpetuo conseruetur statuerunt et ordinauerunt quod domini Priores dicte terre qui pro tempore fuerint teneantur et debeant uinculo iur.ti et pena decem pro quolibet omni mora tarditatis obmissa eligere centum bonos et sufficientes homines de dicta terra fideles et deuotos S.me m.ris ecc.e Dni nri PP. et Ill.orum Dnorum Ferdinandi Ducis Grauine et Dni Jo. ant. Ursini Dnorum et perpetuorum patronorum terre S.ti Gemini uiginti quinque vz. pro quolibet quarterio dicte terre quos potestas terre predicte pena centum lib. cor. eligi faciat ipsosque iurari ad S.ta dei euangelia scripturis corporaliter manu tactis sequimentum et obedientiam temporis dni potestatis et dnorum priorum qui nunc sunt et in futurum erunt ac et officialium S.te matris ecc.e memorate et Ill.morum Dnorum ut supra nominatorum quibus centum deputentur et eligantur quatuor comes stabiles siue capita in quolibet quarterio unum quorum etiam ipsi parere debeant et eos sequi et habere debeat quatuor banderias siue pennones quilibet ipsorum conestabilium unam ad arma S.te Ro: ecc.lis et comunis predicti. et aliam ad arma prefatorum Ill.orum Dnorum que vexilla siue pennones dictus potestas uinculo iur.ti et ad penam predictam in quindecim dies post publicationem presentis statuti fieri facere teneatur. Qui quidem comistabiles et centum predicti teneantur et debeant sotiens quotiens fuerint requisiti, ha

nineto uel alio modo ire et esse ad loca ubi quomodo et quādo et quotiens dñō potestati et prioribus uel offitialibus s. m. ecc. et dcoꝝ ffl. pioꝝ uidebit et placebit qui uero ipoꝝ inobediens fuerit in predcis uel aliquo predcoꝝ in decem lib. coit. uice qualibet puniatur.

De Reconciliatione uiri et uxoris. cap. 42

Evangelica tuba necessitate aliquando scandala exoriri et marō int hos quos factura dei homo separare non potest. Hac igitur lege statutorie decreuerunt q. quicunq. uir et uxor dce terre in discordia fuerit. vel fuissent cuius rei causa simul nō habitarent et nō retractarent se inuicem more debito q. ptas et sui offitiales ad instantiam cuiuscumq. potentis debeat cogere ipos ad reconciliandum se inuicem et habitandum simul ut vir et uxor dum tamen marito sit idonee de dote cautum uel sibi ipa dos fuerit persoluta et si aliquis ipoꝝ cōtempserit precepta dci dni potestatis uel sui officialis in hac parte in uigintiquinq. lib. coꝝ uice qualibet puniatur et potestas uel sui offitij: in his fuerint negligentes in quinquaginta lib. coiꝝ pro quolibet et uice qualibet scindicatus tpre condemnetur

Q. forensi nō detur copia processus qui fieret q. eū. cap. 43

Ne maleficia remaneat impunita et ne processus in fringi ualeat quouis modo statuerunt et ordinauerunt q. nulli forensi comictenti iniuriam vel offensam aliquam persona de dicta terra uel aliunde de quo uel qua procederetur per offitiales uel curiam dicte terre uel processerit in futurum nō exibeatur copia huius processus uel sententie exinde clate per aliquem notarium terrigenam uel forensem Nec ipsam copiam potestas vel sui officiales faciat alicui exiberi ne ipse forensis impune remaneat de ipo malefitio uel excessu nisi hmoi forensis uellet comparere corā curia dce tre et satisdare de parendo mandatis et pena soluenda

uel se cum dicta cum l. Concordare sicut uidebitur et placebit consilio generali et D. prioribus dicte terre siquis contrafecerit in predictis in centum libris vice qualibet condemnetur et pro falsario habeatur et pingi debeat in palatio dicte terre suis sumptibus et expensis

In favorem mag.rorum lapidum et lignorum 44

Artifices et mag.ri ad petitionem alicuius non graventur inviti hac lege firmaverunt quod si potestas uel officialis dicte terre mandaret seu mandasset alicui mag.ro lapidum uel lignorum quod faceret uel fecisset aliquod opus ad petitionem alicuius specialis persone quod huiusmodi mag. uel mag.ri si plures fuerint non possint uel possit occasione dicti dannificari in aliquo nec contra eum uel eos procedi aliqua ratione et si secus fieret non teneat ipso iure et officiales qui contra eum uel eos procederent in quinquaginta libris quolibet et vice qualibet condemnetur.

Quod non fiant expense pro accomimie palatii sine licentia consilii cap. 45

Ne costus fiant inutiles statuerunt et ordinaverunt quod in palatio comunis dicte terre pro reparatione et accomimine ipsius uel pro aliquibus suppellectilibus uel rebus mandato potestatis uel alicuius offitialis dicte terre Ne aliquo modo possit aliquid expendi de bonis, pecunia uel avere dicti comunis nisi de licentia tantum consilii generalis et D. priorum dicte terre et si aliter fieret qui sicut fecerit de suo proprio solvere teneatur et potestas suique offitiales et famuli debeant esse contenti domibus dicti comunis Nec alia petere possint et quicquid in ipso palatio et domibus invenerint illud secundum inventarium reassignare integre teneantur et si non reassignaret illa in quatruplo restituere teneantur et in quinquaginta libris comdemnentur et super hoc dispensari nec ipsum tolli consilium consuetum uel arenga.

De forma contractus facien. cap. 46

Quoniam no solum ad tabellionum periculum per contractus et instrumenta in libris originalibus non rescriptos redundare dignoscitur verum etiam in contrahentium detrimentum no modicum dispendium et iacturam qua propter cupientes Talium habere adhibere medelam hoc decreto perpetuo labili statuerunt et ordinaverunt quod quicumque de dicta terra notarius uel degens in ea rogabit uel stipulabit aliquem contractum cuiuscumque negotij in dicta terra uel eius districtu primo et ante omnia ipsum contractum scribat in presentia partium in quinterno seu bastardo saltem substantialia si contractu totum cum scribere no contigat ad penam decem lib. den. cort. pro quolibet contractus vice qualibet et quolibet eorundem et ipsorum cuilibet per potestatem qui pro tempore fuerit auferendam de facto de qua pena dictus potestas habeat duos [illegible] pro lib. a. dece uero lib. [illegible] pret. quod in pro rationibus inventarijs, tutelis, protestat. actis iudicialibus laudibus suis arbitrijs [illegible] in quolibet celebrando contractu debeat se subscribi in testem alter not. Et aliter non ualeat nec teneat ipso iure Et contrahentes [illegible] dictam formam penam uigintiquinque lib. incurrant. Omnes aut et singuli contractus in preterito facti non obstante quod in eis no appareat subscriptio alterius noti. authoritate presentis statuti valeant et plenam obtineant roboris firmitatem.

De stratis comunis aptandis cap. 47

Ut a transeuntibus per generales stratas dicti comunis progressus liberi habeatur Hac lege firmaverunt quod not. malefitior. dicti comunis ad instantiam cuiuscumque ex suo offitio teneatur et debeat semel [illegible] et pene xxv lib. cort. rimari et uidere stratas et uias generales dicti Comunis per quas itur versus tudertum Narn. podium Interdum et Ameliam et omnes alias et maxime uiam quam olim ibatur ad molendinum dicti comunis. Et si eas inuenerit deguastas eas facere ab adiacentibus reaptari Et mandare

17v

dnis laboratoribus possessionu habentibus iux° ipsas vias q formas iux° ipsas
vias et factas manuteneant et remundent Et circa hos bay . habeat
Ita ut uil sint bene aptat pro quibus possint pena imponere viginti sol
cort pro qualibet die et mora. et ipsam auferri de facto Et comuni predco.
eam totaliter applicar. ~

De Vijs comunis et terra apprehensis cap° 48

NE viarum dci comunis uel uicinalium occupatores ualeant gloriari Sta
tuerunt et ordinauerunt q quicuq super apprehendisset vias dci comunis
Vel etiam uicinales positas in districtu et territorio dce terre teneat
et debeat illas liberas relaxar et in pristinum statum reducer. prescrip
tione temporis non obstante Et nihilominus talis apprehendes uel occupa
deds vias uel ipar aliquam in centu s cort uic qualibet condemetur,
Prouiso q si alicui esset utilis uel necessaria aliqua particula de dcis
Vijs dicti comunis et uellet de suo proprio, pro et in ipsa uia duplum red
dere quod ei liceat facer posse delicentia potestatis et D. prior dce
terre dum tame dca uia de dicto cambio non ledatur uel deteriore tur
seu minus habilis remaneat ad eundum per eam

Q Vnicuiq per potestate iustitia administretur cap° 49

CVm plerunq per rectores et officiales terrar tam comuni q spalibus
iniustitia ministratur Statuerunt et ordinauerunt q potestas et alij offi
tiales dicte terre teneantur et debeant uinc° uir Vnicuiq seruare iu
stitiam in procedendo, pronunciando interloquendo siue sententiado.
ut aliquis contra iustitiam non ledatur quod si no fecerit in eo quod
uel dannificauerit teneatur parti lese et etiam in expensis in quibus
Scindicatus tempore debeant inremissibilet condemnar

Q no molestetur domus causa inquilini cap° 50

A d officialibus furoribus obuiandum Cum aliquando prorumpunt uel in

imouant in domibus uel in rebus ad pensionem inquilinis locatis tam pro ꝗ pro debito eorundem Hac lege firmauerunt ꝙ pro delicto inquilini uel conductoris, domus uel alterius rei non possit fieri aliqua noxia nouitas siue dañu in ea domo uel re per aliquem rectorem uel offitialem dicti comunis uel aliquam aliam personam Qui uero contrafecerit in quinquaginta lib cort uice qualibet condametur statuto aliquo s uel infra posito non obstant.

ꝙ potas et eius offi teneantur ire aduidendu ꝗones. capº 51

Finem litibus imponere cupientibus statuerunt et ordinauerut ꝙ ptas dicte terre qui pro tempore fuerit et sui offitiales teneantur et debeant uinc. iur. pena decem lib den cort pro quolibet et uice qualibet ire et accedere ad uidendu quotiens lites et seruitia intus et ex dictam terram sicut fuerint requisiti infra tres dies post requisitionem predictam ad petitionem cuiuscunq petentis quousq uero iuerint nulla circa illa nouitas innouetur

De amitis et cloachis capº 52

NE fetor horribilis ex cloachis uel similibus oriatur statuerunt et decreuerunt ꝙ omnes habentes amitus necessaria uel cloacas debeat ipas claudi facere unu pedale per altum expensis adiacentium, illud facere possit Et si aliquis uellet ipsum facere clauetari expensis adiacentium illud facere possit et potas et sui offitiales illud fieri faciant ad instantia cuiuscumq petentis ad pena uiginti quinq lib cort pro uice qualibet et pro quolibet eorundem Et Nullus in dicto amitu possit uel debeat aliquod ingombramentu ad pena decem lib cort et illud debeat remouere Et liceat cuilibet in amitis cloacas hre clausas modo superius enarrato ut fastidium et turpitudo fieri non possit statuto aliquo s uel in posito no obstanti, //

De cereis et Candelis capº 53

Malitijs spetiarior et fraudibus cera maxe fabricantium obuiare putantes hac inuiolabili lege statuerunt et ordinauerunt ꝙ per quoscumq in dca terra circa laboratores cerei et candele fiant de pura et legali

18v

cera sine aliqua mistione. Nec in eis mitti debeat nisi papirus de bombicine. Et in quolibet cereo traiectato immitti debeant pro qualibet lib. cere due octaue tantum dicti papiri et de candelis tantumde pro rata. Qui uero contrafecerint in lib. quinquaginta co(mun)is pro quolibet et uice qualibet condamnetur. Et potestas sub dicta pena et per apotecas in quibus predicta venduntur debeat et teneatur inquirere et inquiri facere ad minus semel in mense. Et per ecc(lesi)as in festo s(anc)ti Gemini et reperiendos uel repertos culpabiles in dicta pena punire et condemnare. Quod quidem potestas per dictam terram singulis mensibus banniri pub(li)c(e) facere teneatur.

Quod qui no(n) fuerit in dicta t(er)ra continuus habitator no(n) possit h(abe)re off(iciu)m in ea. cap(itul)o 54

Quoniam indecens est quod forenses no(n) habitantes continue in dicta terra habeant aliquod off(iciu)m in comuni statuerunt et ordinauerunt quod nullus forensis qui non fuerit in terra predicta continuus habitator a quindecim annis ante possit uel ualeat h(abe)re aliquod offitium in dicta terra nec eligi ualeat ullo modo. Et si electus fuerit talis electio no(n) ualeat nec teneat ipso iure. Et si inde electus talem electionem acceptauerit pena centum sol(idorum) incurrat et eligens in uiginti sol(idis) co(mun)is puniatur. Et potestas ad pentionem cuiuscumque teneatur procedere contra eos et ipsas penas exigere ab eisdem quod quippe cap(itu)l(u)m idem potestas per loca dicte terre solita in principio sui regiminis pub(li)ce faciat subastari.

Quod fontane comunis aptentur cap(itul)o 55

Ne homines dicte t(er)re propter aquarum penuriam perpeti ualeant detrimentum statuerunt quod fontane dicti co(mun)is aptentur et reparentur ope et sollicitudine p(otes)tatis et aliorum offitialium dicte t(er)re infra duos menses int(er) principium eorum regiminis ita quod in eis aqua commode possit colligi et haberi et nullum patiatur defectum. Si uero potestas et alii offitiales in hoc fuerint negligentes tepidi uel remissi in decem lib. co(mun)is pro qualibet et uice qualibet condemnetur.

ensibus In dicta Terra morantibus cap. 56.
rtificum bone conditionis et fame copia ha
rmarunt quod quicumque forensis artifex
s et vite voluerit habitare in dicto
tem suam ex nunc hinc ad decem annos
s cumque factionibus realibus et perso
si libram habuerit vel infra dictum
dicta Terra quod tunc teneat et debeat
luer' In dicto coi datiuas pro allibrat
ter per eo suum possidet et quod spatio dictorum
les forenses vel aliquis ipsorum non possit
muris cois dicte Terr nec iuxta dictos mu
is di... ...ratis vel ad pensione
...t vel locet ...enam vigintiquinque
tib cotra pro quolibet et vice qualibet absque licentia dominorum prio
rum dicti Terr qui pro tempore fuerit statuentes insuper
quod nullus exbannitus vel rebellis S. Romane ecc. et cois dicte
Terr nec homines et persone mali conditionis et fame nec possint
nec debeant In dicta Terra stare morari vel habitare Immo
di dicta Terra et eius districtu totaliter expellatur qua
quidem Immunitatem habeant etc. omnes et singuli forenses labo
ratores et artifices bone conditionis et fame In dicta Terra
habitantes et degentes qui non sint allibrati nec aliquid possi
deant et qui non fuerint electi et facti castellani usque in dic
tum tempus et predicta ptas vinculo Juramenti et pena ...
tib de suo salario omni mense per loca publica et consueta
dicte terre bannir publice faciat ac etiam subastari

De Terris et possessi[...]
Collecta uel datiua non[...]

Quicumq; dederit dampnum uel abstulerit a[...]
qua data non solueretur dicto coi ad [...]
nisi dicta possessio esset propriu aliu[...]
extra teritorium dicte Terre. Et qd [...]
sumat huiusdi possessiones laborare [...]
cort. et nihilominus datiuam soluer te[...]
possessionib; scdum allibratum de ipsis po[...]
Adicientes insuper qd omes et singuli la[...]
et possessionum forensium quorumcumq; [...]
terr uel intra dictam Terram debeant a[...]
in catasto et libra co[...]
bona coler incipiant etiam labo[...]
num et bonor; tene[...]r et debeant dare et prestare in dicto coi
bonos fideiussores idoneos et sollemnes et cautiones approbatas per
camerarium dti cois qui pro tempore fuerit de soluendo omnes
et singulas datias tam impositas qm et imponendas per coe iam
dictum et [...] facere et portare oia et singula onera realia et
personalia que uiridicer fieri debent pro dictis possessionib; et
bonis azzotatis ut sup que quidem per loca solita dicte Terre
publice bandiantur Infra quindecim dies post publicationem pre-
sentium statutorum contra facientes aut si fuerit dominus rei in
quinquaginta lib. cort. condempnetur laboratoris vero in quinq; lib.
cort. pro quolib; et uice qualib; condempnetur et potas dicte Ter
[...] qui pro tempore fuerit omni mense uinculo iuramenti sollem-
niter Inquisitionem facere teneatur et repertos culpabiles In
quolib; casum predictorum punire et condempnare et quibuslib; in dictis

casibus et premissorum quolibet liceat accusare et denuntiare et ipsius sacramento credatur et teneatur in credentia et de omnibus quantitatibus pecunie que dicta de causa pervenerit in communi dictus denumtiator habeat et habere debeat sextam partem

Quod fiat registrum de omnibus terris et possessionibus Hospitalium S.ti Bartholomei et S.te Catarine cap.o 58

Item statuimus et ordinamus quod de omnibus terris et possessionibus et iuribus ecclesiarum S.ti Bartholomei et S.te Catarine fiat registrum publicum et autenticum auctoritate consilii populi et communis dicte terre S. Gemini in quo distincte scribantur omnes terre et possessiones dictarum ecclesiarum quas tenent et possident dicte ecclesie et commune et olim tenuerunt et possiderunt et quod fenda antiqua et terre [illegible] reinveniantur et in dicto registro penitus et in totum describantur quoquomodo

Quod collectores alicuius datie seu alicuius pecunie et superstantes alicuius operis finito eorum offitio post quindecim dies debeant reddere rationem cap.o 59

Item statuimus quod si aliquis fuerit electus cultor alicuius datie vel superstans alicuius operis communis vel collector alicuius pecunie infra quindecim dies post completum terminum collecte ipsius datie vel collecte vel post completum tempus opus ad quod fuit electus debeat de receptis et datis per eum reddere rationem ei vel eis qui per commune predictum fuerint ad predicta deputati et si per dictum commune non fuerit aliquis deputatus infra eundem quindecim dierum terminum quicquid superaret vel haberet camerario dicti communis restituere teneatur et facere poni in introytibus communis predicti facta primo ratione per ratiocinatores dicti communis quod si non resignaverit et dederit dicto camerario infra dictum terminum a dicto termino inantea si quo tempore fuerit ab eo exacta ratio et repertto aliquid habere illud

20v

teneatur et debeat restituer duplicatum

Quod quotiescumque tractaretur In aliquo consilio de negocio alicuius specialis persone Ille Talis in dicto consilio non debeat Interesse capitulum 60

Item statuimus quod quotiescumque tractaretur In aliquo consilio publico uel priuato de facto alicuius specialis uel specialium personarum dicte terre domini priores et potestas dicte Terre sub debito prestiti Iuramenti faciant recedere de Illo consilio illum uel Illos quorum Interrerit uel Interesse poterit et eas quos tangeret uel tangi posset id de quo tractaretur in ipso consilio uel consiliis et ipse tales persone nullo modo sint presentes et hoc publice bandiri faciant in ipsis consiliis

De eo qui diceret se clericum cap.o 61

Ut nemo non suppositus Jurisditioni d(i)c(t)i comunis queat habere off(iciu)m in eodem ...
lege statutoria decreuerunt q(uod) quicunq(ue) diceret se clericum et ostenderet
et se uellet defendere uel n(on) esset d(i)c(t)o com(un)i subiectus non possit nec de
beat aliquod h(ab)ere offitiu(m) in comuni,

De notario eligendo super scribendo de nouo catasto cap.o 62

Cum per uenditiones domor(um), terrar(um) et possessionu(m) in catastis d(i)c(t)i comunis erro
res non modici oriuntur. hoc decreto salubri statuerunt q(uod) com(un)i Priores
q(ui) tunc dicte terre statui presidebant teneantur et debeant unic.o ...
eligere et nominare duos bonos et expertos notarios de dicta terra qui
habeant authoritatem et balia(m) ac et(iam) teneantur et debeant domos
et possessiones vendit(as) et uendend(as) remouere de lib(ro) h(uius)m(od)i uenditor(um) uel
alio titulo in alium uel alios transferentiu(m) et ponere In libra predcor(um) quales
cunq(ue) possessiones predc(t)as possidentiu(m) et hoc fieri debeat In p(rese)ntia quatuor
bonor(um) hominu(m) eligendor(um) per ip(s)os d(omi)nos Priores In quolibet d(i)c(t)e terre quarterio
vnus uel saltem duor(um) ex eis ad minus et ipsor(um) duor(um) notarior(um) si aliter fieret
non ualeat nec teneat ipso iure notarius aut qui scripserit soluat nomine
pene d(i)c(t)o comuni pro qualibet uice decem s(oldi) co(rtonenses) et q(uod) d(i)c(t)i not(arii) semp(er) scri
bant nomina Illor(um) quatuor qui ad hoc fuerint p(rese)ntes, et q(uod) nulla possessio ad
libras alicui In catasto possit alteri poni plus uel minus nisi ut scriptum
fuerit in catasto d(i)c(t)i co(mun)is saluo si nouu(m) catastum de omnibus fieret uel
et de nouo reformaretur Qui notarij et ipsor(um) uterq(ue) teneantur et debeat
ad d(i)c(t)am penam tam in eleuatione q(uam) In positione et scriptar(um) d(i)c(t)ar(um) posse
ssionu(m) terr(arum) uel domor(um) semper scribere et ponere tempus cum singulis cla
usulis oportunis et habeant pro eor(um) salario a qualibet partium et
pro quolibet petio terre uel domo se(cun)d(u)m co(nsuetudine)m eor(um) durct off(iciu)m ut d(i)c(t)is
D(omi)nis prioribus uidebitur et placebit [...]uiso q(uod) talis permutatio non
possit fieri nisi terrigenis d(i)c(t)e Terre et continue habitantibus in ea

et solventibus datiua in terra predcā.

In favorē illoȝ qui gravantur a comi aliquo per dat et cet. cap° 63

NE Terrigene dcē terre et degentes in ea debitā datuarꝫ solutiōe gravantur statuerunt et ordinaverunt ꝙ omnes habentes possessiones ex quibus datiua solvit deb comi potas et comunis teneantur et debeāt ipsos defendere expensis dci comunis si ab aliqua civitate vel loco cir cumstanti occasione alicuius datiue fuerit molestati et si dici come no posset vel nollet ipsos defendere ꝙ pro ipsis possessionibus quibꝫ nō defen deret eos datiua predcam comi predco minime solvere teneantur habentes aut possessiones in tenimento alicuius civitatis castri vel loci circū stantium vel et ineoȝ per lras et ambasciatores sicut expedi uerit eoȝ tamē dumtaxat sumptibus et expensis.

labili decreto firmauer q dce terre potestas qui pro tempore fuerit et sui
offitiales teneantur et debeant ad petitionem petentis cuia intersit
executioni mandare omnes snias diffinitiuas et interloquutorias que conti
nebunt dari tradi uel fieri aliquod certum et et precepta seu producta fuerit
in pubcas forma scripta dutamen dictis preceptis in term datu per potestate
uel iudicem tempore dci precepti facti no fuerit ad oppositum et probatu
et per debitorem steterit quo minus probauerit et contra talem debitore
et pro executione oium predcoz possit procedi ad instantia creditoris tamqz
si esset pro debito exbannitus et in palatio detineri itaq de eodem
palatio non secedat nisi dcus s quem exequtio petetur uellet opponere et pro
bare intres dies a tempore oppoit aliqz in scriptar except vz falsi solut
nullitat et pacti suie transact quas probare debeat post districtum
Et in predcis cdibus et probatis dictar exceptionu probandar intres
dies predcos litis cont minime exigat Prouiso q si aliquis opposuerit ex
ceptioez excouis et ea non probauerit nec probare potuerit interminum
a canone statutum q noie pene soluat com uice qualibet centu s coir Adijcie
nt et cas memorato q ptas et sui offitiales possint et debeant executio
ni madare snias et lauda lata per arbitros uel arbitratores sicut et
precepta et snias actaque merent execut sed foreas stat omni excepti
iuris et facti remot in qua exequt nulla exc. poss opponi nisi de soluto
falso et pacto Et ptas et sui offitiales de causis compromissi no possint
se intromictere nisi ipsor compromissor snias et laude exequedo Si uero
offitiales predci in his fuerint negligentes dolosi tepidi uel remissi in lib.
decem coie uice qualibet condementur.

De Partitis fiendis rbca capo 6 (5)

Si actor super quacunqz re seu pecunie quantitate quam peterit in iuditio
deferre uoluerit in iuditio iusiurandum reo, tunc ipe reus cogatur per

potestatem et suos officiales prestare si de suo facto proprio ageretur quod
si prestare recusaverit in re seu quantitate petita condemnetur actori
per potestatem predictum et procedi possit ad instantiam creditoris ac si
fuisset sponte confessus salvo quod si dictus reus voluerit refferre actori iusiu
randum tunc idem reus iurare minime teneatur sed si reus adveniet iurare ab
solvat a petitione actoris. et si reus fuerit absolutus actor in totum curie et
camere salarium solvere teneatur si vero reus condemnatur tunc ipse dictum
salarium solvet integre teneatur. Adiicientes quod reservetur deferenti beneficium
iurisiurandi quod possit probare post sacramentum prestatum a quocunque et
nihilominus in viginti solidis communi pro quolibet et vice qualibet per potestatem
de periurio puniatur

De executione instrumentorum cap° 7

Ut de contentis in instrumentis fiat executio gratis statuerunt quod ipsas
iudex vel vicarius dicte terre vel quilibet eorum teneatur et debeat unico
iudicio executioni mandare omnia instrumenta publica continentia quantita
tem certam vel rem aliquam mobilem seu stabilem ad instantiam credi
toris contra contrahentes et eorum heredes et successores modo et forma
subscripta videlicet quod assignato et coram eis vel aliquo eorum producto publico instru
mento quantitatem certam vel rem mobilem vel stabilem continente
a decem libris infra teneatur et debeat idem potestas debitori mandare
quod pecunia vel rem instrumento contentam dicte et reddat creditori inde a decem
dies salvis debitori predicto instrumentis exceptionibus proponendis. Et
cum effectu probandis in terminum supradictum si vero fuerit
instrumentum quantitatem continens decem libris et ab inde supra
vel rem valentem decem libris ultra quindecim dierum terminus
assignetur ad predicta solvendum reservatis sibi infra ipsum terminum
exceptionibus in scriptis proponendis et cum effectu probandis quod.

si reus exceptiones predcas infra predcum terminu assignadas eidem no opposu
erit uel proposuerit et no probauerit extunc potestas, iudex uel vicarius
et eoz quilibet ten cogere cum effectu et procedere cg talem deb
reale et personali prout elegerit creditor s. ad tenutam et exban
dimentum captionem et detentionem in turri et carceribus dni comis
Si uero debitor uoluerit fideiussores dare de no recedendo de palatio sine
licentia creditoris ad pena decem s. cort. perdiem et uice qualibet fecerit
cg. Creditori aut. astante dictar uiar sit contempt liceat sn eidem ab
una discedere et alteram eligere prout uolet, si uero debitor ab eo peti
tum debitum sponte in iuditio confessus fuerit sine exceptione tunc ei
quindecim dies adsoluendum terminus assignetur et post terminu fiat
executio ut est dictu. si aut debitor in instrumento se obligauerit
personaliter possit pro ipo debito personaliter constringi. Et teneat
ipe potestas uiso instrumento predco ipum personalr detinere usq
ad satisfacionem condignam Possit sn post districta in scriptas excep
tiones i. term. sup dictum opponere et probare s. distinctione superius
declaratam. Et que in principalibus debitoribus dicta sunt et
in fideiussoribus uendicent s. locu. Exceptio uero proponen. q dca
infra. sunt iste, vz. falsit, solut. pact, seu transact et euidentissime
nullitat Adijcientes q debitori in palatio constricto pro quocunq debi
to potestas, iudex, uel uicarius mandare teneatur ad pena decem s. cort
per diem et uice qualibet q de dicto palatio sine sua uel creditoris licentia
no discedat Et potestas comdemnet eundem in pecunia et pena predca si
Creditor fuerit accusatus dumodo comdemnationis quantitas debiti no excedat
qua comdemnationem in totum uel in parte potestas exigi faciat si credi
tor illud petat et alr no. Et q predca habeant locu. inmediate pene seu
comdemnat facta de predcis Reliqua uero precise facer teneat. deuenir

23v

in dc̄o comuni et etiam creditori nō postulante uel contradicente Et hoc cap.m sit precisum et precise per potestatem et eius officiales inuiolabiliter obseruetur ad penā quinquaginta lib. cort. de eorum salario dc̄o comuni sindicatus tempore soluendorum

De dilatione iuris iurandi. cap.o 8

Ut iusiurandū actori uel reo cum expedierit deferat statuerunt et ordinauerunt quod potestas judex uel uicarius possit iusiurandum deferre actori uel reo sicut sibi uidebitur in causa ciuili usque ad quantitatem decem sol. cort. personarum qualitate inspecta Abinde uero supra usque ad quantitatem uiginti sol. cort. cum uno teste cui uoluerit possit sacramentū deferri Abinde supra debeat in causa libellus offerri usque in quantitatem decem lib. cort. nisi iudici aliter uideretur. a. dc̄a. aut. quantitate dece lib. cort. supra precise offerat libellus

De Testibus ad perpetuā rei memoriā recipien. cap. 9

Testis ad perpetuam rei memoriam faceret recipi uel etiā publicari sine aliqua iuris sollemnitate liceat cuilibet actori uel reo dūmodo qui aduersarius esse creditur citetur legitime ad uidendum testiū iuramenta et ad exigendum interrogatorium si sibi uidebitur expedire et testes sic recepti habeant perpetuam firmitatem nō obstante quod in causa lis fuerit minime contestata

De salario In causis Ciuilibus soluendo cap.o X

Ut processus ciuiles rite formari ualeant statuerunt et presenti lege firmauerunt quod in causa ciuili ubi aliquid peteretur in pecunia uel rebus tempore litis contestate ū exigitur et tempore precepti fiendi et tempore executionis que fierent per extendimenta uel datum tenutam sex den. cort. pro libra ab actore tantūmodo pro salario persoluatur cam.o dicte terre qui pro tempore fuerit pro ipso comuni recipienti quodquidem salarium illico mictatur ad introitū dicti comunis per notarium dicte cam.e seriose

ut consuetu est fieri temporibus retroactis. processus uero no teneat ipso iure
si tunc salarium non fuerit persolut Excipient quod pro alimentis
debilibus et miserabilibus personis et relictis pro anima ad pias cas
ac et pro restitution doti salarium no soluatur. cap ii 11

De conquerentibus de molendinarijs et eor ordine.

Molendinarior obuiare uersutijs satagentes presenti decreto et ordine re
formauerunt q mictens bladum ad macenandum si uoluerit conquerj de
molendinarijs uel et portitore ubi danu dedisse usq in qualitate uiginti
ß. cort de damno dannu passu credat Et si mulier fuerit mittat baiulus
ad recipiendum sacramentum dani s. dap. et recepto iuro potestas eme
darj faciat ipsum danu. usq in quantitatem predcam. Et ipe met qui hoc
danum passus fuerit possit inpune dco tali molendinario sumarie auferre
donec restituat quod accepit Et quilibet molendinarius habeat mensuras
sigillatas sigillo dicti cois de uiginti quinq partibus rasem una cum
qua a quolibet possit et debeat accipere uel recipere molituram tm, dnis
molendinor except a quibus si bladu miserit uel portauerit ad macenadu
recipiat et accipiat pro molitura de triginta partibus una tm et non ultra
potestas aut requiri faciat mensuras predcas in principio sui regiminis
si sigillat fuerint nec ne. proviso q dci molendinarij debeat bladum qui
libet macinare et demolirj legalit bona fide et sine fraude Ipsumq
bladum ad molendinu portare et farina et reportare ad dnu suae domu
cuius est dcum bladum dcor molendinarior sumptibus et expensis Et q
fecerint in no habendo mensuras dci cois sigillo sigillatas in uigint
ß cort. uice qualibet condemnetur. Si uero plus accipiendo p molitura q
dcum sit in dece ß cort uice qualibet puniantur et nihilominus danum
emendent ut superius est expressum.

De oblatione libelli, cap. 1

Ubi libellum exigitur in causa civili. Potestas judex. uel uicarius reo dari faciat terminu. triu dierum et eidem reo ipsum terminu statuat ad respondendu. et deliberandum sup eo. Et n. i. terminu exceptione aliqua que iudici uideat opposuerit legitime litem contestari trahat dum modo i. metas judicij exceptiones competentes reo seruentur illese. Liti uero contestata detur terminus utriq parti decem dierum ad probandu de iure ipsarum Et possit iudex si sibi uidebitur dcum terminu prorogare, Judex uero sntiaz ferre teneatur in dcis causis i. quadraginta dies utiles a die litis contestat numerandos nec uitiet libellus si in eo non fuerit actio addita uel specificata Teneat et debeat idem iudex predca oia obseruare et executioni madare uinc iur et pen uiginti quinque lib. coi. uice qualibet q in predcis cp fecerit uel aliquo premissorum Cuius pene medietas sit dicti comunis et alia medietas sit partis agentis. //

De fideiussoribus conseruandis indepn. cap. 13

Ne fideiussores damnificentur uerum potius ad fideiubendu liberaliter animentur in pnti lege firmarunt q fideiussor uel ille qui se pro alio principaliter obligauerit si fuerit sibi factum preceptum de soluendo uel quoquo modo damnificantur uel ura cessatia creditore habuerit uel quimo pobligatione remanserit seu debitor bona sua ceperit lapidare possit suu debitorem constringere facere et detinere in carcerem dicti cois aliquo supradcorum potestati uel iudice patefacto et tamdiu detineatur donec fideiussorem suu. uel qui se pro ipo principaliter obligauit conseruabitur damnu. Que locu habeat contra debitorem uendentem rem aliena uel alteri obligata uel seruituti supposita uel ea sui si liberam ea dixerit q tunc detineantur in carcere cois predci. ad petitionem emptoris donec

bona liberar fecerint vendictionem. Si In predcis uel aliquo predcoz fuerit in mon
datio repertus possit et debeat potestas predcas ad petitionem predcoz procedere
contra bona epoz et dar illa fide uel et pro debitoribus obligatis et emptoribus
tenuta et possessione bonoz debitoz suoz eosque in dca tenuta et possessione defen
dere Et hoc capitulum locum habeat in preteritis pnbz et futuris.

De bonis comis occupatis relassandis cap 14

Bona, pecunias, res, uel possessiones dicti comis et que ipsius comis fuerit a quinquaginta
annis citra quicunque tenet uel tenuerit indebite occupata sine causa legitime
dicta inuestigatione et testimonio cum iur quatuor bonoz hominu dce terre unus
vz. de quolibet quarterio de antiquioribus et legalioribus dce terre infra qui
decim dies postque sibi fuerit denutiatu uel publicu bandimentu per ipsam terram.
debeat ipsa bona relaxare et restituere scindico dci comunis pro ipso comuni recipi
enti qui uero contra fecerit uel negligens fuerit restituere uel reassignare predca in
viginti quinque lib coe uice qualibet comdemnetur et in restitutione dcoz bonoz comis
predci Et potestas dce terre teneatur et debeat iur precise inquisitione et inuestiga
tionem facere de premissis,

Q nos scribat instrumentum ad petitione petentis cap 15

Ad tollendum omnem errorem et ne infrascripta perdantur statuerunt et pro lege
firmarunt q si q nos qui confecit aliquod instrumentum petitum fuerit per illum
cuius interest ipum instrumentum conficere publicare et facere teneatur et debeat
soluto sibi pretio competenti in otto diez spatiu postque fuerit petitum Si uero
negauerit protocollum suiel rogitum factum per eum uel sibi comissum et rimansum
fuerit bene et legalit inter sua protocolla sibi comissa si habet uel no castet
et credatur suo sacramento si a parte contrarium probare no possit proviso
q contrahentes siue ille ad quem instrumentum pertinet teneatur et debeat uinc
iur et penas decem lib coe. pro quolibet infra dcum terminu a quocunque
nos ipum rogant et stipulant in publicam formam recolligere et penes
se retinere et hoc capitulum et contenta in eo bandiant in principio.

regiminis cuiuslibet potestatis. //

De diuisione facienda cap.° 16

NE inter partes pretextu diuisionis scandalum oriatur p(rese)nti lege firmam(us) q(uod)
diuisionem inter partes de bonis et rebus omnibus potestas fieri faciat infra quin
decim dies postq(uam) per partes ab eo petitum fuerit sine salario curie, libelli ob
latione ac contestatione litis si de comunione constaret Et si aliquis comuni
onem negauerit et sibi probatum fuerit in contum(aciam) sol. cort. uice qualibet
condemnetur

De limitibus et senatis cap.° 17

Si de limitibus uel senatis questio aliqua oriretur statuerunt q(uod) potestas
teneatur et debeat uinc(ulo) iur(amenti) cogere partes ad eligendu(m) homines de contrata
qui melius sciant et facere possint unum uel plures prout de partium pro
cesserit uoluntate et eum uel eos dictus potestas iurare faciat ut infra
otto dierum spatio debeat ipsam senaitu(m) facere bona fide et sine fraude Et
si non fecerit ea in dictum terminu(m) soluat nomine pene dicto com(un)i uiginti s(olidos) cort.
pro quolibet eorundem Et nihilominus ipaz senaitu(m) facere teneatur Et
habeat pro eorum salario a qualibet parti duodecim den. cort. pro quolibet
eorunde(m). ——

De iudicijs et relictis cap.° 18

Quicumque uel faciat iuditia relicta uel legata alicui uel aliquibus personis
uel locis religiosis super quibus fecit uel faciet fidei comissarios unu(m) uel plu
res liceat ei uel eis de bonis testatoris uendere si testator potestatem uendendi
6 concesserit seruetur forma data Et ea relicta iuditia uel legata ei uel eis co
missa satisfacere uenditio ualeat et teneat ac si facta esset per ipum testato
rem uel heredes ipius dummodo in ipis forma iuris seruetur Aliquo statuto
capitulo sup(ra) uel infra posito no(n) obstante.

De tutoribus dandis pupillis cap.° 19

Pupillo potestas dare et teneatur et debeat duos tutores ad petitionem ipsius

Gemini prelibat 11

Q. nō possit capi exbandit pro debito ad pet. pro cura alicuius foren. cap 28

Quod nullus Forensis. de dicta terra qui fuisset anterius uel in posterū. pro debito exbandit ad instantiā alicuius forensis seu procuratoris ipsius possit ad petitionem hmoi forensis p curatorum pro dcō debito capi personalr uel constringi per curiā dcē terre nec et accusarj uel et contra eū. procedi nisi ipē forensis principalis esset pñs captioni predcē. Ad instantiam aut talis forensis creditoris curia possit contra suū debitorem procedere regalit secundū formā statuti dcē terre prout ipē forensis creditor duxerit exigendum

In fauorem ecclesiar cap° 29

Possidentes rem aliquam seu bona spectantia ad eccl.as seu ecclesijs dcē terre quocūq titulo possideant siue iure emphiteotico siue iure comptumi siue quocūq alio possideat pro ipis ecclesijs teneantur et debeant ad petitionem prioris abbatis, conuentus uel cuius uis alterius rectoris instrumēta emphiteotica coptumi seu cuiuscūq alterius iuris reficere et renouare in spatiū otto dierum ad repetitionem scdm modū et formam antiquitus obseruatā. et ut consuetū est fieri Et si dicti priores Abates uel rectores Instrumenta ipā dixerint se admisisse uel nō hrē. q̄ tunc potestas. Iudex uel Vicarius teneatur et debeat dcōs emphiteoticarios coptumaiolos et quoscunq alios possessores in spatiū decem dierū cogere ad reficiendū. seu renouandū. seu dcā instrumēta s3 modum antiquū. approbatū. coram eis per dcōs eccl.as rectores uel alterius eorundem.

De executione fienda q̄ debitorem ad petitionem creditoris. cap° 30

Quoniam nil prosunt sntie nisi executioni mādentur statuerunt et pro lege firmauerūt q. potestas, Iudex. uel uicarius terre qui nunc sunt et pro tempore erunt quicunq teneatur omnes et singulas sntiās per eos uel per ipoz Aliquem uel predecessores eorum latas q quoscunq debitores affatos q. in palatio nō steterunt uel q exbanitos pro debito ad petitionem creditorum suor in totum uel in parte exigere et executioni mandare prout ipē creditor duxerit postulandū. et nō postulando p3 coms[?] factas

ntis scripti

possit exequi, alias uero debitor condemnat in totum uel in parte sine petitione creditoris non exigat uel exegi faciat quouis modo Ita tamen quod nullus possit capi pro debito diebus natiuitatis dni. et in eius ottaua. pascatis resurretionis et in eius ottaua. In festiuitatibus Beate marie virginis in uigilia et in festo Beati Gemini, Beati Nicolai, Beati Angeli et duobus sequentibus alijs uero temporibus capi possit ad uoluntatem creditor.

Quod processus qui aliquem pateret defectum ualeat. cap 31

Si aliquis processus fctus fuisset in dca terra et simoi processus pateretur defectum inhibilacet facte in actis curie dicti comis quod no obstante dco defectu ualeat et teneat nec possit opponi contra eu. pretextu defectus simoi exceptio aliqua et si no opponerentur potas iudex. vel vicarius eas reiciat et no admictat. Et contenta in dco processu exequi teneatur uirtute prestiti iur. ad petitionem cuiuscunq petentis et ad pena uigintiquinq lib cort de ipor salario dco comi scindicatus tempore soluendor. Et hoc cap^m sit precisum. et tolli no possit.

In fauorem medicor cap^o 32

MEdici cuiuslibet sacramento debeat credi de medicinis datis per eos cuicunq si scriptum reperietur in libro eius usq in quantitatem triu librar. cort et pro medicatura usq in uiginti s cort et plus petere no possit nisi pactu aliud habuerit cum infirmo uel alia persona pro eo.

In fauore tenetiu infra muros. cap^o 33

Quicunq intra uel extra muru dicte terre terram habuerit siue ortum a porta Monasterij mulier ad hospitale comunis possit ipam terra. et ortum usq ad muru laborare et laborarj facere ac fossam facere et haber. dumodo aliquibus domibus uel muris no noceat Et si aliquis ex hoc senserit se grauatum quod per consilium gnale et duos priores dicte terre ponatur unus mag^r lapidum siue duo qui uidere debeat ipum opus et si dixerit opus afferre periculum aliquibus domibus siue muris quod tale factu dns terre uel alij debeat

Liber. Tertius.

De modo procedendi in criminalibus. cap. i

Improbor temporum hiante nequitia nitens humanum genus invictum adeo eondere. ad lapsum percepimus et no solum insolentias audeant acrum et improba eis. preponat efficere. et nedum in fanda a sibi quisque suadet propriu vero contagionis labe conmaculat et promisse impunitatis benefitio finitimos sibi perimit aggregatos, hinc peruenit hominibus ut maleficia occultentur et per hoc rema neant impunita. Hac prouidendi regita leges condi ne laxatis habenis modestie in profundum malorum et quos zelus iustitie a. saxo no cohibet transgressionis pedem ad penalem lapidem talionis offendat. Et propterea cogitates statutarij et re formatores superius nominati subscripta de maleficijs et dependentibus statuta et ordinamenta ederunt. Et primo de modo super criminalibus decreuere quod ac cusati et denuntiati uel illi contra quos per inquisitionem procedat. Citentur personaliter uel ad domum. una die pro alia. et si citatus in termino citationis no com paruerit sequenti die potestas in bandum poni faciat et exbandiri in ea quantitate in qua deberet condemnari secundum formam statuti et ex forma accusationis denuntiationis uel inquisitionis quod eum formatam. In quo exbannimento exprimatur et appareat maleficium uel delictum de quo accusatus denuntiatus uel inquisitus esset. et sibi quinque dierum terminus assignetur infra quem si uenerit eius accusa tio recipiatur. si uero in termino no comparuerit memorato et que confessus et conuictus de ipso malefitio de quo ipse accusatus denuntiatus uel inquisitus est com demnetur et exbannimentum eius fiat in capite scalarum palatij comunis predicti. sono tube et alta uoce ac in logia que est in burgo et ad domum eius qui fuerit ex bannitus. Accusatori uero ad probandum accusationem. et denuntiatori ad probandum denun tiationem decem dierum terminus prefigatur et totidem accusato denuntiato uel inquisito post excusationem eorum debeat assignari ad ipsos defensiones probandum. et faciendum. Si quis uero accusam uel denuntiam per eum factam no probauerit soluat ac soluere teneatur, et debeat illam penam quam teneretur soluere

legitime. Talis accusator seu denuntiator si legitime sibi accusato uel denutiato probatum esse malefitiu uel delictu dequo accusatus uel denutiatus esset dumodo hoc capitulum no uendicet sibi locu in damnis datis fructuu de foris. Forensis aute siquis accusatus fuerit denutiatus uel inquisitus citet in capite scalaru palatij per bandiorem comis alta uoce sono tube premisso uel ad hospitiu ubi solitus est hospitarj et compareat infra decedies qui no comparens postea exbanniatur in ea quatitate inqua condemnatus deberet secdm forma statutoru loquetiu de malefitio dequo proceditur contra eu inquo exbannimeto sibi decem dierz terminy assignetur intra quos siuenerit euis excusatio recipiat. Si uero no comparuerit habeat confessus et conuictus de ipo malefitio co demnetur prouiso qp similr accusatus denutiatus uel inquisitus contra quos procedetur citentur semp per cedula inqua contineatur series de licti dequo proceditur contra eos et ipa cedula dimictatur ad domu uel hospitiu illoz contra quos procedi contingerit,

De pena blasfematis deu et iuratis per corpus sanguine et similia cap 2

Blasfemans deu uel intactam uirginem euis matrem uel aliquem sctoru dei in uiginti quinqz lib cort uice qualibet condemnetur Et si baddu soluer no pote rit per terram strti, remini fustigetur. Jurans uero per corpus sanguinem clauos Intestina uel alia membra predcoz uel alicuius eoz, indecē sol cort uice qualibet puniat adijcientes qp blasfemare deu. uel uirginem maria uel aliquē sanctoru dej intelligatur siquis maledixerit eos uel aliquē eoz, nec Si quis uero adoptauerit eos uel aliquem ipsoz, indece lib cort uice qualibet condemnetur. Si quis aute cg uirgine maria aliquod opprobriu dixerit in uiginti quinqz lib cort uice qualibet et quolibet opprobrio et uerbo abhominabili condemnetur Et si pena predictā opprobrio soluer no poterit sibi lingua de capite amputet, Et in predictis casibus cuilibet sit licitu accusare cu dictu duoz fidedignoz testiu et sic suo sacrameto credatur et teneat incredentia Et habeat talis accusans medietatem pene predictis aut et quolibet predcoz nemini pacis.

beneficium admictat. Et potas qualibet mense inquisitionem faciat de p(re)dictis.

De sntijs ferendis cap 3

Potestas iudex uel uicarius dicte terre qui pro tempore fuerit teneat et debeat uinc uices et pen viginti quinque lib coste singulis mensibus super causis criminalibus ferre sntias absolutorias uel condemnatorias hoc semper saluo quod ptas uel eius iudex ultimo mense sui regiminis non possit ferre sntias absolutorias Et tulerit uel ferentur non ualeat nec teneat ipso iure Adijcientes quod potas et sui officiales teneantur et debeant omnes et singulas inquisitiones et denumptias seu accusationes finire et terminare et ad sntiam perducere infra quatraginta dies computandos a die citationis facte de accusato denumptiato uel inquisito Et hoc capitulum sit precisum et tolli non possit consilio uel arrenga.

Q constituat scindicus ad protestat potas et offi quod obseruent statuta penalia cap 4

Vt potestates et officiales dicte terre de capitulis Stat penalibus ignorantiam nequeat allegari Hac lege statutoria decreuerunt quod per consilium generale et D. Priores dicte terre et de ipso consilio fiat et constituat quidam scindicus specialis qui semper omni mense protestet potas et offi dicte terre quod capitula penalia tangentia ipsos debeant obseruare que quidem capitula singulis mensibus per cancellarium dicte terre debeat legi publice In consilio generali ad petitionem dicti scindici in presentia dictorum potatis et officialis Et si dictus cancellarius in hoc fuerit negligens tepidus uel remissus in decem lib coste uice qualibet condemnetur Et nihilominus suo offitio sit priuatus Scindicatus uero qui negligens fuerit in predictis in decem lib coste uice qualibet puniatur Et si potas uel sui offitiales contra fecerint in predictis uel aliquo predictorum puniatur in pena in uolumine Stat contenta Cuius scindici offitium duret per tres menses et pro suo salario uiginti s coste que quidem capitula penalia exhibantur in cartis pecudinis in publicam formam et retineantur per scindicum qui ad predicta fuerit constitutus Et quilibet scindicus successiue alio scindico debeat assignare dicta capitula ad dictam penam et sic subsequenter ut prescribitur procedatur.

De violatione mulierum cap 5

Mulierem nuptam uel uiduam bone fame si quis carnaliter cognouerit in quinquaginta lib coste condemnetur si eam cognouerit uiolenter. Si uero cognoscere temptauerit et ad aliquem actum peruenerit in uiginti quinque lib coste uice qualibet condemnetur

Sed si fuerit male fame et probet per decem testes centu' sol' cort' pena mulctet'
Prouiso q' si uoluntarie mulier cognita fuerit cognoscens ea in centu' sol' cort' cond'
netur si ap'te fr'e carnali uel marito fuerit dicta et aliis contra agentem pro
cedi non ualeat ullo modo.

De pena Paratis se' bailo cap.o 6

Nulla persona paret se alicui baiulo cois pred'ci uolenti aliquem uel
aliquam expignorare uel tenutam dare alicui man.to curie uel no' permitte
ret auferri pignus uel dare tenutam puniatur pro qualib' et uice si fuerit
masculus in uiginti sol' cort'. Si u'o femina fuerit in decem sol' cort' uice
qualibet puniat' excepto q' ad cameram uel ad locu' ubi lectus esset no' possit
accedere nec pannos de lecto pignore auferre nec et pannos nec ornamenta alic'
mulieru' nec iugu' uel uomere' boui'. Et si ad locum prohibitu' accederet possit
quisq' ei resistere sine pena et quod auferret prohibiti' potas ei restitui facere
teneat' nec credat' in his talibus relationibus bailor'.

De pena corrumpentis potem et eius officiales cap. 7

Potestates uel suos officiales nemo corrumpere audeat uel presumat uel eis uel ipsi
alicui dare aliquid uel promictere pro accatto. Et si contra fecerit in quinquaginta
lib. cort' uice qualibet per futurum potestatem qui pro tempore fuerit condem
netur officiales uero in his quolibet transgressores in centu' lib. cort' pro quolibet
et uice qualibet condemnetur sindicatus tempore et hoc locu' habeat in preteritis
temporibus et futuris.

Q' Nullus Baiulus det tenutam sine licentia curie. cap. 8

Quicunq' Bayulus sine licentia cur' iuerit ad dandu' tenuta' uel pignora alicui
uel aliis in suo officio fraudem comiserit seu falsam relationem fecerit
in decem lib. cort' uice qualibet condemnetur et nihilominus p' terra fustigetur
et ex ipa' expellat. Qui uero falsam relationem fieri fecerit in uiginti quinq'
lib. cort' uice qualibet condemnetur et processus tenute uel pignoris datio
no' ualeat nec teneat ipo iure et hoc locu' habeat in ciuilibus et criminalib'.

De pena imponenda per potem cap.o 9

Potestas Judex uel vicarius et ipor' quilibet possit mulctare et penam imponere
in ciuilibus questionibus seu causis decem s. cort'. In criminalibus uero causis uiginti

exbamito sed si locutus fuerit aut staret cum eo extra dictam terram non teneatur ad penam. pro debito vero exbannitus in tali casu nullatenus habeatur.

De pena interficientis animalia cap. 36

Bovem asinum equum, iuvencum mulum. porcum vel hijs similia alicuius persone interficiens in centum solidis cortonensium pro bestia qualibet et vice qualibet condemnetur pro alijs vero animalibus quinque solidis cortonensium pro quolibet et vice qualibet nomine pene solvere teneatur. et semper in quolibet casu predictorum damnum in duplum patienti transgressor debeat emendare

Quod nullus de periurio condemnetur. cap. 37

Accusati denunciati vel inquisiti si se periuraverint negando ea de quibus procedit contra eos et maleficium fuerit contra eos probatum. solvat in continenti sine prolatione sententie viginti solidos et nihilominus solvat penam in quam deberet puniri secundum probata contra eos tam civiliter quam criminaliter secundum formam statutorum dicte terre dummodo de periurio per potestatem alias ut dictum est sententia non feratur.

De negatione parentum. offitialium et scripturarum cap. 38

Si quis in iuditio negaverit patrem, fratrem, matrem, filium aut alicuius potestatis judicem vel vicarium dicte terre vel nostre curie vel alium nostrum dicte terre vel qui in dicta terra publicum offitium exercet dummodo de suo privilegio fidem faciat si peteret ab eo vel abbatem vel abadissam alicuius monasterii Archipresbiterum vel priorem et probatum fuerit contrarium contra eum in viginti quinque libris cortonensium pro quolibet et vice qualibet condemnetur sed si errorem suum revocare voluerit confitendo quod negavit possit infra duos dies a die negationis facte numerandos et tunc nulla pena solvere teneatur.

Quod potestas possit procedere in maleficijs cap. 39

Potestas, judex vel vicarius dicte terre et quilibet ipsorum possint procedere cognoscere processus, initiare, mediare et finire et sententias ferre super quolibet crimine maleficio vel delicto diebus sollemnibus feriatis et non feriatis per inquisitionem denumptiatione et accusationem et de hijs et quolibet eorum, sententias ferre et procedere prout eis videbitur et placebit. Et processus valeant et teneant ipso iure nec possint impugnari vel frangi et si in aliquo ordo iuris vel sollenitas seu subtilitas fuerit omissa dummodo de maleficio plene constet excepto quod contra mulieres

potas et sui officiales uel aliquis ipsorum per inquisitionem procedere non possit de aliquo male
fitio uel debito nisi primo recipiantur duo testes ad minus qui probent legitime malefitium
uel delictum pro quo fieret inquisitio quod eos est comissum et detur copia processus testium re
ceptorum ante responsionem fiendam per eas et purtationem ipsarum uel alicuius earum Et aliis
quod mulieres uel aliquam earum per inquisitionem procedi non possit Et si per uiam denumptiatio
nis uel actionis procedi contingat contra eas uel aliquas ipsarum semper debeat poni et
scribi in ipsa denumtiatione uel accusa nomen promouentis huiusmodi denuntiationem uel accusationem Et
ipsa denuntia uel accusa semper contra eas porrigatur in scriptis nec et postquam excusa
uenint se possint detineri constricte dum in fideiussores dederint uel dare parate
fuerint et si per curiam steterit quominus ipsas faciat excusari uel super
testimonio examinet easdem si producte et uocate fuerint ad testimonium perhibendum
detineri non possint nisi usque ad uesperas in ecc. s. maria et non in palatio comunis semper
in intelligat cum sollemnitate in alio cap. contento quod ex canonibus examinationi mu
lierum consanguinei debeat interesse et in aliis que in dicto cap. continentur. Et
si secus fierit per potatem et officiales eius subiaceant pene uiginti quinque
lib. comunis pro quolibet et uice qualibet Et tales mulieres possint recedere sine pena
Et si talis denumptiator uel accusator denuntiatam uel accusam non probauerit soluat nomine
pene illam penam ad quam teneretur talis accusatus si dictum malefitium uel delictum proba
tum fuisset legitime de quo accusatus uel denuntiatus esset Prouiso quod nulla persona
pro testimonio perhibendo possit carceribus mancipari Et si potas uel sui officiales
contra fecerint in quinquaginta ~~soldis~~ lib. comunis de suo salario uice qualibet scindicatus ipse
condemnetur Adiicientes quod in qualibet sententia ferenda quod delinquentes si contumaces
fuerint et non comparuerint ad dandum fideiussores quod bona dicti talis delinquentis
et contumaciam sufferentis confischentur et obligentur dicto comuni usque in quantitatem
inquam talis delinquens erit condemnatus per dictam sententiam a die ... franca Et
quod dicta bona uendere faciat per scindicum comunis prout in cap. de uenditione bonorum ex
banditorum latius continetur

Decessione prohibita cap. 40

Statuerunt et ordinauerunt quod nullus terrigena uel forensis audeat quod aliquem emere uel
sibi cedi facere aliquod ius uel actionem aliquam nec aliquem titulum lucratiuum aliu-

ad penā quinquaginta lib. cort. et si fecerit uel factum fuisset a quinq annis citra non ualeat ipso iure saluo et reseruato quod si essent duo uel tres uel plures debitores et fuissent principaliter in solidum apud aliquem creditorem ex aliqua ca obligati et appareret aliquem ipsorum debiti dicto creditori soluisse per publicum instrumentum uel instrumenta quietationis uel instrumento cancellationis uel et sine instrumento quod ipse talis qui dictum debitum soluit sine pena sequitur et cuncte possit emere et iura accipere et ac torem si eum uel eos et reos suos cum quo uel quibus obligati fuisset Et potestas dicte re cipienti et ementi dictum ius et actionem ex fauorabile debeat iure suo put in capitulo de fideiussoribus dampnificato per terminus continet. Et fideiussori liceat contra reum pro quo fideiussit cessionem sine pena recipere actionum.

De castigatione propinquorum cap.o 41

Corrigere et castigare fratrem sororem generum filium cognatum nepotem neptem uel alios consanguineos uel affines usque in tertium gradum secundum ius canonicum numerandum in modum correctionis sine ferro cum baculo pugno manu corrigia sine sanguine uel capiendo per capillos proijciendo in terram et dare cum pedibus et calci bus et sine sanguine cuilibet liceat sine pena et credatur sacramento correptoris et castigatoris quod in modum castigationis et correctionis fecerit consanguinitate et affinitate approbata coram curia dicte terre quicunque aut interfecerit aliquem suum consanguineum siue consanguineam usque in tertium gradum. pena dupla soluere teneatur Et quod eidem non possit prodesse pax concordia nec parentela. Qui uero uulnerauerit aliquem ex predictis cum ferro uel lapide cum sanguine affinium pena duplicatam soluere teneatur, Et quicumque patrem uulnerauerit cum sanguine uel sine quod ultra dictam penam debeat stare et morari in carceribus dicti comunis per spatium duorum mensium continuo Et si potestati ipsius uellet eum ultra dictum tempus in dictis carceribus com morari quod tunc plus ad sui libitum commoretur in eis et non minus dictorum mensium duorum Et quicunque nepos commiserit aliquid ex predictis in persona sui patrui carnalis quod in simi li pena incurrat.

De pena offendentis terrigenam offensum cap.o 42

Si potestas uel aliquis ex officialibus uel familiaribus suis uel cancellarius dicte terre quo quo modo offenderent seu percuterent aliquem de dicta terra cum sanguinis effu sione uel sine teneatur ad penam duplicatam ut in singulis statutis capitulorum de maleficijs

30v

continentur quam penam novus rector si sibi denuntiatum fuerit eisdem transgre
ssionibus teneatur et debeat auferre et inquirere et procedere valeat teneatur et
debeat de predictis. Et si dicta pena non solveret per officiales et familiares predictos
qui potestas eam solvere teneatur. Nisi daret et assignaret sindico dicte terre vel novo
successori officialem vel familiarem delinquentem. qui teneatur in dictis carceribus
dicti comunis teneatur donec solverit dictam penam, Si vero terrigena offenderet
potestatem vel iudicem officialem vel famulum eius vel cancellarium dicte terre quod huic
per potestatem et cancellarium in quatruplo condemnetur pro iudice vero aliis quoque officialibus
et familiaribus pena duplicata solvere teneatur. Et in eisdem penis potestas possit
et debeat talem delinquentem punire et condemnare et penam ab eodem exigere
pro dicto comuni ad penam dicte ... dicto comuni de suo salario dicto comuni sindicatus
tempore solvendo.

De proiectione lapidis de domo vel turri et balistarum cap. 43

Quicumque de domo propria vel conducta vel turri vel alia de tempore rixe vel rumo
ris si lapidem tegulam lignum vel aliquod aliud simile proiceret quod aliqua persona
de dicta terra vel aliunde et percusserit cum sanguinis effusione a spatulis supra in
viginti quinque libris comunis vice qualibet condemnetur si vero sanguis non exiverit in decem
libris comunis, A spatulis vero infra si cum sanguine in quindecim libris comunis si sine sanguine
in centum solidis comunis condemnetur vice qualibet si vero non percusserit aliquem de quolibet
lapide proiecto in centum solidis comunis vice qualibet condemnetur Et si aliquis de dicta terra
vel aliunde stando in aliqua domo vel turri et lapidem tegulam vel ligna vel simile
per domo alicuius proiecerit sive supra domum vel intus domus et fregerit tegulas
vel ligna de domo alicuius in viginti quinque libris comunis condemnetur si non fregerit
in decem libris comunis vice qualibet puniatur si vero aliquis causa turbandi statum
pacificum dicte terre balistratorem fecerit de sua domo vel turri in centum libris
comunis vice qualibet condemnetur et in alio unde idem si fecerit quod officia ...
Et si dictam penam solvere non poterit quod eius domus vel turris funditus destruatur
Et si quis proiecerit lapidem iniuriose vel studiose in domo alicuius in tribus libris
comunis vice qualibet condemnetur. Stando in muro dicte terre et si proiecerit et aliquem
percusserit et sanguis exiverit a spatulis supra in viginti quinque libris comunis vice qualibet condemnetur Et
a spatulis vero infra cum sanguine in decem libris Si autem sine sanguine in centum solidis comunis vice qualibet condemnetur.

procedatur sumarie et de plano sine strepitu et figura iuditij Et si hmoi accusatio probaret(ur) q(uod) talis accusator habeat quartam partem pene et possessionis hmoi. Si vero de(ictu)s forensis de predictis contenderet cu(m) dicto co(mun)i cum dicto accusatore de possessione iam dicta, comdemnet(ur) et exbanniat(ur) de dicta (terra) pro In persona et rebus Si quis n(ost)ro fraude comiserit vel comiserit seu comittet in emendo possessionem pro aliquo forensi Et ip(s)as vendi(ti)one(m) seu emp(ti)one(m) i(n) dicto dies no(n) denutiaverit dicto co(mun)i seu manifestaverit solvat no(m)i(n)e pene illa(m) pena(m) qua(m) solvere teneretur si vendidisset forensi Et nihilominus dicta talis possessio dicto Communi remaneat confiscata et si denutiaverit vel notificaverit no(n) tenea(tur) ad pena(m) Ita tamen q(uod) hmoi possessione per eum emptam vel emendam prose(quatur) teneat nec dabit fructus sine co(mun)i et censu illius possessionis dicto forensi pro quo emit vel emerit vel alicui alter persone pro eo ad dicta(m) pena(m) Et p(otes)tas faciat eu(m) iurare ad sancta quatuor evangelia Et fideiussores recipere ab eode(m) de predictis omnibus observandis ad pena(m) cetu(m) lib(rarum) (et) de suo salario sc(il)i(ce)t dicti temporis solvendo, et sub debito prestiti iur(amen)ti et hmoi accusatori pars concedat(ur) de comuni s(ed) a decem annis citra qui accusaverit et ipam vel ip(s)as accusationes probaverit ut superius continet(ur) Et q(uod) abinde in antea nemo accusari possit nec accusatori pars aliqua deveniat ullo modo. Adijcientes q(uod) unicuiq(ue) liceat dare vel tradere p(ro) dote possessionem sua(m) pro fundo dotali seu pro solut(ion)e dotis filie sororis vel neptis carnalis sine pena du(m)modo ip(s)a possessio debeat remanere in Catasto et lib(ro) illius qui talem possessionem dederit seu tradiderit modo predicto. Nulli et liceat vendere aliquas possessiones seu possessiones nec alienare p(ro) fundo dotali vel pro fundo dotis dare vel in solutu(m) dotis aut debiti alicui forensi vel terrigene cu(m) consensu d(omi)ni d(omi)ni potestatis d(omi)nor(um) prior(um) vel no(n). sed penitus de(ict)um instrume(n)tum sive instrume(n)ta sit cassa et irrita Et q(uod) talis tenea(n)tur ad dicta(m) pena(m) sita vel sitas ultra co(m)p(ag)nia (et) scripta sine pena D(omi)ni potestatis seu eius vicarij qui pro tempore fuerint et consensu d(omi)nor(um) prior(um) dicte t(er)re vel maioris partis eor(um) qui pro tempore fuerint ad dicta(m) pena(m) v(idelicet): a molendino Co(mun)is s(ancti) Hemini ecc(lesi)e s(ancti) Proculi, ecc(lesi)e s(ancti) Angeli de colle castalis Colle montis pulciani fossat(u)m Sisulelle via qua itur a pede possessionu(m) terre

31v

filior(um) S(anc)to Angelo de colle murella ecc(lesi)e S(anc)te Crucis colli solati et domo filior(um) salseni et de supradictis contentis in d(i)c(t)o cap(itul)o teneantur ad penã sup(ra)dictam contrahentes tam emptor q(uam) venditor not(ariu)s qui scripserit instrumentu(m) et testes qui interfuerint decernentes insup(er) q(uod) si quis terrigena in preteri=to contra fecerit in vendendo alicui terrigenę contra d(i)c(t)am formã aliqua(m) poss(essio)nes ex(ce)pto sup(ra) d(i)c(t)a. q(uod) ad penã aliquã minime teneat(ur). nec qui in posterum deliquisset exc(i)pientes et a pena pred(i)c(t)a o(mn)es et singulos terrigenas qui iã du(m) du(m) emerunt pro forensibus aliquam poss(essio)nem c(ontra) pred(i)c(t)am formã vel vendiderint eisdẽ qui reperirentur d(i)c(t)as empt(io)nes seu vendit(i)ones assignasse et notificasse iã ol(im) d(i)c(t)o com(un)i manu cuiuscunq(ue) notarij sive die terre cancellarij appareret. Et no(n) obstan(te) q(uod) de d(i)c(t)a notificatione constaret nihilominus d(i)c(t)a talis possessio d(i)c(t)o Com(un)i re=maneat confiscata et d(i)c(tu)s talis forensis penis subiaceat memoratis. quod quippe cap(itulu)m sit precisum et inviolabilit(er) observet(ur). ac tolli vel suspendi no(n) possit Consilio vel arengha.

De pena facientis iura vel conspiratione(m) c(ontra) sp(eci)alem p(er)sonã. 56

Si quis fecerit iuram vel aspirationem c(ontra) aliquã p(er)sonã sp(eci)alem de ea inter=ficiendo ea in quinquaginta lib(ris) cor(tonensium) vice qualibet condemnet(ur). Notariue vero qui scripserit eam in tantundem nisi infra triduu(m). potestati id de=nutiaverit vel suis officialibus seriose.

De venditione facta clerico 57

Vendens domu(m) vel possessiones suas alicui clerico si venditiones in fraudem facte esset ut no(n) solveretur de eis dat(ia) co(mun)i. in centu(m) l(ibris) cor(tonensium) vice qualibet condemnetur. Sed si negaverit venditione(m) factam e(ss)e. Et pro ips(is) bonis et rebus dat(ia) solvere sit paratu(s). et no(n) teneat(ur) ad penã. proviso q(uod) ex nunc in antea nulla persona alicuj clerico possit aliquam rem stabilem alienare vendere vel donare aliquo titulo sub qualiq(ue) forma contract(us) sub pena centu(m) lib(rarum) cor(tonensium). in qua venditor si contra fecerit condemnetur nisi h(uius)mo(d)i clericus d(i)c(t)am rem emeret pro aliqua ecc(lesi)a, mon(aste)rio vel hospitalis in quo casu talis venditor ad penã minime teneat(ur). Si ad solutionem datiar(um) d(i)c(t)o com(un)i pro d(i)c(t)is rebus sic alienatis perpetuo solvere teneat(ur).

De fractione pacis 58

Quicunq rupperit uel fregerit pacem factam seu fienda soluat et soluere teneat penam duplicatam que continet in stipulatione uel promissione contineri. Et si stipulatio uel promissio no inueniret. condamnetur secundum statuta dicti comunis. Et si pena soluere no poterit puniatur in persona arbitrio dni potestatis Et nihilominus possit offendi a quolibet sine pena.

De Ambasciatori salarium bis petente. 59

Quicunq Ambasciator uel nuntio dicti comunis de suo salario esset a camerario dicti comunis uel ab altero nomine comunis eiusdem de suo labore et uiatico satisfactum. et iterum salarium repeteret sup dictum in decem sol. coie uice qualibet condemnetur. Et nihilominus quod reciperet illud duplicatum restituere teneatur

De infectis no habitantibus in sto Gemino 60

Nullus infectus leprosus uel leprosa intra dictam terram possit uel debeat habitare ad pena decem sol. coie pro quolibet et uice qualibet Et potestas dicte terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat singulis mensibus de predictis Inquirere et repertos expellere extra dictam terram eorum de foris habitatione solitam incolendo Et si qui contra mandatum predictum steterint dictam penam soluere teneantur. promisso quod dicti leprosi uel infecti no debeant intrare dictam terram de mense iunij iulij Aug. et 7bris ad pena uiginti sol. coie pro quolibet et uice qualibet

Contra meretrices et earum pena 61

In terra Sti Geminj predicti uel extra nulla meretrix possit morari ad peccandum a dnica palmarum usq ad octauam paschatis resurrectionis dni. ad pena decem sol. coie pro qualibet et uice qualibet qua fuerit inuenta Et qui cum ea peccauerit tantundem soluere teneatur et cuiuslibet denuntiantis sacramento credatur.

De pena illius qui fecerit semitam in possessione 62

Quicunq fecerit semitam uel trauersam per terram uel possessionem alienam sine uoluntate domini dicte rei cum bestijs uel sine in decem sol. coie si cum bestijs uice qualibet puniatur Si uero sine in decem sol. coie nisi habuerit ius eundi per eam predictam Et potestas et sui officiales teneantur illam bandiri facere per loca solita dicte terre ad petitio

nem cuiuscumque petentis in ipso bandimento facto super predictis inquirere diligenter et
contra facientes in dicta pena punire et custodes fructuum possint et valeant de
nutiare et accusare huiusmodi transgressores. Adijcientes insuper quod liceat unicuique tempore
messium vindemiarum vel ficuum ire et redire per possessiones sui convicinj cum blado musto vel
ficibus sine malitia dummodo non vadat per ortum canepa seu vinea et si accusaretur
vel denumptiaretur quod credatur sacramento accusatis vel denumptiantis quod sine malitia
iverit et redivierit, et illud idem vendicet sibi locum in eo qui recolligere
voluerit uscetame apium suorum in possessionibus aliorum.

In favorem minorum 63

Minor duodecim annorum non possit puniri de aliquo malefitio vel delicto nisi de persu
asione aliorum et nisi accusaretur a patre, matre, fratre carnali vel patruo, abavo et
si in istis gradibus offensus aliquos non haberet quod quilibet alius eundem valeat
accusare sine dampnum alicui fecerit secundum formam statutorum loquentium de dicta
materia puniatur

De eo qui solverit condemnationem in decem dies. 64

Quicumque fuerit condemnatus per officiales et curiam dicte terre in aliqua quantitate
pecunie pro aliquo malefitio vel delicto et ipsam condemnationem ipse vel
alter pro eo solverit camerario dicti comunis vel alteri pro dicto comuni recipienti
infra decem dies a die late sententie numerandos quod tunc sibi de dicta condemnatione
dimictantur et detrahantur duos solidos cortonenses pro qualibet libra. Si vero in dictum
terminum non solverit tunc cum quarto pluri dictam condemnationem solvere ir
remissibiliter teneatur. Et si in dicto quarto condemnatus fuerit vel non. Adijcientes
vero in iuditio negaverit aliquod malefitium vel delictum de quo procederetur
contra eum et illud sibi per testes probatum fuerit quod tunc ubi sibi diminuitur
quarta pars propter confessionem quod ei propter negationem addatur quarta pars
in qua similiter et debeat condemnari.

De pena devastantis cupellos apium et uccellatoris ad columbos 65

Ad hoc ut habeantur columbos ab aliquibus conqueri acerbis quod ipsos aliqua in
iuriam inferre statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona de dicta terra

Et nemini uel degens in ea audeat uel presumat capere uel occidere aliquem
columbum alicuius terrisciani domesticum siue casalengum cum balistra siue arcu
uel aliquo ingenio ad penam uigintiquinque sol. cort. uice qualibet condemnetur. nulli autem
liceat columbum pro suo retinere ad penam centum sol. cort. Adijcientes insimul
quod nemini liceat facere in territorio dicte terre uel intus aliquo tempore laqueum cum
fabis uel aliquid occupium in area uel cum uenaccio Nec post festum paschatis
resurrectionis usque ad kalen. nouembris facere in dicto territorio uel intus dictam
terram aliquem escatum siue occupium ad penam centum sol. cort. Sed unusquisque debeat
sua occipia a die festi paschatis predicti ultra destruere et deguastare ad penam centum
sol. cort. pro quolibet et uice qualibet qua fuerit contrafactum. et Potestas dicte terre qui
pro tempore fuerit teneatur et debeat uinculo iuramenti et ad penam uigintiquinque lib. cort.
predicta bandiri facere per loca solita dicte terre primo die post pascha predicti quod qui
libet habens predicta ingenia uel aliquid aliud in dicto territorio uel intus terram debeat
destruere et deguastare ad dictam penam et in dictis casibus et quolibet eorum contra
gressores cuilibet liceat accusare et denuntiare et cum duobus fidedignis testibus
et suo sacramento credatur et in credentia teneatur. et habeat tertiam partem penarum
dicta de causa decernit in comuni. Teneatur et debeat dictus potestas et sui officiales contra
tales delinquentes et quemlibet eorum procedere per inquisitionem ad petitionem cuiuis
cunque petentis et testes super inquisitione predicta examinare et repertos
culpabiles punire et condemnare in dictis penis. Si quis uero Apium rumpens uel
auferens uel extrahens mel de eis sine uoluntate domini in quinquaginta lib. cort.
uice qualibet condemnetur et Potestas et sui officiales inquisitionem super hoc facere
teneantur ad petitionem cuiuscunque petentis Si uero talis faciens dictam penam non soluerit
uel soluere non poterit infra decem dies a die late sententie numerandum quod ei manus dextra
amputetur. Ita quod penitus a corpore separetur. et in dictis casibus debeat et possit
malefactor quilibet tormentari.

De bonis condemnatorum reinueniendis 66

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat suo posse bona
condemnatorum facere reinueniri et omnes sententias condemnatorum et exban
ditorum que sunt et fuerint in futurum executioni mandare in bonis ipsorum
condemnatorum et exbanditorum omni occasione cessante dumodo ipsi

condemnationis et exbandimenta fuerint recte lata facta Adiicientes
qd dictus ptas nunc Jur. ad pena ducentaz lib cort. de suo sala
rio si occ.ni infrascripta cotra fecerit teneatz et debeat discutir et
discussione facer de oibz bonis tam mobilibz qz Immobilibz oiuz ex
banditoz et condemnatoz et In futurz exbandendoz et condenan
dimnoz alic cause Crimina. et facta dicta remunctione debeat
ipa bona uendi facer per Syndicu dicti cois Cuiqz uolenti emere dca
bona usqz In quantitate debita per ipm exbanditu et damnatum ipi
coi occ.ni dce Sntie cotra talem exbanditum et condemnatum seu
exbanditos et condemnatos latae et si dcus Syndicus no inueniret aliqz
uel aliquos uolentes emer dicta bona mobilia et Immobilia dicti ta
lis exbanditi uel codemnati uel exbanditoz uel condemnatoz debeat
ptas coger cum effectu adiacenti seu adiacentes dictis bonis mobi
libz et immobilibus dicti talis exbanditi et codemnati seu exbanditoz
et codemnatoz ad emendum ipa bona pro illo ptio quo uel qua extima
rentur ipa bona per duos homines de contrada super dca extimati
ponendos per consiliu gnale et per dnos priores dce terr uel ma
iorem partem ipoz et hoc ptas teneatz facer et executioni madare
infra spatiu unius mensis post prolationi sententie ad pena pdicta
Adicientes In super qd ptas dicte terr q pro tempore fuerit ha
beat et haber debeat a dco coi occ.ni executionis seu ptientz quar
cumqz sntiaz uel condemnationu lataz per eius pdessores q quoscuqz
quartu partem dcum quatitatu pecuniaz que puenerint auiate Indco
coi occ.ni aliquoz codemnatoz et exbanditoz per cotumacia quos capi
faceret et duci In fortiam dicti cois per suos off.lis uel familiares ultra
quartu plus qui solui debiret i dicto coi per dictum codemnatum
et expensis dicti codemnati dca quarta pars codemnationis pdicta
dicto potestati p dca executione cocedatz et si dictus talis exbandit.
uel condemnat. a suo pdessore no possit soluer penas seu codemna
tionis et pena corporalis suffiuret uel recuperet habiut de bonis
et aueri dicti cois talis ptas uiginti quinqz lib cort per camera dci

cois sibi statim facta executione soluen' et hoc locum habeat in
exbanditis et condemnatis retroactis et in futurum exbandien'
et condemdandis occ.ne criminalium causarum liceat tamen unicuiq
exbanditum et condemnatum caper' et in fortia' cois duceri
et talis capiens et in fortiam cois ducens habeat et ha
ber' debeat quartam partem pene de bonis pecunie et haver'
dicti cois quam soluent in comuny et si pena' corporalem
sufferret uel reciperet talis captus uel deductus tunc deus
talis capiens habeat et habere debeat a dicto comuny de
pecunijs dicti cois vigintiquinq lib' den' statim facta
executione d' dicto reo quem ducet in fortiam dicti cois
qd quidem capitulu' sit p'cisum et inuiolabilit' obseruetur
et tolli uel suspendi no' possit consilio uel arrenga cui inter
sit ad minus quingenti homines de terra perdita

 59 35

De capris non retinendis cap° i

Nulli liceat retinere capras in dicta Terra uel eius districtu ad penam decem sol. cort. pro qualibet capra nisi pro necessitate alicuius infirmi uel causa lactandi puerum liceat tamen cuilibet macellario retinere capras per otto dies pro carnibus faciendis et potestas licentiam aliter nemini dare possit

De Viarijs vel Vasarijs cap° 2

Vasarij et facientes broccas siue urceos non mittant aquam di fonti uel loco fetido in Terra de qua faciunt vasa predicta ad penam decem sol. pro qualibet et uice qualibet qua fuerit contra factum et debeant uendere dicta uasa cuicunque uolenti ad dictam penam et predicta potestas iurari faciat dictis vasarijs et superstitibus eorundem

Ante festum o

De oliuis colligendis cap° 3

Ante festum omnium sanctorum nulli liceat oliuas suas uel alienas colligere et qui contra fecerit in uiginti sol. cort. uice qualibet puniatur domino Cottumaiolo uel laboratori colligere liceat ante ipsum festum di oliuis de arboribus rascatis sine post uero dictum festum liceat unicuique suas oliuas colligere et colligi facere absque pena et potestas contra colligentes oliuas ante ipsum festum inquisitionem faciat generalem et nulli liceat colligere oliuas alienas sine licentia domini Cottumaioli uel laboratoris, et credatur sacramento cuiuslibet eorum et ubicunque inuenirentur possint a quocunque capi et detineri et talis inuentus habeatur pro collectore oliue aliene et soluat nomine pene sol. uiginti cort. et notarius dannatorum seu malefitiorum qui pro tempore fuerit omni ebdomada de mense octobris et nouembris inquisitionem facere teneat. Suo qua decem testes recipiat et reperiendos culpabiles in pena puniat memorata que pena possit exigi de facto sine prolatione sententie et si in predictis notarius fuerit negligens in decem lib. cort. sindicatus tempore condemnetur Adijcientes quod nulla persona cum sacculo siue pera intrare debeat possessionem ubi oliue sint et et colligere de dictis oliuis de alto uel desuper sine licentia domini uel laboratoris nec in pertica uel incidere de dictis oliuis Et qui contra fecerit soluat uice qualibet

f. decem. Et quilibet dominus uel laborator possit eum accusare et stet sacra-
mento ipsorum uel cuilibet eorum inde.

De Macellarijs et eorum ordine cap. 4

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit uel sui officiales teneatur et debeat
uinculo iuramenti et pene uiginti quinque lib. comuni cogere et constringere omnes macella
rios dicte terre solitos macellare et facere carnes ad faciendum eas in dicta terra
continuo diebus comestibilibus ad sufficientiam ita uolentibus emere eas copia exhi
beat ipsarum per macellarios antedictos nisi renuntiauerint carnes facere nolle nec
aliqualiter macellare. Si uero aliquis macellare renuntiauerit quippe talis
macellarius extunc non possit aliquam bestiam mortuam uel uiuam emere nec tesariam
facere seu societatem aliquam habere cum alijs macellarijs per se uel alium
ad penam. lib. comuni et potestas teneatur et debeat recipere a dictis macella
rijs renuntiantibus cautionem et cautela cum bonis fideiussoribus quod ipsi integraliter
obseruabunt. Qui etiam macellarij et mariscalchi bestiarum non debeant facere
nec proicere sanguinem in strata uel uia publica ad penam uiginti sol. comuni et
credatur sacramento accusatoris que pena per potestatem de facto auferatur.
Adijcientes quod ipsi macellarij teneantur et debeant sanguinem bestiarum et ea
que extraxerint de intestinis earum proicere extra macellum ac etiam pelles et
cornua ipsarum bestiarum de dicto macello illico eleuare ad hoc ut in ipso macello
fetorem non faciat ad penam centum s. pro quolibet et uice qualibet qua fuerit contrafactum
Sed ipsum sanguinem et omnem aliam turpitudinem a kalendis mensis Aprelis usque
ad kalendas nouembris in eorum macellis uel post muros ipsius uel alibi a porta S. Johannis
usque ad portam S. Geminj non proicere uel tenere ad hoc ut per strada comunis
fetor percipi uel sentirj non possit sed habere toto dicto tempore habeant in
eorum macellis tinaccium in quo colligant et colligere debeant sanguinem bestiarum
et ipsos omnem aliam turpitudinem et terminis ultimis proicere in loco
unde non possit sentirj in periculum et displicentiam personarum. Et potestas semper
et continuo inquisitionem faciat de predictis contra tales macellarios procedere
delinquentes et tenere ad petitionem cuiuscunque petentis ad penam prestiti iuramenti

37

Inuiginti quinque lib. core dicto comuni de suo salario sindicatus tempore solvendum repertos culpabiles in predicta centum libr. pena punire et condemnare. Proviso quod macellarij consueti qui macellare voluerint per potestatem cogantur penitus macellare per uno anno et omnibus carnium copiam exibere excusatione aliqua non obstante.

De pena macellarij dantis unas carnes pro aliis cap.o 5

Nulli macellario liceat dare vel vendere carnes scrofinas pro porcinis montoninas seu pecudinas pro castratinis mortacinas pro sanis nec alias carnes pro aliis carnibus alicuius animalis ad pena de centum lib. core pro quolibet et vice qualibet et bestia qualibet et de predictis stetur et credatur sacramento accusatoris. Carnes vero bovine que mortacine fuerint vel magagnate vendantur et vendi debeant extra portas dicte terre alie vero carnes videlicet pecudine caprine scrofine et his similes vendantur et vendi debeant in burgis dicte terre et dicte carnes mortacine possit vendi per quecumque habentem eas vel ementes absque requisitione alicuius macellarij, ita tamen quod dicte carnes non teneant per vendiitores in domo eorum. Macellarij vero carnes bonas et non infectas in macello comunis facere teneant ac ipsas in dictum macellum vivas et non mortuas nec magagnatas conducere. qui vero contrafecerit in predictis vel aliquo predictorum in decem lib. core pro bestia qualibet et vice qualibet condemnetur. Adijcientes quod nullus forensis vel terrigena audiat vel presumat mittere intra terram predictam aliquas carnes mortacinas que empte fuerint extra terram aliquo forensi ad pena viginti quinque lib. core pro quolibet et vice qualibet et bestia qualibet et potestas et sui officiales teneatur et debeant vinculo prestiti iuramenti et ad dictam penam vivari facere macellarios et alios carnes macellare volentes ut observent predicta et contra ipsos et quemlibet ipsorum inquisitionem facere de predictis et quolibet predictorum omni mense super qua inquisitione ad minus recipiat sex testes et repertos culpabiles de predictis vel aliquo predictorum punire et condemnare in dictis penis.

De modo dando macellarijs vendentibus carnes. cap.o 6

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit et sui officiales teneant et debeant vinculo iuramenti ad pena viginti quinque lib. core facere vendi carnes macellarijs dicte terre continuo volentibus carnes vendere ad modum civitatis Narnie et officiales per

cogant ipsos uendere secundum modum predictum et si contra fecerint puniantur
quilibet eorum pro qualibet uice in uiginti sol. cort. Et potas publice bandiri faciat
per dictam terram quod nullus emat carnes nisi secundum dictum modum. Et si potas
fuerit negligens in predictis uel aliquo predictorum scriptorum perdat de suo salario
uigintiquinque lib. cort. Et non liceat macellariis interficere aliquam bestiam
nisi in eius in macello ad penam decem lib. cort. pro quolibet et uice qualibet et
bestiam qualibet. Et teneat uendere carnes unicuique petenti ad libram et mediam
et abinde supra prout fuerit petitum ad penam uiginti sol. cort. et cuilibet sit licitum
accusare et eius sacramento credatur cum uno teste. Et cum dictis carnibus non
possint nec debeant ponderare de angulis uel de capite nec de interioribus
bestiarum ad dictam penam nec etiam possint a quinque lib. infra et usque in quinque ponderare
nisi cum belanciis et non cum statera. Abinde uero supra cum statera pon-
derare possit pro libito uoluntatis. Et hoc intelligatur tam de carnibus
quam de piscibus ad penam centum sol. cort. pro quolibet et uice qualibet qua in his
fuerit contra factum. Que quidem balancie debeant esse iuste et equales Et
illa qua caro uel pisces ponderatur sit altior illa in qua pondera ponuntur
ita quod linguetta sive ferriculus existens in medio fusti dictarum belanciarum
pendeat recte uersus pondera per largitudinem et grossitudinem unius digiti
Quicumque autem transgressor reperietur in simili centum sol. cort. pene mulctetur.
Et quod potas omni mense teneat et debeat unum nuntium et pene uiginti quinque
lib. cort. de suo salario mictere ad ciuitatem Narnie ad sciendum modum et as-
secum uenditionis carnis cuiuscumque generis. Capita uero pedes ungulas uel gambones
ponderare petentibus eis ad libram ponderare ualeant sine pena ad modum carnium
...iarum liceat et cuilibet de dicta terra porci sui uel alieni macellare et uendere
in macello omnis in totum uel in partem modo prescripto Et liceat et unicuique forensi
uolenti uenire ad macellandum in dicta terra macellare sine pena si uoluerit dare
fideiussores et cautiones prestare idoneas de macellando ad modum predictum
Et quilibet macellarius habere debeat unam bancam ad quam habere debeat
unum socium et non plures ad penam uiginti sol. cort. pro quolibet et uice qualibet
qua fuerit contra factum. Nullus etiam macellarius inflet uel abottet carnes

aliquas nec intestina uel budella mittere in exignones uel in caral ad pena decem sol. coie pro bestia qualibet et uice qualibet et quilibet possit accusare et eius sacramento credatur et potas super premissis inquisitionem faciat qualem omni mense ut in alio sup. prox. cap. continetur et repertos culpabiles de facto punire teneatur in dictis penis.

De pena uendentis pisces alibi quam in macello cap. 7

Nullus audeat uel presumat pisces uendere nisi in macello cois in quo carnes uenduntur ad pena uigintiquinque s. pro quolibet et uice qualibet qua fuerit contrafactum et cum autem contingerit pisces remanere in die sabati dicta die usque ad nonas hiis eos debeat uendidisse ad pena quatraginta s. pro quolibet et uice qualibet et nihilominus pisces inuenti post nonas proiciant et exponant extra porta et hoc in quatragesima non uendicet sibi locum uti semper piscium copia habeat. Statuerat quod potas dicte terre qui pro tempore fuerit et sui officiales teneantur et debeant uinc. ... et pena uigintiquinque sol. coie de qualibet salma piscium que portantur per dictam terram usque in duas salmas facere remanere in dicta terra unum barcollum siue cesta una ut discretione dicti potatis et sui officialibus uidebitur conuenire

De tecto macelli per macellarios aptado cap. 8

Ad hoc ut macellum cois dicte terre positum iuxta domum nardi porcelli domum menelli petrocci et uiam non destruatur quod tectum ipsius macelli omni anno per macellarios solitos ibi macellare et eorum sumptibus et expensis reparare et retractare teneantur de oportunis in eo et hoc potestas fieri facere teneatur ad pena decem lib. coie dicto coi de suo salario retinendi ... ipse soluendo

De letamine in locis prohibitis non tenendo cap. 19

Letamen siue fimum ac aceruum letaminis intra dictam terram uel burgos uel extra ipsam in uiis publicis usque ad sanctum laurentium uel usque ad s. quiricum nulli habere uel tenere liceat ultra duos dies ad pena decem s. coie et eadem pena soluat faciens uel pyciens turpitudine iuxta portas dicte terre uel prope.

De ludo taxillorum et eius pena cap. 10

Cum plerumque propter ludum azardi iurgia et scandala oriantur ob quod homines depauperantur et cogantur quandoque inuiti alienas patrias habitare uolentes igitur

hunc morbo congruam adhiberet medelam hac presenti lege statutoria decreverunt quod
ludentes ad ludum taxillorum ubi res vel pecunia perderetur vel mutuans ad ipsum
ludum vel faciens eum vel commodans taxillos vel mictens de manu ad maiorem
vel minorem buscam coderonem vel retinens ipsum ludum in domo sua propria
vel conducta si ascondite fuerint in domo in viginti lib. comunis pro quolibet et vice
qualibet condemnetur. Si vero palam luderent extra domum quilibet in supradictis delinquens
casibus in decem lib. comunis vice qualibet condemnetur. Et illud quod perderet in pecu
nia vel rebus perdenti restituatur. Et si aliquis in ludo vel ubi luderetur vel
quocunque nomine traheretur vel exponeretur cautio causa ludi quod tale mutuum vel
depositum non possit repeti et contractus in dicta causa ex quacunque forma conceptus
ipso iure sit nullus nec ex eo aliqualiter agi possit Et eandem penam solvere
teneatur. Tabernarius retinens in sua taberna dictum ludum. et non ille cuius esset
dapnus in qua esset taberna propria vel conducta Et taberna intelligatur
quilibet locus tabernario assignatus et credatur sacramento cuius est domus
de loco tabernario assignato Adijcientes insuper quod quando contingeret
stipendiarios S. Ro. ecclesie vel comunis dicte terre ludere in taberna tunc
tabernarius vel dominus domus si protestatus fuerit eis ad penam aliquam
minime teneatur. Si vero cum dictis stipendiarijs luserit homines dicte terre
penam supradictam solvere teneantur Et dictam penam mulcetur tabernarius
vel domus dominus si dicto tali terrigene non fuerit protestatus si autem post
protestationem dictus terrigena luserit et accusatus vel denuntiatus
fuerit curie per dictum tabernarium vel dominum domus tunc ipse talis terri
gena penam teneatur solvere duplicatam Et tali casu tabernarius vel
dominus domus ad penam nullatenus teneatur si legiptime habuisse probaverit
Nec etiam tabernarius retinere debeat in taberna ludum alearum ad penam centum
solidorum comunis vel alicui ludenti aliquod mutuare Et quod tali mutuanti nulla
competat actio nec predicti qui dicerentur debitores possint modo aliquo
molestare occasione ludi predicti. et defensionem suam probare per duo testes vel
per unum bone conditionis et fame et cuilibet sit licitum denuntiare et accusare
et eius sacramento cum uno teste fidedigno credeatur. Ita tamen quod partem bandi

nō habeat nec in secreto debeat retinerj Et potās infradās in fra scriptis singulis mensibus inquisitionem facere teneat. et super ea ad minus decem testes recipere Et continuo notariū et familiā mictere per tabernas ad rimandū predcā et credat relationi familie, Et si in predcis fuerit negligens tepidus uel remissus in uiginti quinque lib. cōr dcō coīi. uice qualibet sindicatus tempore condemnet. Nullus et possit nec debeat ludere ad aleas, siue tabulas in taberna nec prope tabernā per spatiū duar domor, ad dcam penam. Alibi uero sit sine pena et bando: Nulli aut liceat ludere ad ludū quod dr̄ torna barba et croce nec cum lumachettis uel his similibus ad penā centū sol. den. cōr. si palam fuerit, sed si fuerit asconse in decem lib. cōr pro quolibet et uice qualibet condemnet. Ad azardū et ad ludū taxillor, cuilibet sit sine pena licitum ludere diebus scōr Stefani et Jo: euangeliste in uigiliā beati gemini et eius festo decor nentes uero q̄ nulli liceat ludere ad aliquem ludū taxillor, in eccl'ia uel claustro monij sti Gemini aliquo tempore siue de die siue de nocte ad penā de ludo taxillor et penā enarratā. Promiso q̄ locus asconsus. et pro loco asconso habeat domus Grutta siue cappana et q̄ nullus Tabernarius occasione cibi potus possit contrahere cum aliquo minori quartodecimo annor, cū bayulo dū fuerit in offo bayulatus nisi cum licentia potatis tantū. cum bayulo nec cum aliquo cui esset bonor administraño interdicta cum quibus si contrahoret alit q̄ dcum est tunc contractus q̄ircunq. conceptus nō ualeat nec teneat. ipō iure nec ex eo sibi competat actio aliqualis. cū alijs uero. preterquam et occasione cibi et potus. tabernarius contrahere possit usq. in quantitatem uiginti sol. cōr tantū. et nō ultra addito huic capl'o q̄ dñus hauer uel accusator alicuius malefitij uel delicti nullā recipiat partem pen. soluēde, nec debeat in secretū tenere Et premissa oia potās uinc.o Jur.t. per loca solita et consueta pub.ce bandirj facere et et subastarj;

De pena proijcientis bestiā mortuā prope terrā. cap.o ii

Si quis proiecerit bestiam mortua. que uiderj possit a sctis laurētio et quirico.

Similiter circiter ipam terrā per spatiū simile in decem lib. coīe uice qualibet condemnetur et dcām bestiam morticinā debeat remouere. Illud idem ... et declarat. de eo qui intus terra proiecerit dcām bestiā morticinam vel quodcunque aliud animal fetidum et putridum uz: q similiter cōdēnet.

De mutatione cursus aquar. cap. 17

Quicunque mutauerit uel miserit cursum aque pluuialis campi uel uie in preiudiciū alterius intra terram et burgos uel etc. solvat nomine pen. dcō coīi uice qualibet sol. uiginti coīe uice qualibet et si ipe uel predecessor eius fecerit uel mutauerit a decem annis citra illud debeat remouere ad petitionem cuiuscunque petentis nec formā nouā cuique facere liceat in preiudiciū sui uicini, ad pena centū sol. coīe pro quolibet et uice qualibet qua fuerit q fecit. adijcientes q nemo cursum aque solitū et antiquū derivare uel mutare possit et qui transgressor extiterit in decem lib. coīe uice qualibet condemnet et nihilominus quilibet possit dcām aquā remittere in cursum proprium sine pena et bando,

De Ponderibus et mensuris cap. 19

Camerarius del comunis teneat et debeat expensis del coīs hre omnia pondera ad uendendū carnes usque ad sex libras et omnia pondera auri et argenti et aliar. rerū de metallo seu ottone et omnes mensuras grani et alterius bladi s. mesale, quartā, ottagiolū, de ligno ferratas et hre debeat mezinū et petittū pro oleo et sit de ramine et debeat hre mensuras uini s: menssitoria petittū. mediū, fogliettā. et sercethū. de ramine habere debeat et passettū panni lane lini et canepis et omnes sigillatas et impontatas ad modū sigill. coīs dcē terre et squamatas et mensuratas ad modū mensurar. ciuitatis Narnie et nō liceat alicui macellario uel alijs uenditoribus uendere ad libram nisi cum ponderibus adiustatis et sigillatis ad dcām improntā ad penam uiginti sol. coīe pro quolibet et uice qualibet et nō liceat alicui mercatori, ut alter persone ponderare aurū uel argentū. nisi cum pesonibus adiustatis et sigillatis ad dcām imprentam ad pena duar. lib. coīe pro quolibet et uice qualibet.

Et nulli liceat tenere alias pesas in sayolis nisi pesas predictas sigillatas ut supra dictum est ad penam predictam Et quod mensurator comunis grani et bladi debeat habere supradictas mensuras sigillatas et ferratas modo suprascripto ad penam viginti sol. cortonensium pro quolibet et vice qualibet Et mensurando granum et omne aliud bladum debeat trahere et ducere rasoria super mesali et non dimictere granum Et quod mensurator comunis olei debeat habere mezinum et petittum pro oleo adiustatos et appontatos modo et forma predictis Et quod non debeat cum alijs mensurare ad penam duarum lib. cortonensium pro quolibet et vice qualibet Et quod omnes Tabernarij et vendentes vinum ad menutum debeant vendere vinum ad minutum cum supradictis mensuris videlicet pititto medio, tezzetta et sfiglietta sigillatis et appontatis modo tamen debito videlicet ad pronta cum plumbo seu ferro ad penam decem sol. cortonensium pro quolibet et vice qualibet et vase quolibet. Et quod mercatores pannorum et alij ementes pannum lane canapis vel lini debeant habere passittum adiustatum et appontatum ad supradictam mensuram comunis ad penam viginti sol. cortonensium pro quolibet et vice qualibet Et quod nulli liceat vendere emere ponderare vel mensurare nisi cum supradictis mensuris et pesis ad penam quinque sol. cortonensium pro quolibet et vice qualibet et quod delinquentes in predictis vel aliquo predictorum potestas vel comunis curia procedere possit per inquisitionem et repertos culpabiles punire et condemnare secundum formam presentis capituli Et quod credatur relationi familie potestatis in omnibus casibus supradictis et in scriptis et quolibet eorundem Et hoc capitulum et omnia in eo contenta idem potestas omni mense bandiri facere teneatur Et quod mensurator comunis frumenti vini et aliorum rerum teneat et debeat.

Quod nulli prope terminum liceat laborare. 14

Prope aliquem terminum nulli liceat laborare neque prope ipsum aliquid formam facere per spatium unius pedis ad pedem manus, ad penam viginti sol. cortonensium pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactum.

De pena facientis turpitudinem in fontibus 15

Nulli liceat facere turpitudinem in fontibus existentibus extra dictam terram urceanalis scentelle, Fauazzani leopardi bocti candelle sancti Laurentij maltempi vel

40v

fr alijs fontibus territorij dicte terre ad penã quinque solidorum cortonensium pro quolibet et vice qua libet qua fuerit contrafactum.

De pena proicientis aquã molendinorum oliuarum in uiã cap. 16

Habentes molendinũ oliuarum in dictã terra et burgos nõ audeat proijcere aquam oliuarum in uia publicã a porta hospitalis sancti Geminj usque ad portã monialium dnarum et sic unicuique per dictam terrã et burgos in uijs publicis ad penã decem solidorum cortonensium pro quolibet dũmodo possit dictã uia clauicarj per quã dictam aquã mittere uellet suis expensis ad aptationem et absque iniuria alicuius suj vicinj dũmodo nõ possit preiudicare nec lesionẽ facere suo conuicino et si dicta aqua sic proiecta intraret domũ alicuius [illegible] ipam proijcientes quinque solidorum cortonensium soluere teneatur et cuilibet in dictis casibus liceat delinquentes denuntiare et accusare et eius sacramento credatur et notarius maleficiorum teneatur et debeat uinculo iuramenti ire ad uidendũ predicta ad petitionem cuiuscumque petentis

De pena facientis turpitudinem ante ecclesiam cap. 17

Nullus audeat ante ecclesiam aliquam uel in cimiterio alicuius ecclesie uel in aliqua platea uel loco in dictam terra facere uel ponere aliquã turpitudinẽ uel aliquod incomodamentũ. ad penam quinque solidorum cortonensium et possit contrafaciens ab aliquo accusarj et accusatoris sacramento credatur.

De tabernarijs hospitatoribus et in taberna inuentis cap. 18

Tabernarius uel nullus uinũ uendens seu hospitator possit transire ultra medietatem uie domus sue in qua hospitatur ad inuitandũ hospitẽ ad domũ suã siue ad suum hospitiũ existentes in dicta terra in strata publica recta a porta sancti Geminj usque ad portam monialium sancte marie magdalene contrafaciens due indecentius cortonensium uice qualibet condemnetur nullique ex predictis liceat portas dicte terre exire nec mittere ad inuitandum hospites ad domũ seu ad hospitiũ eorum ad dictam penã. Alijs uero extra predictam stratam publicam habitantibus hospites quoscumque liceat uocare et inuitare ad eorum hospitiũ prout eis uidebitur sine pena et nullus debeat post tertium sonum Campane tabernã apertam tenere nec personã aliquã intus retinere nisi esset de

sua familia ad penā uiginti sol. coīe pro quolibet et uice qualibet. Et si quis inventus fuerit per familiam potatis stare in taberna post tertiū sonū campane soluat decem sol. coīe. Et q̄ quilibet hospitator debeat hr̄e in suo hospitio probendā ordej et spelte ottaue partis rasery signatam et sigillatam sigillo coīs predi. Et cū ea et nō cum alia dare hospitibus et alijs emere uolentibus. Et si contra fecerit in predcis uel aliquo predcor in centū s coīe pro quolibet et uice qualibet condemnari teneat et hospitator predictus mediā prebendā hr̄e et tenere sigillatam dcō modo sub pena predcā. Proviso q̄ quando causa uendendi uinū ad minutū petita fuerit aliqua licencia uel apodissa tunc uendens uel uendere uolens dictum uinū iurare teneat et debeat ad s.ta dei euangelia scripturis corporaliter tactis manu mensuras cū quibus uendi debeat uinū bonū implere usq̄ ad sumū. Si penitus fuerit ab eo uel ꝛo quas si nō impleuerit pro qualibet uice et mensura qualibet noīe pene dcō coīi quinq̄ sol. coīs soluere teneat. Et possit a quolibet accusari et eius sacramento credat. Et potas et sui off.les teneant omni ebdomada mictere not.m sui ad hospitia ad uidendū prebendas si sunt ibi sigillate ut sup.a continet. Et ad inquirendū s.r hospitatores et tabernarios predcōs de omnibus s.dcis et sup̄ qua inquisitione ad minus recipiat et examinet decem testes et quos culpabiles inuenerit puniat in dcis penis. Et q̄ nullus uendens uinum ad minutum possit uendere in una domo nisi unū uinū et de uno uase tantū ad penā uiginti s coīe pro quolibet et uice qualibet qua fuerit cō facti.

De pena proijcientis coria bestiar. in uia pub.ca cap.o 29

Coria animaliū in strata maiori uel burgo s.ti Gemini nullus proijciat ad penā quinq̄ sol. coīe pro uice qualibet et quolibet transgressore.

De Barilibus sigillandis cap.o 30

Nullus uecturalis debeat carrigiare mustū alicui sine barilibus stigmatis uel sigillatis ad signū dandū uel ordinandū per potatem dcē terre qui pro tempore fuerit ad penā decem s coīe pro quolibet et uice qualibet que quidem barilia

secagumentor cum mesciatoria ramea sigillata et approntetur sigillo dicti communis

Et quod pedageriis qui pro tempore erunt teneantur et debeant retinere

Vina cum aqua ante logia burgii in die festi omnis anno et retinere usque ad quindecim dies et secagmare ipsa barilia hominum dicte terre que sigillata non fuerint neque reperirentur sigillata, et nihilominus si non sigillata reperiret iterum omnis anno subsequenti debeat secgmari et sigillari modo predicto et quicunque secgmari et sigillari non fecerit dicta barelia omnis anno in decem solidos coronatorum puniatur. Teneantur et pedageriis supradicti et infrascripta observare ad pena duarum librarum coronatorum et bandiant predicta tempore condecenti.

Que mensure fiant et approbentur per pedagerios dicti communis qui pro tempore fuerint et dictum tale assecetmentum fiat in principio mensis septembris ut dictum est

Et pro unoquoque pari barilium habere debeant sex denarios coronatorum et unum denarium coronatorum pro adiustatione Et predicta vendi debeat cum pedagio dicti communis quando dictum pedagium vendetur per comunem tam dictum.

De mensuris sigillandis 21 cap.

Tabernarius vel vinum vendens ad minutum non debeat vendere vinum nec musti nisi cum mensuris sigillatis per aliquem scindicum vel officialem dicti communis positis per consilium dicte terre et vendat plus offerenti dummodo tamen nullus tabernarius vel vinacterius possit vel debeat vendere vel emere facere et sigillentur omnes vegetes quarum vinum vendi debeat Et non possit accipi pro sigillatura nisi quatuor denarios coronatorum videlicet duodecim denarios pro sigillatura apodisse vegetis et vasorum que tabernarius vel vinum vendens debeat sigillatas mesuras sive seriamina ut supra latius continetur Et quilibet tabernarius vel vinum vendens omnibus volentibus emere seu bibere ~~comp~~ coram ipsis et eorum aspectu vertat vas suum sigillatum ne aqua sit intus Et si contra fecerit solvat nomine pene quinque solidos coronatorum nec aliquod vas nisi sigillatum tenere debeat ante vegetem.

Exceptis amphoris gnatellis et beccheriis quos tenere possit sine pena nihilominus Tabernarii predicti habere possint unum vas capacitatis ultra duos petittos.

et nō sigillatim et temp debeat implere mensuras emptoribus sub dc̄a pena. Et quilibet bone fame et qui nō uino uiuitur in taberna possit delinquentes accusare et sacramēto credat. Et quilibet uolens uinū uendere ad minutū debeat ante sua tabernā ramū tenere uel cuiuslibet alterius arboris uiridis ad penā quinq3 [illegible] pro quolibet et uice qualibet qua fuerit cō factū.

De orto prohibito in proangulo. cap. 22

Nulla persona audeat uel presumat ortū fac̄e in aliquo suo proangulo in strata publica tantū nec letamen pro orto ad penā. [illegible] similiter declarantes de omni vase cum uasinio q. finis tali nō ipsum taliter teneat q. remini periculū prestet. Et qui remouerit contemserit in centū sol. [illegible] uice qualibet condemnetur et nihilominus ipsum ortū et letame debeat remouere.

De pena inciglantis in locis prohibitis cap. 23

Nulla persona inciglare debeat canepā uel linū. int.a terrā predcām uel burgos predcōs neq3 a porta Burgi s.ti Lorētii usq3 ad s.tum Quiricū. et a porta s.ti Geminij usq3 ad possessionem Jacobutij uice et a porta s.ti Egidij usq3 ad monasterium dnaꝝ neq3 proicere terminū in dcis locis uel aliquo ipoꝝ sine licentia potatis ad pena decem [illegible] pro q.libet et uice qualibet qua fuerit cō factū.

De pena euntis post tertiū sonū campane cap. 24

Terrigena uel forensis post tertium sonum campane que de sero pulsat. per dictam terram uel burgos ire nō possit sine licentia potatis ultra quatuor domos a domo propria uel conducta habit. sue sine lumine uel stipite accenso ad pena quinq3 sol. [illegible] et reddat relationi familie potatis uel custodis de nocte cul. [illegible] ipius custodis saluo q. quilibet possit et sibi liceat ire per dictam terrā et burgos cum lumine uel stipite accenso si fuerit necesse et fuerit bone cōditionis et fame. Et cē medici qui iuerint ad medicandū. notarij qui ieuunt ad conficiendum testamēta aliquoꝝ. Et molendinarij oliuaꝝ et illi habuerit molifacere olivas tempore quo dicet oliue moliunt. Et et fornarij et ipoꝝ. et quilibet eoꝝ sacramēto credat. dūmodo se scribi faciant p not.m uel frans.

vel dolus in talibus comicte(re)t. Adijcientes insup(er) q(uod) quecu(m)q(ue) persona tenea(tur) e(ss)e hostiu(m) apertu(m) ad sonu(m) campane in quinq(ue) sol(idis) co(mmun)e in (quali)b(et) qualibet puniat(ur).

De fornaijs et eor(um) ordine [redacted] cap. 25

Fornarij et fornarie teneant(ur) et debeant calefacere furnu(m) tempore estivo ut calefecerint t(em)p(o)re hiemali ad pena(m) quinq(ue) s(olidorum) co(mmun)e pro quolibet et vice qualibet. Et si aliquis amiserit pane(m) ad furnu(m) teneat(ur) fornarius et fornaria restituere ad voluptatem perdentis et teneat(ur) et debeat stasionare et coquere bene pane(m) pro uno pane de singulis quatraginta panibus omnibus eor(um) sumptibus et expensis sine lignis facientiu(m) pane(m) et sine aliquo alio pretio. Et no(n) possint nec debeant predicti fornarij seu fornarie aliquo tempore calefacere furnu(m) ciancis olivar(um) nec ciancia mictere in furnu(m) aliquo t(em)p(o)re s(ive) mense ad pena(m) viginti s(olidorum) co(mmun)e pro quolibet et vice qualibet. Et q(uod) omnes qui consueverunt h(abe)re et tenere furnu(m) a tribus annis cit(ra) teneant(ur) et debeant h(abe)re furnu(m) et eu(m) calefacere modo predicto ad pena(m) centu(m) s(olidorum) co(mmun)e pro quolibet et vice qualibet qua fuerit c(ontra) factu(m). Et p(otes)tas de predictis et quolibet predictor(um) inquisitionem facere teneat(ur) sub debito p(re)stiti iur(amenti). Adijcientes q(uod) fornarij et fornarie predicte teneat(ur) et debeant accipere ex singulis quatraginta panibus unu(m) pane(m) s(ecundu)m magnitudine(m) et qualitatem panis et no(n) maioris grossitudinis et qualitatis ad pena(m) duar(um) lib(rarum) co(mmun)e pro quolibet pane et vice qualibet. Teneant(ur) et dicti fornarij seu fornarie ad d(i)c(t)am pena(m) coquere panem cuilibet petenti pro quantitate s(ive) tanti salma farine duor(um) et no(n) ultra. Et de hijs et dictis p(otes)tas inquisitionem facere teneat(ur) omni mense ad pena(m) decem lib(rarum) co(mmun)e de suo salario scindicatus t(em)p(o)re solvend(o).

De mala limitata cap.° 26

Si aliquis habet ma(lam) limitatam p(er) hereditatem alicuius et per c(...) eius q(uod) ille cuius est hereditas vel possessio dea(m) ula(...) no(n) debeat laborare ad pena(m) duar(um) lib(rarum) co(mmun)e pro quolibet et vice qualibet,

De mensuris molendinj oliuarum et eorum ordine cap. 27

Quilibet molendinarius oliuarum qui habet molendinum in domo debeat macinare cuicumque petenti oliuas in hunc modum et formam videlicet quod teneatur mictere in qualibet molendinata ad recentimulum quattuor medialia oliuarum et in qualibet molendinata ad quam quattuor quartas et omnem molendinatam ad recentimulum debeat mictere in quinque fiesculis magnis et de duabus molendinatis debeat facere molendinatas tres de ciancia et mictere qualibet molendinatam ciance in septem fiesculis paruis et si ciancia predicta qualiter cumque facta de dictis oliuis per dnum eius reperti fuerint stricta ipsam eidem debeat restituere et integer assignare ad penam decem soldorum cortonensium pro quolibet et uice qualibet quo fuerit contra factum. Qui molendinarij debeant habere videlicet de recentimulo ad recentimulum facta de quolibet rasero pro macinatura solidos duos denariorum cortonensium et molendinarij a quo debeant habere pro macinatura de sedecim partibus una partem. Et quilibet potestas dicte terre et qui pro tempore fuerit teneatur et debeat presens capitulum in eo contentis bandirj publice facere per loca solita dicte terre omni anno de mense octobris et super predictis quod omnes molendinarios inquisitionem facere generalem et repertos culpabiles in dicta pena punire et condemnare uinculo iuramenti ad penam uigintiquinque librarum cortonensium de suo salario sindicatus tempore soluendorum.

Quod nulla mulier intret claustrum religiosorum cap. 28

Nulla mulier intret claustrum religiosorum nec in ipsis claustris aliqualiter commorarj causa hauriendi aquam de puteis ipsorum ad penam uiginti solidorum cortonensium et cuilibet liceat accusare et eius sacramento credatur et habeat medietatem pene supius nominate.

Quod non hauriatur aqua de puteis causa faciendi oliuas cap. 29

Haurire uel extrahere aquam de aliquo puteo dicte terre causa faciendi oliuo nulli oliuarum molinario liceat ad penam quinque solidorum cortonensium pro quolibet et uice qualibet qua fuerit contrauentum. Et de predictis potestas omni mense inquisitionem facere teneatur maxime eo tempore quo macinatur oliue. Adijcientes quod puteus sancti stefanj omni anno expensis dicti comunis debeat remundarj debeatque dictus claudi et apponi super foramine eius unum coperchium grossum de medulla quercus cum cappijs de ferro.

43 v

missis et aptatis cum plumbo in lapide dci foraminis Adhoc ut suzzura et labes non possit mitti in dco puteo pro conseruatione ipius aque Et hoc potas ad penã decem sol coie sicij facere teneat. Decernentes insuperq nulli liceat lauar. uel ammollare pannos nec aliquam putredinem facere nec aliquod incommodamentum ponere ad puteu uel in platea S. Stefani supradci. ad penã quinqz sol coie. pro quolibet et uice qualibet et cuilibet in predcis liceat accusare et habeat medietatem pene et dictum eius in credentia teneat. et ad predca. in consilio dce terre eligar ad denuntiandum q faccientes et habeat inde custos medietatem pene et suo sacramento credat. //

De porticali hospitalis macello et loggis coius cap.o 30

In porticali hospitalis dci coius an ipum hospitale ac et in macello et logis dci coius nulla psona faciat uel ponat aliquod incommodamentu de ligni nauicellis uegetibus tinis uel de alijs quibuscumqz rebus impedimentu prestantibus quoquemodo ad penã decem sol coie pro quolibet et uice qualibet et hospitalerio uel cuilibet alie psone liceat contrafacientes accusare et denuntiare et ipius sacramento credatur. Et potas omni ebdomada mittere teneat ad loca predca. ad inquirendum sollemnitate de predcis et repertos culpabiles in dca pena punire. //

De fontibus et guazzatorio cap.o 31

Fontem aliquem uel guazzatorium nulli liceat expilare. uel facere expilarij uel aquam de dcis locis deruiare. uel deruiarj facere. dum ipe fons uel guazzatorium expilati essent ad penã duar stib coie et presumanur fontem uel guazzatorium expilasse si de fonte uel guazzatorio uacuo existenti aqua flueret per possessiones alterius uel ipius et potas. eiusqz officiales de predcis mense quolibet. Inquirere teneat. et mictant aliquem ad uidendu. et credat iuro accusatoris uel denuntiatoris Adijcientes q baiuli dci coius ipos fontes et guazzatoriu. debeant remundare et appilare ita q bene stent semperqz pleni et si uacui inuenirent. potas a quolibet eor possit pro pena accipere quinqz sol coie pro qualibet uice qua uacuj inuenirentur huiot guazzatoriu. siue fontes. //

Q mattonati et strate qualibet die sabati scopentur cap. 32

Platee et strate dicte terre ac et ubi est mattonatum in dicta terra scopentur et mundentur quolibet die sabati ad penam quinque solidorum comunis et hoc potestas per loca solita dicte terre publice faciat proclamare. Adijcientes quod ubicunque fuerit amattonatum per dictam terram deguastatum dictus potestas reparari et reaptari pro adiacentes ipsorum sumptibus et expensis salvoque dictum comune mattones necessarios eis debeat exhibere et potestas fieri hoc facere teneatur in mense postquam fuerit deguastatum. unicuique prestito iuramento.

De ludo in ecclesiis prohibito cap. 33

Nullus ludat in ecclesia maiori vel minori ad aliquod ludum mitre vel uegettarum vel ad aliud ludum permissum ex forma premium vel non. Nec in ea recondat linum canepam tinam uegetem signum vel aliquod aliud ingonmodamentum. nec ibidem faciat rumorem ad penam decem solidorum comunis pro quolibet et vice qualibet et illud idem de omnibus ecclesiis intus et extra dictam terram sitis penitus observetur.

De grascia non extrahenda. cap. 34

Potestas qui pro tempore fuerit vel eius vicarius teneat et debeat unicuique iuramento et ad penam decem librarum comunis de suo salario singulis diebus mensibus proponere in consilio generali et dominorum priorum dicte terre super facto grascie retinende in dicta terra et modo dando in ea utque nullus consiliarius arenghet vel arengari possit quod aliqua pars grascie seu pene ipsius detur potestati vel suis familiaribus seu officialibus arengantes vero predicta in centum libris comunis condemnet. Et nihilominus ab omni offitio comunis perpetuo sit privatus ipso facto et quod consulerit non valeat nec teneat ipso iure teneat et idem potestas ad dictam penam dictum statutum. dum quod dicta proposita fiat legi faciat in consilio dicte terre et maxime quod nullus arenghet quod potestati vel suis officialibus vel familia de predictis pars aliqua concedat.

De fovea prohibita prope murum vel stratam comunis cap. 35

Nulli liceat facere formam seu foveam prope murum comunis dicte terre vel iuxta stratam vel viam publicam intus vel extra terram predictam in preiuditium comunis vel quod possit dicto comuni seu muro preiuditium generare. ad penam duarum librarum comunis. Et possit a quocunque denuntiari et accusari et per curiam inquiri et unum possit muro stare seu alis dicto comuni preiuditium generare

uel nõ stetur et electionj duor magrõr ponẽdor ad hoc per consilium gnalẽ et priõr
dcẽ terre cũ iurto. aberisdem et q nullus possit facere noua forma uel fouea iuxo
possessionem alicuius in preiuditiũ possessionis sui cõuicinj uel q possit suo uici
no preiuditiũ gnare contra faciens uero in centũ sol' coie uice qualibet comdenet.
et in ꝯꝛ casu dcam forma uel foueã. remouere teneat. et in pristinũ statũ reponer.
Adijcientes q si aliquis haberet aliquam forma in sua possne uel cõuem cũ aliquo.
per quam aqua pluuialis uel aliqua aqua solita est ire cursus aque pluuialis uel
aliqua aqua inferret damũ. in possessionẽ suj conuicinj q dcus talis qui haberet dcam.
formã. ut sup dcũm est ipẽ uel eius laborator. uel coptumay olus teneat et debeat
ipam formã. facere bene amplam et cupam et eã remũdare ipamq tenere aptam.
Ita q dcã aqua nullum inferat damũ. in possessionẽ suj conuicini ad penã centũ
sol coie. et si eam formã. nõ facerint suũ fecerint omnẽ damũ quod reciperet.
duls conuicinus uel plares ten emendare induplo dũmodo prius requirat a dco
suo conuicino ille uel illi qui habuerint dcam forma uel suj laboratores q debeat
aptare dcam forma modo supdco. nẽ dãnũ inferat dcis suis conuicinis et de
requisitionẽ facta credat iurto dci requirentis sine aliqua probationẽ.

De area nõ facienda. capo 36

Fodere uel facere area in fossocollis Sti Gemini nulli liceat nisi eidem assignauerit
abbas et monaci dci monasterij ad penã quinq sol coie pro uice qualibet qua fuerit
contrafactum.

De sale uendendo capo 37

Si aliqua persona uoluerit uendere sal illud uendat et uendi faciat ad mensuram.
cõuis cumqua granũ mensurat et uenditur. Si uero uoluerit uendere ad minutum.
Illud uendat cũ mensura ordinata uel ordinãda per potem uel consilium gnalem.
dcẽ terre atq priores eiusdem si quis aut contrafecerit in uiginti sol coie uice quali
puniat et possit a quolibet accusarj.

De turpitudine tpre pluuie nō deriuāda p aliquem. cap.° 38

Tempore pluuie nulli liceat mittere turpitudinem uersus uel q domū sui conuicinj ad pena. quinq; ß cōie. et de his stet et credat. sacramento suj conuicinj.

De pena textricis accipientis res prohibitas. cap.° 39

Nulla textrix. pannoz lane linj uel canepis de dcā terra uel degens in ea audeat uel presumat petere uel peti facere. et accipere uel hre. pane uinū oleū. uel lardum. cum textura pannoz ad penā duaz libr cōie pro qualibet et uice qualibet Et q Nulla persona debeat eis dare. predca ad dcām penā. Et potas teneat. de predcis quo libet mense inquisitionem facere gnalem sub pena decem libr cōie uirtute prestitj iurti. Adijcientes supra ubi dicit cū textura pannoz q intelligat textura et ordinatura uel aliquo alio modo uel causa. Et q quelibet textrix. debeat hre et habeat. pro textura et ordinatura de panno a decem legaminibus in otto den. cōie pro quo libet bracchio. de panno duodecim legaminū undecī den. cōie, de panno sedecim. legaminū duodecim den. cōie. et° de panno decē ligaminū noue den. pro quolibet bracchio de panno undecim ligaminū. decem den. cōie pro quolibet bracchio de panno accipere teneat. abinde uero supra. debeat hre. ut inter partes fuerit conuentum. Et hec omnia bandiantur per preconē cōis in locis consuetis dcē terre omni mense. Et hoc potas ad petitionem cuiuscunq; petentis fierj faciat et executionj mādare ad penā uiginti gross libr cōie de suo salario dcō cōi. sindicatus tpre soluendoz. Et q quelibet textrix debeat facere unicuiq; petenti telā cuiuscunq; forme sit et filat ad cuiuscunq; petitionis in spatium unius mensis ad penā centū soł cōie pro qualibet et uice qualibet Et potas teneat procedere contra dcās textrices seu textricem ad petitionem cuius libet accusantis si legitime probauerit suā accusā ad penā predcām in uirtute prestitj iurti. Que quidem textrices preseram solitr ab uno āno citr. cogant. et cogi debeat per potatem dcē terre eiusq; off.les ad promictendū eaz artem et ipsam ut promictiat bene et fideliter operarj.

De turpitudine prohibitā in certis locis cap.° 40

Nulla persona audeat uel presumat proijcere stercus uel aliā turpitudinem seu.

terrenu nec aliquid facer' socrurd. in aliqua uia dec terre intra ipam terra. et max̄
ant eccl̄as et in via circa domu disciplinator usq; in uias publicas ad pena decem
s. coīe pro quolibet q facient Et potas dc terre qui pro tempore fuerit teneat.
et debeat unic iur de predcis et quolibet predcor inquisitione fieri facer.
quatom et mense quolibet illud faciat subhastari.

Deamnito post palatiu coīs cap 47

In Amnito post palatiu coīs nouiter remudato nemo proijciat uel pjici faciat lapi
des paleas siue ligna nec alias immunditias uel terrenu nec etiam facere ibi ali
quod ingomoramentu. Sed sit et etiam debeat ad usu cloacare et sterquiliniu quod.
per ipsum amitum fruat ut decet Qui uero q fecerit in decem s coīe uicequalibet.
puniatur et eleuare quod proiecerit illico teneat. Et nots potatis dcum amitu
uidere mensibus singulis teneat.

De puteis comunalibus. cap 43

Ne puteis comunalibus dce tre nemo sumat aqua ex hor pro oliuis uel calcinario
sine licentia potatis ad pena decem s coīe pro quolibet et uice qualibet qua fuerit q factu.

Contra tabernarios uel uinu uendentes cap 45

Nullus Tabernarius uel uinu uendens ad minutu in dca tra uel districtu possit nec
sibi liceat facer credentia alicui p̄ne ultra decem s coīe pro qualibet uegete uegeticulo
ad pena uiginti quinq; lib pro quolibet et uice qualibet Et nihilominus totu illud
quod in credentia dederint ultra quantitatem predcaz perdere teneat. nec eis uel ipaz
Alicui liceat cum aliquo contrahere uel instrumenta facere sine expressa licetia
et consensu dnor potatis et prior dce terre Et quod fieret no seruatis premissis
et quolt eor no ualeat nec teneat ipo iur. Si quis aute ad petitioe alicuius fuerit citatus in dca tra
et eius cur. citatus et conductus pro aliqua re uel pecunie qntitate et iurauerit et probauerit in
iud. cu duob testib fide dignis q debitu qd sibi petet fuerit p texolu et occane ludi q fuerit
a petitione actoris et pena ludi penitus absoluat Et actor in pena de ludo instatuti gtenta in
comissibilis qdcmet Et qd reo petierit perder teneat.

IIII

De pena facientis carbones cap. 44

Nulla persona de dicta terra audeat uel presumat In teritorio dicte terr. uel intra facer. carbones de aliquo genere lignorum ad penam centum sol. cort. pro qualibet et vice qualibet et foura qualibet dicti carbonis. et potas suie off. ex eius teneat et debeat vinculo Juramenti et ad penam uigintiquinque lib. cort. de suo salario In principio sui regiminis bandiri publice facere per loca solita dicte Terr. uel intr. ad dictam penam et super predictis omni mense Inquisitionem facer. teneatur et super ea examinare et recipere ad minus decem testes et repertos culpabiles In dicta pena punire et condemnare quod quidem capitulum sit precisum et Inuiolabiliter obseruetur et Tolli uel suspendi non possit consilio uel arrenga hominum dicte terre

De incisione arbor. cap. i

Siquis inciserit Arborem domesticā a pede et usq. ad quātitē duar arbor.
si dcā arbor esset in ualore duar lib cōe in decem lib cōe uice qualibet co
demnet. si uero esset in ualore uiginti solidor in censu sol. si uero uitē uel
uinea inciserit usq. in quātitatē sex uicium in decem sol cōe p qualibet
uit. et uice qualibet puniat. si aūt pergulam inciserit et usq. in quāti
tatem duar pergular et esset in ualore duar lib. in decē lib cōe p quāli
pergula et uice qualibet comdemnet. si uero esset in ualore uiginti sol soluat
pro qualibet et uice qlt centū sol cōe. Abinde uero infra soluat p qualt uit
pergula seu arbor. et uice qualibet uiginti sol cōe et in omnibus casibus
antedcīs damnū semp in duplum patienti debeat emendare et si plures arbores
pergulas uel uites inciserit q in numero sq̄ dcō pro quasto habeat. si uero ar
borem siluestrem inciserit a pede q esset i ualore duar lib in centū sol.
cōe pro qualibet et uice qualt comdemnet. si uero esset in ualore uiginti sol
in quinquaginta sol cōe soluere p qualibet teneat. abinde uero infra pro qualibet
arbore siluestre quinq sol cōe soluere compellatur et semp damnū patienti ut pre
scribit. in duplū debeat emendare.

De collectione Arbor. fructuū et pena cor. cap. 2

Quicunq damnū dederit in ficubus, malis sorbis nucibus persicis uel similibus
fructibus arbor. ipsos colligendo in undecim sol cōe puniat pro qualibet uice sicos
de arbore colligens si uero ipsos iacentes ad pedes arbor. seu subtus arbores in terra
colligerit et comederit ipsos ut dctum est duos sol cōe pro uice qualibet soluere
teneat. si uero ipsos fructus colligent et in panario seu canestro, gremio seu sinu
uel alio modo extra posses^nes^ in qua stabat portauerit seu alteri tradiderit depor
tandos: duplū dicte pene soluere teneat. si aūt quis ficus, nuces, uel alios fructus
positos ad siccandum seu stasciones in gratibus seu alibi abstulerit et asportau
uerit in duas lib cōe uice qualibet comdemnet. Sed si in cerasis malis prunis piris
uel similibus aliquis damnū dederit eas colligendo decem sol cōe pro qualibet uice
soluere teneat. Succurrando uero uel battendo p̄dictas arbores pro dcīs fructibus colli

gendis uel ipos alij cadere in terra fecerit uiolenter si de noct fuerit in duas lib. cor. si uero de die in uiginti s. cor. uice qualibet condemnetur. Si uero uuas colligerit et asportauerit in duabus lib. cor. uice qualibet puniatur sed si non exportauerit sed solu eas comederit in loco in quo eas collegit pro qualibet uice decem s. cor. soluere ten. Et in quolibet dicto casu dannu semper patienti in duplum debeat emedare. Et in dictis et quolibet eor. de ciuilibus sic licite q facientem accusare et denuntiare et suo sacramento credatur. et quod denuntiauerit debeat in credentia retinere.

Q. credat sacramento dni de dano dato cap.o 3

In omnibus casibus danoz datoz, q uel infra positorz, in qbus pen danis datis tam p[er]sonaliter q cum bestijs credat iuramento dni. rei laboratoris coptumaioli uel familiarz ipor accusantiu usq in quantitate decem s. cor. tam de estimatione dani q de pen de die. De nocte uero usq in quantitate dele sol. cor. predcor. et cuiq eor. sacramento credat.

Q. dantes danu cu licetia dni excuset. cap.o 4

Dannu dantes quocunq et qualitercunq in omnibus danis datis si de licetia dni laboratoris coptumaioli uel alicuius de familia ipor fecerint ad pena nulla tenus teneat et de licetia predicta cuilibet predcor dantiu ipam licetia et habeat pro plena probatione.

De pena danu dantis in feno cap. 5

Quicunq dimiserit uel dimictere uoluerit aliquod petiu terre sui causa faciendi ibi fenum et danu datu ibi fuerit in ipso peno tenez cum bestijs uel personaliter Kl. mensis martij usq q fuerit falciatum uel messum dec. sol. cor. pro qualibet bestia et uice qualibet soluere teneat. Si uero personaliter danu dederit metendo uel alit in decem sol. cor. puniat. et danu patienti in dupluni debeat emedare.

De danno dato cum porcis cap. 6

Si quis inuenerit scrofam, porcum seu porcos danu dare in suo orto giardino uinea uel area ubi grani uel aliud bladu esset uel in graticcio ficuu pro quolibet porco

uel scrofa decem sol. cort. uice qualibet soluat teneat. et dãnũ patienti in duplũ emendet. Si accusatus fuerit a dño terr. laboratore cortumaiolo uel familiaribus ipsorum. Si uero a custodibus fuerit accusatus soluat penã in cap.° ad dãno dato contentam. Adijcientes quod nulla persona debeat mitter per dcam terram aliquem porcum seu scrofam liberũ seu liberã sine custodia uel dissolutus, dum uiet foras ad pena decem sol. cort. pro quolibet porco seu scrofa et uice qualibet qua fuerit contra factum et credat. sacramento accusatoris.

De pena facientis erbas in blado cap.° 7

Nullus debeat facere herbã in blado leguminε uel orto alieno si cũ manu in decem ß si uero cum falce uel alio ferreo instr.° in uiginti sol. cort. uice qua libet puniat. et qui inuentus fuerit p not.m potatis seu eius familiã uel alius qui haberet potatem inueniendi denuntiandi et accusandi dãnũ dantes portare aliquod genus bladi uel leguminis inter herbas quas secũ haberet sint tr. uiginti sol. pen. soluere teneat. Si uero in uinea uindemiata uel pergulis uindemiatis saginã cannis ulmis ficubus uel alijs similibus arboribus frondes fecerit soluat pro qualibet uice usque in decem sol. cort. Si aũt quis cannas in ciserit uel manibus seu abstulerit soluat pro qualibet uice usque in decem cannas uel minus decem ß cort. abinde uero sup. in uiginti sol. cort. uice qualibet puniat et semper patienti dãnũ in duplum debeat emendare.

De collectione fabarum et aliorum leguminũ. cap.° 8

Si quis collegerit fabas, ciceres uel alia legumina soluat comedens [illegible] quinque sol. cort. sed si exportauerit decem sol. cort. soluer. ten[illegible] nũ dederit uel collegerit [illegible] pepones, melones et simil[illegible] quinque sol. cort. si aũt exportauerit in uiginti sol. cor[illegible] Si uero collegerit uel dãnũ dederit in caulibus ce[illegible] cepis uel alijs similibus oleribus contra uoluntatem dñi [illegible] puniat. Et si dece portauerit in uiginti sol. den. cor[illegible] casibus dãnum patienti in duplũ debeat emend[illegible]

49v

De pena accipientis paleas alienas cap.o 9

Paleas alienas accipiens de palear alieno pro quolibet malto uel sacio decem sol. com. soluere teneatur. Sed si de cappana in uigintj sol. com. puniatur. Si uero ligna aliena ligata uel incisa quis acceperit soluat pro quolibet fasce uel minus quinque sol. com. abinde uero sup usque in una salma decem sol. com. soluere teneatur. Et sic pro qualibet salma prorata si plus acceperit puniatur si aut de cappana acceperit soluat duplum et in omnibus casibus suprad. dictis de nocte dicte pene debeant duplicarj. Et semper patienti induplum debeat emendarj./

De Dammis datis per animalia cap.o 10

Si bos equs. Asinus uel porcus et similia animalia damnum dederint in poss.ne seminata, per eam elido ante quam semen sit natum et ante quam bene appareat super terram soluat custos si inuenireetur alr. dominus ipsorum animalium pro quolibet et uice qualibet duas sol. com. Si uero postquam semen fuerit natum usque ad festum pascatis resurrectionis dni. damnum dederint pascendo soluat pro quolibet et uice qualibet quattuor sol. com. A d.o uero festo in antea quousque fuerit bladum messum soluat pro quolibet et uice qualibet [illegible] sol. com. Si aut ouis, pecus uel capra damnum dederit in dictis locis soluat pro quolibet dictorum animalium et qualibet uice duodecim den. com. Pro gallina uero et ansere eandem penam soluere te[neatur]. Sed si d.ca animalia damnum dederint in orto seminato uel ubi essent [...] porri cepe crocum siue caules nati uel seminati soluat duplum d.carum penarum [...] distinguendum pro quolibet et uice qualibet Si uero equus bos sum[...] [...]l similia animalia damnum dederint in uinea uindemiata frondes [...] tenente uel in canneto siue can[...] soluat pro quolibet et uice qua[libet ...] [...] uero in uinea pampanum non habente siue potata damnum dederi[nt] [...] siue gettet soluat pro quolibet et uice qualibet de com. [...] [...]auerit uel gettauerit soluat pro quolibet et uice [...] [...] de cane porco stamen postquam uue fuerit [...] uinea uindemiata et d.o pen. usque quo marzauerit.

soluat dns ipoz animaliu pro quolibet et uice qualibet quinq; s pro oue uero siue pecude
duos sol sed si postq marzauerit dannu dederit soluat pro quolibet et uice qualibet
uiginti sol coie Saluoq capto quod loquit de porco dannu. inuniea plena sed pro
qualibet oue siue pecude et qualibet uice soluat decem s coie. si uero equus iumentu
bos, Asinus capra uel similia animalia dannu dederint in ficubus a kalendis mensis martij
usq ad octauam s. hiemini si corroserint ramos ficuu. pro quolibet et uice qualibet
decem s coie soluere teneat. dummodo pena capraz uel ouiu siue pecudis no possit
excedere pen uiginti sol coie et si esset tota matta capraz uel ouiu pro qualibet
uero capra seu oue soluat duos s coie. Et matta capraz intelligatur si sit de quinq
Capris abinde uero supra ipaz dns pro uice qualibet centu sol coie Et matta ouiuz
siue pecudum intelligat. et sit de uiginti quinq pecudibus siue ouibus abinde uero supra
dcam centu s pena soluere teneat. si uero in amigdalis, oliuis, persicis piris malis
prunellis uel alijs arboribus domesticis dannu dederint corrodendo soluat pro quolibet
animali grosso quatuor s coie pro qualibet uero capra uel pecude duodecim den coie
dummodo pena craparz uel ouiu et si tota matta dannu daret in quercubus salicibus
populis et alijs similibus arboribus siluestris no possit pena excedere ultra quantita
tem uiginti coie si uero fructus in dcis domesticis arboribus no essent tunc pro
quolibet animali grosso no teneat soluere nisi duos s coie si aute dannu dederint
Corrodendo dcas siluestres arbores tunc pro quolibet dcoz grossoz animaliu duos
sol coie. soluere teneat. Sed si equs bos iumentum Asinus porcus uel similia dannu
dederint in aliquo blado messo siue in campo siue in area uel alibi existent
Ipum corrodendo uel meta siue barcone exfasciando soluat rustici si reperiret
als dns ipoz animaliu pro quolibet et uice qualibet uiginti s coie Sed si capra anser
uel gallina dannu daret in dco blado messo soluat dominus pro quolibet et uice qualibet
duos sol coie Illud idem decernentes si dca animalia darent dannu in grano uel [illegible]
uel alio loco in quo essent ficus uel aliud bladum siue segete triticum siue brochia
Et de gallina que daret dannu in uuis pergolarum siue uinee Et si bos Asinus equus
siue porcus dederint dannu in prunis melis piris ficubus [illegible] et alijs fructibus [illegible]

similibus iacentibus in terra siue possessionibus sub arbores soluat pro quolibet et uice qualibet decem sol. com. et quicunq. habuerit cane[m] ten. et debeat a kl. Julij usq. ad kl. mensis octobris ipsum cane[m] continuo tenere ligatum uel appendere ad eius collum unu[m] bastonem ligatu[m] longitudinis duor. sommissor. ab una eius parte debeat esse uncinus ad pena[m] decem sol. com. pro quolibet et qualibet uice. Et Illius intelligitur esse canis in cuius domo frequentius moraret et frequentius ducet eu[m] uenatum Et si equus jumentu[m] bos asinus siue capra dan[n]u[m] dederit in aliqua silua custodita soluat d[omi]n[u]s ipsor. pro quolibet et uice qualibet sex s. com. Si aut[em] in no[n] custodita soluat pro uice qualibet duos sol. com. Si uero ouis dannum dederit in d[i]c[t]is locis soluat quartam partem dicte pen. Liceat tn. cuilibet hom. oues porcos boues asinos uel similia per terras no[n] laboratas uel ubi sit stipula pascuar. ipa animalia sine pena du[m] tame[n] in arboribus ibi stantibus dan[n]u[m] no[n] dent Sed si sup[ra]d[i]c[t]is d[i]c[t]as bestias hominibus p[ro]hibitum fuerit a d[omi]no rej laboratore coptumaiolo uel aliquo de familia ipor. q[uod] no[n] debeat pascular[e] in d[i]c[t]a t[er]ra no[n] laborata et in stipula q. no[n] possit star[e] et si steterint soluat pro quolibet animali grosso octo s. com. Si uero ouis porcus uel capra pascuaret soluat pro quolibet et qualibet uice quatuor sol. com. et de prohibitione credat sacramento ipor. uel d[omi]ni laboratoris coptumaioli uel familie ipor. Si uero dan[n]u[m] datu[m] fuerit cum bestijs sup[ra]d[i]c[t]is non studiose sed per transitu[m] uel fuga[m] seu in campu[m] custos uel dominus animaliu[m] ad pena[m] nullatenus teneat[ur] du[m]modo q. custos uel d[omi]n[u]s ipor. animaliu[m] p[re]d[i]c[t]a probet suo sacramento cu[m] uno teste et in omnibus sup[ra]d[i]c[t]is casibus stet[ur] et credat[ur] sacramento d[omi]nj passi du[m]modo d[omi]n[u]s rej fuerit bone conditionis et fame

In fauorem Hospitalis collis capre et S[anc]te caterine cap. ii

Nullus de terra p[re]d[i]c[t]a dampnu[m] facer[e] uel dar[e] presumat cum bestijs uel sine in terris possessionibus bonis seu sepibus Hospitaliu[m] collis capre et sancte caterine ad pena[m] quinq. sol. com. pro quolibet et uice qualibet qua fuerit g[ravi]facti

De Bulletta comunis et qualiter lre sigillentur. cap. i

Quia natura humanar. totum genus mortaliu coequale no dubiu creauisse sed fragilitate degenerante humana homo non homini seduitio preferatur dum taxat. et idem propter defectus noxios impior iustitie tramite et similibus coercendos per sapientes iura comunia et municipalia sunt inuenta iuris illud. profite constitute legis laborem. quo circa Statutarij et legum decretores predict. de ordinarijs in pnti quarto libro ordinamenta condentes in primo de sigillo. comis dicte terre statuer et pnti lege statutu decreuer q sigillum argenteu. et Bulletta dci semper retineat per duos priores de tempore qui fuerint et quando cum ipo expediet aliqua litt uel lre sigillari primo sigilletur in angulo litterar cum dca bulletta et postea cum sigillo magno debeant sigillari que quidem lre. sic ut premittitur sigillando primo et an oia legant. inter duos priores uel maiorem partem ipor per cancellariu dce terre et si eis uel maiori parti ipor uidebit q ipe lre mittantur et sigillentur q tunc dco modo debeant sigillari si quis vero contra fecerit in sigillando aliter dcas lras q superius est expressu. In centu lib coit uice qualibet condemnet. quod quippe sigillum. et bulletta vnusquisq eor dnis dce terre prioribus i otto diebus debeat retinere et ille q eam tenebit bullettam uel sigillum sit prior dcor prior dnor de otto diebus in otto dies sine cuius licentia ulla responsio fieri possit aliquibus Ambasciatoribus uel alijs personis que ab eis uel a comi peter uellent aliquid uel dicere ad pena Centu sol pro quolibet et uice qualibet qua fuerit cotra factum. Promisso et q pres lre que destinarent potati Regiminibus et comi dce terre no possint aperiri per aliquem nisi per notm. reformationu uel eius uice gerentem Cum presentia dnor Prior dce terre uel duor ex eis Et semper in absentia dci dni potatis suorumq officialiu et familiariu contrafacientes uero in quinquaginta lib coit. vice qualibet condemnet et sit ipo facto pro uice decentes insuper q per dcos duos priores no possit cum dca bulletta sigillari aliqua apodisa expensar nisi prior uolu et obtentu fuerit inter eos uel maiorem partem ipor Et si alr camerarius dci comis solueret q ut dcum est etia quod soluerit de suo proprio.

51v

solvisse intelligat. Salvo quod hoc non vendicet sibi locum in solucionibus. bayuli curie ... gnatis. Qui autem apodissam aliquam sigillaverit non servata forma predicta in decem libris vice qualibet condemnetur.

De salario ambasciatorum cap. 2

Quilibet Ambasciator dicti comunis missus vel mictendus extra dictam terram in servitium quod modo dictum comunis habeat et habere debeat a dicto comuni salarium ut scriptum est: Si Ambasciator equester iverit et missus fuerit per dictum comune in Narnia Interamnam Ameliam vel alia loca dicte terre propinqua pro qualibet die pro se et equo habeat et habere debeat a dicto comuni quatuor ancontanas de argento et non plures. Si vero predicto itinere fuisset sibi famulus concessus tunc pro salario dicti famuli duas ancontanas pro die qualibet recipere teneatur. Si autem Ambasciator pedester ad supradicta loca propinqua dicte terre per dictum comune fuerit destinatus duos ancontanos pro qualibet a dicto comuni habere teneatur. Si vero Ambasciator fuerit missum per dictum comune ad longiora loca predictis tunc a dicto comuni otto ancontanas per diem pro se et equo habere pro suo salario teneatur. Et si sibi ad supradicta longiora loca concederetur vel daretur famulus quod tunc habere teneatur a dicto comuni duas ancontanas pro salario dicti famuli. Sed si Ambasciator pedester ad dicta longiora loca fuerit destinatus per dictum comune quod tunc tres ancontanas per diem habere pro suo salario teneatur. Proviso quod quando aliquis de dicta terra per dictum comune vel dominos priores eiusdem esset electus in ambasciatorem dicti comunis et recusaret accedere vel suam ambasciatam facere apud quemcunque locum dictum comune vellet destinare eundem quod tunc dictus talis ambasciator debeat cogi et constringi per dictum potestatem dicte terre ad faciendum dictam Ambasciatam ad penam viginti quinque librarum curie de salario dicti potestatis dicto comuni scindi casus temporis solvendam.

De volentibus se in carceres recludi cap. 3

Mulier que voluerit se in carcerem recludere et vivere ad servitium dei quod comune dicte terre teneatur eidem dare calcem lapides pro ipso carcere faciendo.

De Datis a forensibus exigendis cap.o 4

Potestas dicte terre teneatur et debeat omnes datias et collectas ipse sui regiminis Impositas et imponendas per libram gradum. Centenarium, allibratum vel casta exigi facere a forensibus possessiones et bona habentibus in dicta terra et eius terri torio sicut a terrigenis dicte terre datias predictas cogat ac cogere possit et debeat ad soluendum ipsos laboratores coplumaiolos vel in quibus simbi forensium de fructibus redditibus possessionum et bonorum eorum prouiso quod omnes et singulas immobiles res quorumcumque forensium vel aliorum de dicta terra sitas In territorio dicte terre que in catasto comunis non essent posite abscripte et allibrate positas sub debito prestiti iuramenti et pena quinquaginta lib. de suo salario reinueniri faciat ponere et scribi per duos bonos homines eligendos per consilium generale et duos priores dicte terre primo mense regiminis ipsius dominj potestatis.

De ordine dando panifaculis cap.o 5

Modus forma et ordo omni mense per consilium et decretum dominorum priorum dicte terre vel maioris partis ipsorum imponatur panifaculis et pane vendentibus et illis qui in dicta terra panem ad vendendum retroactis temporibus facere consueuerunt prout ipsi consilio et prioribus videbitur expedire qui vero panifaculat et panem faciens ad vendendum quod fecerit in vendendo panem contra formam et ordinem sibi dandum vel prescribit in decem sol. comunis vice qualibet puniatur Et nihilominus panis non repertus secundum ordinem pretiozandum diuidatur et incidatur per medium et paupertatis sue paupe ribus largiatur Et potestas teneatur et debeat unum iuratum omni ebdomada eius notarium destinare ad inquirendum contra dictos panifaculos et repertos culpabiles in dicta pena punire et condemnare.

De uia uicinali cap.o 6

Si aliquis de dicta terra uoluerit aliquam uia uicinalem mutare liceat ei ipsam mutare dummodo fiat per maiorem partem uicinorum uel adiacentium qui ius habent eiusdem et aliter fieri non possit et quicumque contra fecerit in quinquaginta lib. comunis pro uia qualibet et uice qualibet condemnetur et nihilominus uia et omnem si qua fecerit nouitatem

Instabili debeat pristinu revocar. Siis vero formula conuem cum aliquo vel aliqua parim eam voluerit remundare et elevar. de ipa obstaculu. et ee si essee privata possit id facere et elevar impun requisito prius consorti suo in spatiu triu diez qd dictum obstaculum debeat relevar.

De grascia quamquis portat aduendendu no soluat pedagiu cap° 7

Veniens ad dcam terram cu aliqua grascia et ipam uendiderit in dca tra qd de ipsa uel pro ipa pedagium no soluat. Et potas precipiat pedagerijs comis dce terre q no molestent adducentem huioi grasciam nec abeo petant uel accipiant pedagiu pro eadem. Proviso q illi qui bestias duxerint ad mercatu causa uendendi et no uendiderint q possint sine pedagio aliquo ad eoz dum eas reducer. sicut volunt si quis vero an tertia olera agrumina uel similia portata aduendendu. in dca terra accoptumaverit uel accoptumari fecerit. uel emerit in ingina sol cort uicequalibet puniat et nihilominus dca accoptumatio uel emptio no ualeat nec teneat ipo iure.

De fontibus remundandis cap° 8

Potas dce terre qui pro tempore fuerit uel alicuius eiusdem terre offic teneat et debeant uicem uice facere remundari fontes fauazani leopardi Canalis s centille camelle et s. Laurentij et alios fontes et guarratoria quolibet mense duabus uicibus toto tempore eoz regiminis et et fonte prope monasteriu dnarz p bayulu. dci comis qui habeat p tempore pro remundatura et lotura dcoz fontiu duos sol cort pro quolibet fonti uel guarratorio a cam. dci comis Et si dci baiuli essent negligentes in predcis perdant eoz salariu pro dco mense et qd nulla fovea fiat prope ipos fontes per aliquem eoz uel turpitudo aliqua p pria pedalia Et potas uel alius dce tre offlis dcos fontes faciat custodire et guarzatoriu eorundem Et si bayuli uident aliquam persona facientem cui prohibitione In predcis debeant ea denutiar et accusar. et habeant medietatem pene et super fontiu predcoz custodia ponat. hores de contrada.

De datis et collectis soluendis cap.° 9

De omnibus terris et poss.nibus et bonis que sunt estimata in catastis et lib. Comis dicte terre soluantur in dicta terra datiu. et collecte imposite et imponende. Et potestas durante exactione dictarum datiarum retinere debeant illud quem dederit consilium generale et dni Priores dicte terre quod bandiri faciant per ipsam terram et loca consueta eiusdem, quod omnes et singuli tam terrigene quam forenses habentes domum, bona, res, et possessiones in dicta terra et eius districtu non accatastatas et allibratas, in dicto comuni quod in viginti dies post dictum bandimentum ipsas sibi faciant poni et accatastari in libro et catasto dicti comis et si quis fuerit neglegens in predictis in accatastando vel assignando dictas res in viginti dies in decem lib. corte vice qualibet condemnetur. et nichilominus dicte res scam contrade allibrari et accatastari debeant in libra et catasti dicti comis

Quod nullum debitum comis confirmetur per instrumentum. cap.° 10

Nullum debitum comis dicte terre nec instrumentum eiusdem debiti possit nec debeat de duplo confirmari, sed de dicto debito in dicto instrumento contento ponatur datia per libram et colligatur per camerarium dicti comis qui pro tempore fuerit vel alium vel consilium et dni priores dicte terre duxerint eligendum et potestas aliter quam dictum est non debeat in consilio proponere vel proposita facere nec consentire fiendo ad penam quinquaginta lib. corte de suo salario, et nulli consiliario vel alteri persone liceat arrengare vel consulere super predictis et consilio vel arengando penam superius annotatam.

Quod fiat murus pro stagno cap.° 11

Potestas teneatur fieri facere unum murum pro stagno in fossatello quod est in pede ripe S.ti Joannis iuxta possessiones que olim fuit uenaculi et vica ad petitum cuiuscunque petentis adiacentium dicte contrade sumptibus et expensis.

De puteo Barbani cap.° 12

Ut aqua scaturiens in territorio dicte terre pro modo adiacentium colligatur et ne ipsi de foris incolentes penuria patiantur hac presenti lege statutoria decreverunt quod

potas uel alius off.lis dce terre unc.o uir.s et pen. uiginti quinq. lib. cor. de eor.
salario teneat et debeat actari et reparari facere puteum iuxta fontem barbani
existentem in territorio dce terre sumptibus et expensis uicinor. adiacentium
et transeuntium in et ibi aqua solita remictatur eo modo et forma q. possit
inde aqua colligi pro necessitate bibendi et uice uersa ipsum puteum aptetur
p. dicos uicinos adiacentes et transeuntes et supra aptatione et reparatione dicor. pute.
et uice alter prius cap.s sit superstes de dca terra cui liceat
cogere uicinos adiacentes et transeuntes pro reparatione dci operis et
eius et ipor. cuilibet precipere et penam imponere quinq. sicor. pro quolibet
et uice qualibet Et no parentes potas uel alteri officiali dce terre uir. uel
presenti uir.s debeat assignare quod quidem opus predcus potas uel alter off.lis
dce terre in spatio unius mensis a pub.ccone prius statuti numerando debeat
et teneatur fieri facere unc.o presenti uir.s et ad penam uiginti quinq. lib. cor. de
ipor. salario dco corpori Scindicatus ipre soluendor. sui ero dcus superstes in
his fuerit negligens uel remissus in dcta facienda qualibet puniatur

De mercato fiendo cap.o 13

Potas dce terre qui pro tempore fuerit teneatur et debeat qualibet ebdomada
fieri facere in dca terra mercatum quolibet die dnico in platea an palatium dei
Comus Et q. unus homo res quas portarent ad ipam terram ca uendendi debeat
dicti primo portare ad dcam plateam et nulli liceat rem predcam emere uel
incoprimare nisi primo portata fuerit ad dcam plateam nec et an tertias ut ipae
res plena copia habeat Et quilibet artifex debeat de arte sua res uenales
ad dcum mercatum portare que congrue sint ad portandum et q. mercatum bouum
asinor. porcor. et alior. animalium quorumcunq. fiat et fieri debeat in colle
s.ti gemini et usq. ad domum zeccarine et no ante ecc.as s.ti francisci ullo modo
Et q. p. homines dicti nullum mercatum fieri possit nisi in dco die dominico et qui
contrafecerint in predcis uel aliquo predcor. in uiginti sol. cor. puniat. pro uice
qualibet qua fuerit q. factum et q. terre uicine circumstantes requirant litis

ut ad ipsum mercatu᷑ siue foru᷑ uenire et uenire possint. et dicta in eundo stando
et redeundo liberi et securi furibus falsarijs latronibus et exbanditis
de 10. et dicti comunis dumtaxat exceptis et potestas fieri faciat ad pena
quinquaginta lib. comunis spatio duorum mensium in principio sui regiminis saluo
quod potestas non possit aliquem constringere ad portandum bladum in sacchis
ad dictum mercatum sed solummodo in parasside ad modum musure et hoc cap.
sit precisum et tolli non possit consilio uel arenga.

De muris conquassatis cap. 14

Teneatur potestas pro comuni dare facere et condi calcem sufficientem illis personis que
habent domum sparsa iuxta murum dicti comunis qui responderent extra terram si dictus
murus fuerit in casu ruine uel conquassatus pro dicto muro reparando uel reap-
tando ad petitionem illius qui reparare et murare uoluerit ipsum murum.

Quod Condemnati defendantur. cap. 15

Consilium et comune et potestas dicte terre teneantur precise per sindicum legitime ordi-
nandum expensis comunis ia᷑ dicti defendere omnes homines qui fuerint uel erunt
Condemnati per potestatem et officiales dicte terre pro aliquo maleficio si soluti
fuerint bannum dicto comuni quod tunc ipsi qui erunt condemnati de nullitate accusati uel
inquisiti de aliquo uel ex officio curie et questio aliqua mota fuerit in aliqua curia
dicte terre spiritual. uel secular. quod dictum comune eius expensis facere teneatur
cap. aliquo non obstante quod quippe cap. sit precisum et tolli uel suspendi non possit consilio arenga.

Quod questiones comunis defendantur. cap. 16

Potestas uel consilium et comune dicte terre teneatur et debeant defendere et defendi facere
expensis dicti comunis omnes questiones comunis predicti quas habet uel habere possit
Cum domino Capitan. et curia patrimonij uel quibuscumque alijs personis intus uel extra
ita quod negligentia damnum aliquod ipsum comune substinere non possit et si potestas
in predictis negligens fuerit uel remissus in quinquaginta lib. comunis uice qualibet sin-
dicatus eius condemnetur. proviso quod nullus qui habuerit causam cum dicto comuni cuiuscumque
Conditionis existat dum de tali causa in consilio uel alibi loquerer possit ibi

interesse uel ali qualiter comorari Et potestas siue cancellarius dicti loci uine.
Iuris teneat et debeat ipsum talem siue ipsos cum comi causant expelli facere
de palatio uel alio loco ad pena decem lib. cont. de ipsorum salario dcõ comi applicand.
tempore sindicatus

Quod potestas tene ducere sufficientes offm. cap. 17

Quilibet potestas dicte terre qui uenerit ad ipsius potantie regimen exercend. teneat
et debeat secum ducere et hre in dicta terra bonos expertos et sufficientes
officiales et notarios adhoc ut quando casus occurreret in dicta terra uel districtu
comitti aliquod malefitiu uel delictu possit et ualeat illud uindicare ritu uel
bene formare cognoscere et contra delinquentem procedere ut fuerit rationis
quia si contingat tales delinquentes condemnare et a dicta condemnatione fuerit
appellatum uel recursum et sententia ferret contra dictum comune occasione ineptis processus
seu malefitij non probati uel qualitercunque defectu uel negligentia dictorum officialium
processus uel sententia ipsorum posset infringi quod eo tunc dictus potestas solui uel
quod comune uel pars damnificaret cum expensis legitimis dcõ comunj re
ficere teneatur et si casus esset quod tempore dicti potestatis super appellatione
predicta sententia non daret quod tempore sui sindicatus teneat et debeat dare
dcõ comi bonos et idoneos fideiussores et cautiones approbatas per camerarium
dicti comunis qui pro tempore fuerit de stando iuri et pro obseruatione omnium predictorum.

De terrenis que non essent mensurata cap.o 18

Si alicuj possimi esset aliquod petiu terre et si diceret quod non esset bene scriptum
uel mensuratum in libro eius uel esset minus mensuratum et scriptum et ex hoc
esset querela coram potestati ipse potestas teneatur simiori terra facere mensurari
et ad iustam mensuram deduci expensis tamen dictam mensuram petentis dummodo
idem potestas primo fidem recipiat per conuicinos proximiores et antiquiores
quod de dicta terra non fuit uendita a tempore dicti catasti cit.

In fauorem camerarij et passagerij 19

Liceat camerario dicti comunis eius durante offitio ac pedagerijs comunis predicti potestati

arma offendibilia et defensibilia d'die et de nocte per dcam terram et burgos
ipsius libere sine pena et bando et potas q predcos. cam pedagerios de portanon.
armor no possit facere violentia sed potius hoc cap. ten observar precise ad pen
viginti quinque lib core de suo salario et si dci cam pedagerij vel aliquis eor offen
deret aliquem cum dcis armis ultra pena malefitij vel delicti pen deportatione
armor solvere teneat.

De honore fiendo s.to Gemino in festo suo. cap 20

In vigilia festivitatis Beati Geminj confessoris habeat unus torticeus cere pro
dco comunj de quinque lib cere de bonis dci comis et bandiat tribus diebus ante ipsum
festum q quilibet faciat sum luminare et scdm solitu et antiquu morem. qui
Cereus cere de sero in vigilia dci festi portet. ad ipam ecc.am accensus post reuer
sionem a dca ecc.ia de mane dicte festivitatis simul perveniat ad ecc.am ste s. marie
de platea in palatiu comis predci. et q omnes de dca terra teneant dco sero
In vigilia ipsius festivitatis ad dcam ecc.am s. Geminj ire cum cereo accenso.
In mane. scdm qualitatem et conditionem cuiuscunque ad pen decem sol core hab
et ire quolibet salvo q potas possit dare licentiam uni de domo ubi essent
plures dummodo absentis cereus presentetur. et nullus cereus vel lume possit
excedere summa unius libre cere ad plus ad pena duaro lib core exceptis
Cereis infrascriptar artiu qui possint esse cuiuscunque ponderis prout hoies
ipar artiu videbit et placebit Teneat et. ia deum fierj facere p caput de
cinas si sunt dca luminaria ut esse debent et q ipi caput decie teneant hoc
mandare per singulas domos quod quidem potas faciat observar. a quoli. Pro
viso q infrascripti artes et quelibet earu teneat facere duplerum cereu
in dco sero et portare ipum ad dcum festum una cum alijs hominibus et
luminarijs portantibus ipa luminaria et se coga potare dce terre vel suis
officialibus presentare et q dies de suaarte sequant eor duplerii ad pena quinque
sol core pro quolibet vice qualibet qua fuerit c factum Adijcientes q nulla
p.na per potatem vel officialem dce terre possit cogi ad ludendum in dco festo.

55v

nec in alio etq aliquibus ioculatoribus extraneis uel de dicta terra uenientibus et stantibus ad festum predictum aliquid dari uel donari non possit de bonis dicti comunis si potestas uel aliquis eius officialis contra fecerit in uiginti quinque libris cortonensium uice qualibet condemnetur et eandem penam soluat qui arrengauerit uel aliquid dixerit uel alio loco Si uero Camerarius aliquid de bonis dicti comunis dicto modo daret eisdem uel alicui predictorum dicto comuni duplum restituere teneatur. artes uero de quibus supra fit mentio sunt infrascripte videlicet

Ars Judicum et notariorum
Ars medicorum speciariorum et pizzicarolorum
Ars mercatorum
Ars calciolariorum
Ars sartorum et barberiorum
Ars Albergatorum et taberinariorum
Ars vasariorum
Ars magistrorum lignaminum lapidum et fabrorum
Ars Macellariorum et fornariorum
Ars molendinariorum bladi et oliuarum

De cereo fiendo per potestatem in festo S. Gemini cap.o 21

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit ad honorem et reuerentiam beati gemini singulis sex mensibus in festo ipsius de suo salario fieri facere teneatur unum cereum cere ponderis sex librarum et ipsum offerre mittere et dare ad ipsam ecclesiam si tale festum erit tempore regiminis potestatis predicti.,

De Aqua fluente per plateam mercati cap. 22

Aqua fluens per plateam mercati per et uersus portam S. Jo. remictatur in mina, ripe et per ipsam uia uadat et per aliam uiam ire non possit et ponatur per consilium generale unus homo qui dictam aquam reducat in dictam uia et semper sit superstes ad hoc et nulli liceat dictam aquam deriuare uel mutare de dicto cursu ad penam centum solidorum cortonensium pro qualibet et uice qualibet et credatur sacramento dicti superstitis si ipsam accusaverit probauerit Illud idem decernendo de omni clauacca que esset sub terra et quae rediret in aliqua uia publica dicte terre,

De domibus et iuribus comunis reuueniendis cap.o 23

Potestas dicte terre qui pro tempore fuerit spatio mensium teneatur et debeat procurare Inuenire et mictere in dominium dicti comunis omnes domos casalem ac omnia iura comunis

predict. ubicumq; sunt et inueniri potent et dent ad pensionem pro ipso com.
et in utilitatem dicti comis Et pro maiori pretio quod poterit inueniri

In fauorem fratrum et monialium. cap. 24

Ad honorem dei et Beate Marie semper virginis matris eius et beati franc. et
totius celestis curie statuerunt et ordinauerunt quod fres minores loci et conuentus eccl.
S. franc. de dicta terra pro eorum necessitatibus et indumentis singulis annis in
festo S. franc. recipere et hre. debeant a dco comi de bonis hauer dicti comis
viginti quinque lib. com. Et Abbatissa et Moniales mon.ii S.te marie magdalene
de dicta terra hre debeant de hauere et pecunia dicti comis viginti lib. den.
com. pro earum necessitatibus et indumentis et Moniales sive recluse qui sunt oli
guidettani pro earum necessitatibus et elemosinis hre teneant a dco com. de bonis
eiusdem comis quatuor lib. com. den. Et potas teneat ad pena quinquaginta lib.
com. de suis den. predicta elemosina facienda imponi et exigi facere cum pro suo
salario exigendo et dari facere cam. comis predict. sine aliqua alia delibera-
tione consilii quequidem cam. teneat et debeat liber. ad requisitionem simplicem
comunis sive partis ipsorum fratrum et monialium atque reclusarum predictarum sub pena
sui salarii nichil facere ad exiti et dictas quantitates eis vel parti earum cuilibet
soluere cum effectu non obstante aliquo statuto cap. supra vel infra posito vel ponendo
quod in contrarium loqueretur et quod dicta pecunia posita vel exacta non possit nec
valeat conuerti in aliquo alio debito vel necessitate comis predict. et quod per consilium
gnale dicte terre non possit prouideri nec deliberari quod dicta pecunia in aliquo
alio debito conuertat. Adijcientes quod singulis annis predict. fres et moniales
mon.ij S.te marie magdalene in quolibet festo natiuitatis et paschatis resurrectionis
dni. habere debeant de bonis dicti comis a dco comi viginti sol. com. pro quolibet
eorundem et cam. dicti comis soluere teneat. de his locis dictam quantitatem sine
aliqua alia deliberatione et si in camera comis non esset pecunia quod tunc dictus
camerarius teneat ipsam acquirere ita quod ipsis fratribus et monialibus de quantita-
te dicta integre satisfaciat. Et potas teneat ipsam cam. congregat ad acquirendum.

dicos uiginti sol coñe pro dictis locis et ipsis uel procuratorj ipsorum dari facere eu effectu teneat

Et dictus camerarius in dictis festis et quolibet eorum dare de pecunia dicti comunis

Inter omnes reclusas quinque sol coñe pro nouo aut opere faciendo et noua eccl.ª

faciendo edificanda incepta et ordinata ad reuerentiam beati franc. in loco

fratrum minorum de dicta terra ordinantes quod singulis sex mensiu de dicta pe

cunia dicti comunis uigintiquinque lib coñe uni bono homini eligendo per consiliu

generale et dictos priores dicte terre qui dictam pecunia recipere debeat a cam.

dicti comunis sine alia deliberatione et eam dictus poni facere ad exitum teneat.

Et dictus bonus homo eligendus dictam pecunia expendere debeat tempore

congruo in opere memorato et in alio facto et unde dicta pecunia percipi

et sim debeat ordinare per consiliu dictum qui tractabit de primo salario

potistis et potestas tunc poni faciat in dicto consilio quantitatem predictam

ad petitionem dictorum fratrum ad pena quinquaginta lib den. coñe de suo salario

seyndicatus tempore soluendorum

In fauorem presbiteri s.te marie cap.º 25

Presbiter qui erit continuo ad celebrandum offitia in eccl.ª s.te marie de platea habeat

et hre debeat de bonis et hauere dicti comunis quolibet mense quo steterit ad off.ª dicta in dicta

eccl.ª uiginti s coñe et quod quilibet camerarius qui pro tempore fuerit ten. et debeat

uinc.º iur.ti et ad pena decem lib coñe dictos uiginti sol mense quolibet eidem sa

cerdoti dare et integraliter elargirj sine aliqua apodissa uel alia deliberatione.

De trabicellis et tecto protendendis cap.º 26

Cuique liceat tectum et trabicellum et alia sua edifitia protendere super strata

publica seu uia uersus sui conuicinu usque ad medietatem uie ultra uero no, et

qui contra fecerit in duabus lib coñe uice qualibet condemnetur. Et ipsum trabicellu

edificiu seu tectu quod ultra protenderet teneat eleuare si dictu fuerit petitu ab aduerso

addeius pena. Et hoc locu habeat in stratis pub.ᶜⁱˢ quocumque spre et in uijs pub.ᶜⁱˢ dicte terre

De anditis 27 cap.º 27

Omnes anditus in quibus fit sterquilinu quod redeat in uia pub.ᶜᵃ claudantur et operi

adiacentiu cum calce arena, et lapidibus uno pede al; per altu in spatio decem
dier postq; fuerit a quocumq petitum quod potas fieri facere teneat ad
pena decem lib. cortonen. de suo salario. Si vero dicti adiacentes fuerint negligentes
illud fieri facere in spatio antedicto soluat quilibet eor. nole pene uiginti
lib. corte quibus et liceat in pede ipsius muri unu forame dimictere amplitudinem
de unius semissis ad hoc ut possit aqua pluuie deriuari.

De cautione prestanda per debitorem uel delinquentem. cap. 28

Nulla persona mictat uel micti possit in carcerem dicti comis mandato potatis
uel alicuius officiales dicte terre pro aliquo malefitio uel delicto uel et pro debito
si noluerit dare sufficientes fideiussores in spatio unius diei et si per potem
contra factum fuerit perdat de suo salario quinquaginta lib. corte. Si aut
fideiussores sufficientes non posset dare uel nollet quo tunc dei comis car
ceribus mancipet et que de custodia inmissione uel executione carceris
familiares curie nullu den. uel salariu hre debeant a comuni uel spalibus
dicte terre. Si uero dicti familiares uel et potas uel eius officialis uel
aliquis eor. aliquid reciperet uel peteret in pecunia uel rebus in centu
lib. corte pro quolibet et uice qualibet condemnet. Et potas teneat ad
dictam pena pro se officialibus et familia suis si ipi uel aliquis eor. contra
fecerit in predictis de quibus tempore scyndicatus debeant scindicari,
et nihilominus teneat ad restitutionem quatrupli pecunie seu rei quam
a quocumq acceperit per predicta.

De exgrauatione pauperum. cap. 29

Quandocumq aliqua datia imponet per libra uel per focularia ideo antea quam
incipiat colligi ponant et eligant quatuor boni et legales homines
uz. unus per quarteriu qui possint et eis liceat exgrauare omnes
pauperes qui inuenirent. Pauperes et homines libra a centu lib. infra
sint. habentes uero libra a centu lib. sup. no possint exgrauari. qui quatuor
exgrauatores per consilium generale et duos priores eligant, a discientes

quod de dictis pauperibus fiat quedam scriptura et catasticum ab alijs hominibus ipsis ditioribus separatim.

De Auxilio prestando Abbati sancti Gemini uolenti murare cap. 30

Si abbas uel monaci monasterij sancti Gemini de dicta terra uoluerint facere murare in muris bassis burgi et collis sancti Gemini uel et in muro carbulanie quod potestas faciat ipsis dari a dicto comuni calcem et lapides et portari facere ad ipsos muros sumptibus et expensis comunis sancti Gemini memorati

De trasanis profellis reaptandis cap. 31

Habens trasanam tectam super stratam et uias publicas que essent defractate et minarentur ruinam et essent indubium quod tunc dictus dicte trasane aut ea faciat reaptare uel destrui. Illud similiter de cominetis de proauolis malo modo defractatis quod aut reaptet aut releuet uel amoueri faciat in totum. Et super predictis notarius potestatis omni mense uadat ad uidendum cum duobus magistris et ad percipiendum quod in presenti capitulo continetur et repertos culpabiles post mandatum factum per eum uel alios officiales dicte Terre puniet ten. in uiginti solidis pro qualibet uice qua fuerit contra factum.

De molendinis cap. 32

Si aliquod molendinum factum esset uel fieret in futurum ca macinadi bladum. In territorio dicte terre et esset infossatis uel hereditatibus alicuius. Potestas dicte Terre qui pro tempore fuerit uinculo prestiti iuramenti et ad penam uiginti quinque librarum de suo salario dicto comuni seu sindicatori ipsius soluendorum teneatur et debeat dictum tale molendinum et illud siue illos quorum esset defendere et eis siue ei auxilium et fauorem prestare contra quamcunque personam collegium uel uniuersitatem que uellet aliquid dicere contra molendinum predictum uel possessores eiusdem dummodo iuri alterius non preiudicet

De tecto palatij et loggie et Hospitalis cap. 33

Potestas precise faciat reuideri omni mense per aliquem magistrum tectum et edificium logie comunis et palatii et hospitalis predicti comunis et si aliquid in eis uel altero ipsorum defficeret uel conquassatum esset in aliqua parte uel in conquassatione

vel in eis aut aliquo ipor(um) esset defectus q(uod) expensis dci comis debeat reaptari
sicut placebit Dno potati et uisum fuerit mag(istr)o et dcas expensas fieri faciat
decem lib coit de suo salario soluendor(um)

In fauorem abbat(um) et monialium cap 34

Toto posse dci terre teneat(ur) et debeant defendere abbates et monacos mon(asterii) ecc(lesi)am s.
Geminj et s(anc)ti Nicolai de dca terra et moniales mon(asterii) s(anc)te Marie magda
lene et s(anc)te Agnetis hospitale dci comis et collis cap(itulum) et ipor(um) et cuiusq(ue) eor(um) yconomos
et procur(atores). ac bona et iura ipor(um) quotiens fuerit requisit(us) et bracchium secularem
eiusdem debeat exibere et alia circa eor(um) offitium que fuerint oportuna et
cogere copumaiolos et pensionarios ac et inquilinum ut respondeat ipis abba
tibus monacis abbatissis monialibus et hospitalibus uel procuratoribus
seu yconomis eor(um)dem de ipor(um) redditibus prouentibus copumis pensionib(us)
et omnibus alijs fructibus quocumq(ue) noie censerj possunt quotiens ab eis uel
ab aliquo ipor(um) fuerint requisitj et nihilominus ad faciendum dari et concedi
ipis et cuilibet ipor(um) ambasciatores unu(m) uel plures expens(is) in(frascriptis) ipor(um) et nd comis quo
tiens per eos fuerit postulatum. si uero potas fuerit negligens in predictis
vel aliquo predcor(um) perdat de suo salario centum lib coit applicand(as) dco comi
Adijcientes q(uod) potas dci terre eiusq(ue) offitiales se n(on) intromicteant p(er) directum uel
obliquum. de negotijs seu brighis dcor(um) locor(um) nisi pro conseruatione iurium
eor(um)de(m). quando per eos petet(ur). eor(um) expensis proprijs et potas hoc debeat obser
uare ad pen(am) quinquaginta lib coit de suo salario soluen(dam).

De aqua morlonghi cap 35

Potas toto posse teneat(ur). et debeat duci facere aquam de morlongo cu(m) alijs
aquis p(er) comu(n)e dci terre ductis et deriuatis et quae exstiterit deriuat(e) uersus
dcam t(er)ra(m) et ipas duci et deriuar(e) facer(e). ad calce et harena usq(ue) ad s(anc)tum Antoniu(m)
spatio triu(m) mensium a pub(licati)one p(rese)ntis statuti numerand(o). ad pena(m) uiginti quinq(ue) lib coit
Adijcientes q(uod) nullus audeat uel presumat deriuare uel deriuari facere
dcam aquam morlonghi p(er) aliu(m) nouu(m) cursu(m) q(uam) per solitu(m) et antiquu(m) et p(er) quem

58v

Antiquitus fluere et labere consueuit. Si quis autem in predictis uel aliquo predictorum
contrafecerit in uiginti quinque solidis coronatorum uice qualibet condemnetur et hoc expedire
esse facere teneatur sub debito prestiti iuramenti dicta potestas et ad penam quinquaginta
solidorum coronatorum de suo salario nec non utriusque dicto dicti communis non perdatur sed ius iuribus
defensare et circa ipsam iurisdictionem aqua morlonghi predicte manutenenda
et conseruanda pro dicto communi omnia et singula facere prouidere et ordinare que
in conseruatione iurisdictionis ordo iuris postulat et requirit et cuilibet
ipsam aquam morlonghi si aliquis deriuasset uel deriuauit a cursu suo
proprio et antiquo remittere teneatur. Statuentes quod nulli liceat in super aquas
aquas fluentes per formam communis iam factam deriuare uel deriuari facere nec
ad aliam partem conducere nisi per cursum ipsius forme antiquum et solitum
ad penam uiginti quinque solidorum coronatorum quam dicta potestas teneatur et debeat vinculo iuramenti predicta
dicta capitula per literas dicti communis notificare temporibus et locis circumstantibus
et maxime castropodij Arsgarij ut dictam aquam a cursu suo antiquo non debeat
aliqualiter deriuare nec aliquod impedimentum prestare nec aliquam iurisdictionem
acquirere uel capere in ea, immo si ipsam aquam deriuassent debeant absque ipsius
s[illegible] post missionem dictarum literarum ipsam aquam in cursum suum antiquum re-
mittere ad penam predictam pro uice qualibet qua fuerit contrafactum in predictis
et aliquo predictorum.

De fossis et carbonibus communis reparandis cap. 36

Fossa siue carbonarias communis dicte terre facta tempore domini Jo. Spinelli de Cariano
et aliam fossam et carbonarias dicti communis que sunt in circuitu dicte terre uel
alibi potestas manutenere debeat et conseruare pro posse et singulis mensibus semel
bis ter diebus quibus non laboratur facere cauari et fodiri ipsis fossis et car-
bonarijs ut potestati et ipsius prioribus dicte terre uidebitur conuenire. Et maxime facere
magis fodi in amplitudine fundi tatis fossum collis s[illegible] emini ita quod a parte
exteriori sit et esse debeat uiginti pedum profundum et cupum et terram
ipsius fossi proijci facere uersus ubi melius esset et potestas ad predicta facienda

fieri precesse faciat duos homines eligendos ab eo et dnis prioribus dc̃e terre quos meliores et utiliores noverint predco operi faciendo fieri ad quod opus assistant continuo si opus fuerit et necesse et si potas circa predca fieri facienda negligens fuerit vel remissus perdat de suo salario centum lib. coie sup quibus ab eodem petat. rao ipse scindicatus proviso q ad se suam et voluntatem dictorum duorum ma aptari faciat potas predcus [illegible] tera predcorum fossorum et carbonariorum sicut ipsis duobus melius et utilius expedire videbit.

De pedagio comunis exigendo. cap.o 37

Exigat et colligat pedagium dci comis secundum ordinamenta scripta et que reperirentur et sicut apparet instrumentum venditionis dci pedagii scriptum manu Angeli Adonnii notarii vel manu quorumcumque aliorum notariorum dcta ordinamenta scripta quomodolibet apparerent et aliis pedageriis dci comunis exigentes et colligentes dcum pedagium in viginti sol. coie pro quolibet et vice qualibet puniat et accepta preter dcam formam in duplum restituere teneat. et q omnia ordinamenta pedagii pesarum et mensurarum gabelle et datiie dci comis debeant reduci et publice formari que reducta no essent per notarium supradcos per scripta esset et instrumenta dcorum ordinamentorum reponant et recondant in arcario dci comis cum aliis dci comis instrumentis et iuribus recondendis et ipsorum cuilibet volenti copiam exibeat. et si dci pedageri et dni mensurarum et ponderum acciperent ultra vel preterque in pactis et ordinamentis pedagii gabelle et dovane contineat ipso facto exquisita veritate potas ad penam viginti quinque lib. coie ipsis et ipsorum cuilibet aufferat pena in dcis pactis et ordinamentis contentam ultra penam in prius stat. contentam et declaratam

De Monetis cap.o 38

Omne mercatum sive pretium in pecunia fiendum fieri debeat de cortonenses et no

59v

ad aliā monetā. et pecunia nisi fuerit conuentū aliud inter partes Et quod in omnibus mercatis que ad minutū uenduntur pretiū et nomen pretij ad comune fiat et non ad aliā monetam in terra predicta ad penā quinque sol. comune pro quolibet et uice qualibet Et de his fiat inquisitio per potatem omni mense semel ad minus et q in similibus mercimonijs minutis maxime panis uinj carniū piperis zaffarani olej ceparum porrorum uel cibarum pro bestijs et aliarum similiū que ad minutum uenduntur Parnesius et Rauenganus pro quolibet duos ualeat comune Bonon. Ita quod in qualibet numata siue mercimonia usque in sibus lib. comune et abinde supra accipiat et soluat. ab emptore florenū gigliatū pro quatuor lib. et otto sol. comune, a sibus lib. uero infra non recipiat florenū nisi pilla quantitas quam cambia ret in dicta terra.

De puteis aptandis 39 cap. 39

Potestas et notarius reformationum dicte terre et quilibet eorum teneatur et debeat uinculo iuramenti aptarj facere expensis adiacentiū omnes puteos comunis qui sunt in dicta terra et ipsos remundarj et eleuarj facere omne ingombramentū quod esset super ipsos uel in ipsis seu aliquo ipsorum et omnia facere que circa reparationem dictorum puteorum aliquj eorum uidebitur expedire.

De Caput decinis cap.o 40

Omni anno in principio annj circa festū epiphanie dominj debeat remutarj et renouare caput decine hominū dicte terre et non possit esse caput decine nisi unus ex domo tantū et qui fuerit caput decine uno anno non possit esse alio anno tunc proxime secuturo sed suj loco de anno in annū alius subrogetur.

De mag.ro gramatices cap.o 41

Adhoc ut dicta terra solito hominibus scientificis et in bonis scientijs et similibus documentis ac omni presfulgeat dignitati Hac salubrj lege Statutorum decreuerunt quod in dicta terra semper habeatur et retineatur unus bonus et expertus mag. gramatices ad legendum in dicta terra ac docendū et.

et eor expensis et pro predcis inobedientes possit facer pignorar usq in decē sol core pro quolibet et plus si pro arti sua plures contingeret de dco operi. Et q huiusmoi prepositus siu' saporshi de gestis reddat plena ratione ad instanciam cuiuscunq et potas teneat huiusmoi in agedis prestar de consilium et fauorem et dca contenta in dco cap exequi cu effectu et si idem potas fuerit negligens perdat de suo salario decem lib core,

De Gabella Carnium piscium et aliarum rerum soluen. cap° 42

Cum coie dce tre sit multis expensis grauata nō reperiat qnq pecunia in coi et ne lot et tam frequentes imponat data et collecte hac prnti lege statutoria ordinar q carnes recetes sicce assugna et pisces recetes et omnia et anguille et his similia vendant et uendi debeat in dca terra secdm modu et ordine ciuitatis Narnie Itaq quilibet uendens debeat soluere p qualibet libra Gabellario siue pedagerio emeti decam gabella unu den core sicuti in dca terra solitu est fieri temporibus retroactis Itaq dca gabella uendat et plus offerenti det et dcus talis emptor debeat hre omnia cap° gabelle carniu et pisciu que sut in ciuitate narnie tam pro ar q executionu et secdm dca capla fiat instrumentu uendi tionis emer uolenti eadē

De fonte ascentelle manutenendo cap° 43

Ad hoc ut fons ascentelle ruina nō patiat ac et aqua de suo solito etiam procursu minus deriuet. sed potius de bono et melius augumentet. statuer et ordinaueru q not dnor dator uiar fontiu et pontiu dce terre qui pro tempore fuerit teneat et debeat fieri facer in fossato ascentelle expensis adiacentiu et uicinor unu stagnu lapidu bene muratu ad calcem et arena Illius mensure et grossitudinis que uidebit ipi noto et adiacentes de cobtaca Itaq ipe ben remaneat in suo statu et q dcus nots debeat hoc fieri facer ad petitione adiacentiu et uicinor, ita q ipe nots sup hoc et executione huiusmodi imponere pena et ea contrafacientibus auferre ac et unicuiq ex dcis adia

centibus dc̄o stagno accipere et accipi facere comunem partem sibi p(er)dictum nostrum.
Imponenda ac et p(er) illos qui possint essere p(er) homines

Q(uod) Nulla persona faciat convivium potestati vel offitialibus cap. 44

Nulla persona de dicta terra vel degens in ea audeat vel presumat convitare vel convivium facere potestati vel eius officialibus vel alicui ipsorum tempore sui regiminis in aliqua domo vel loco ad penam quinquaginta lib. cort. pro quolibet et vice qualibet qua fuerit contrafactum.

De occupatione viarum cap.o 45

Potestas dicte terre in principio sui regiminis debeat per se et cum cura sollepniter investigare de occupatione viarum rerum et iurium dicti comunis et super his debeat examinare decem bonos testes pro qualibet quarterii sibi et dominis prioribus assignandos et reperta veritate facere dictum comune ab occupantibus seu tenentibus ea libere relaxare et nihilominus in centum sol. cort. pro re qualibet et re qualibet occupata et vice qualibet occupans condemnet. Et si in predictis potestas fuerit negligens in quinquaginta lib. cort. condemnetur.

Q(uod) de condemnationibus factis de potestate et aliis offitialibus non fiat gratia cap.o 46

Si aliquis potestas dicte terre vel suus officialis vel ipsi fuerit vel erit condemnatus tempore scindicatus dicti comunis quod de condemnatione predicta nulli singulari domino vel communitati fiat gratia. Nec possit de dicta occasione aliquod consilium congregari. Si quis vero in preponendo arengando dicendo et consulendo vel scribendo contrafecerit in decem lib. cort. vice qualibet condemnetur et nihilominus ab omni offitio et beneficio dicti comunis in perpetuum sit privatus. Et quod factum fuerit contra dictam formam non valeat nec teneat ipso iure.

Q(uod) priores possint se congregari sine licentia potestatis cap.o 47

Domini priores dicte terre qui pro tempore presidebunt possint et valeant se congregare ubicumque eis videbitur et placebit sine aliqua licentia et mandato potestatis

Instruendu pueros et scolares tam terrigenas q forenses qui si forensis fuerit dictus mag. habeat et hre debeat a dco coi pro salario unius anni quinquaginta lib. coe si vero terrigena fuerit idem mag. habeat et hre debeat a dco coi pro suo salario unius anni trigintaquinq lib den coe quodquidem salariu imponat semper in datiua cum salario potatis et eu exactu fuerit dco mag. p camerariu dci comis qui pro tpre fuerit integre persoluat nec aliud conuerti possit q in salario memorato et si camerarius expenderet illud aliis de suo proprio soluisse tenear et intelligat et nihilominus uiginti quinq lib coe pena mulctet. Que quippe dci mag. electio annuatim fiat et celebret in consilio gnali et dnoz prioz dce terre de mense ottobris ita q dictus mag. ante festum beati Iuvenalis in dca terra penitus habeat et premissa potas sicij faciat et executioni madar. ad pena periurij et centu lib coe de suo salario se in dicatus tpre soluendoz

In fauorem Abbatis et clericoz cap. 48

Quilibet potas dce terre tpre sui regiminis teneat et debeat requirere reuerendu prem dnum Epum Narnien. uel uicariu eius ut ipse dignet. acceptar. reformar. et pacem ponere inter abbatem et monacos mon.rij S. Iuvenalis et S. nicolaj inter se adiuice discordantes et quoslibet alios clericos dce terre cuiuscunq status et conditionis existant et sup eoz uita prouidere et dispensare ita q ipi uiuat ordinatl sicut hactenus uiuere consueuerut et omnia eoz bona deueniat in comune dcoz monacoz sicut erat ante et q potas eiusde dno Epo uel uicario eius in predictis prestet auxiliu consiliu et fauorem put pe idem fuerit postulatu

De reassignatione libroz dci comis 49

Potas dce terre qui pro tempore fuerit uel sui officiales teneat et debeat libros et omnes scripturas ciuiliu et criminaliu questionu reassignar in consilio dce terre

61v

otto diebus an finem ipsorum officij et de ipsis libris scripturis et processibus pendentibus inventarium fieri facere et ipsis libris et scripturis et processibus alijs reassignatis in quodam sacculo mittantur et sigillentur et sic sigillatas penes reformationum notarium reponantur. ut dictus notarius ipsos libros et scripturas assignare debeat novo potestati vel suis officialibus in primo consilio ac et scindicis dicti comunis qui scyndicabunt potestatem predictum quos libros et scripturas idem scindici mature et particulariter inspicere debeant et videre an in eis aliquis sit defectus et si que scripture post ipsam assignationem occurrerint faciende predicti potestatis notarij in novo quaterno fiendo per eos dictas scripturas publicas mittere teneatur.

De fonti et stagno vallis canalis reaptandi. cap° 50

Stagnum quod est iuxta viam qua itur ad fontem canalis et etiam ipse fons aque qua aptentur et aptari debeant expensis comunis penitus et omnino. cap°. 50

De mercato fiendo in festo sancti bartholomej cap°. 51

Mercatum fiat sancti laurentij ac bartholomej et duret per duos dies pro quolibet festo et fiat in vijs sancti laurentij et in campis eiusdem et potestas teneatur et debeat vinculo iuramenti ad penam duodecim librarum de suo salario otto diebus ante festum sancti laurentij et otto diebus ante festum sancti bartholomej debeat bandiri facere per loca solita dicte terre et omnibus vicinis circumstantibus a quindecim miliaribus gentibus debeat dictum forum sive nundinas notificari facere expensis comunis predicti. et quilibet camerarius qui pro tempore fuerit teneatur et debeat ad petitionem dicti domini potestatis solvere nuntijs de dicta terra de suis stadiis salarium condecens absque apodissa sive liberatione quacumque.

De eo qui voluerit esse propositus alicuius putei fontis vel vie. cap° 52

Quicumque voluerit esse propositus vel superstes ad faciendum aptari aliquam viam puteum sive fontem publicum vel comunem vel iuxta et propterea dictam terram vel aquas ad locum publicum ducere libere possit et valeat auctoritate presentis capituli illud fieri facere ab vicinantibus dictorum putei fontis et vie et a transeuntibus per ipsam

uel sui off.m et ordinar. et statuer. et reformar. pro bono statu dicte terre omne id et totu quod eis uidebit expedire et quicquid et totu per eos uel maiorem partem ipsorum factum ordinatu et statutu fuerit ualeat et teneat pleno iure ac si factu esset p totum consiliu dicte terre et potas et sui offi.les teneant et debeant exequi et executioni madare oia ordinamenta et reformationes quae fierent per eos de iure uirtute et ad pen. uiginti quinque lib. den. qui quidem dni Priores no possint nec ualeant cassar. cancellar. uel suspendere modo aliquo uel ingenio uel quesito colore quesito aliquam sntiam uel processum uel stat. nec aliquem exbannitu comdemnatu pro malefitio aliquo rebandire nisi prius soluerit nec de hauere et bonis dicti comis exponere uel donar. ultra uel preter formam dictorum stat. et si contra predicta uel aliquo predictorum contrafecerit no ualeat ipso iure. Proviso quod nullus qui sit de numero dictorum dnorum prior. possit nec ualeat substituer. aliquem loco sui in offitio prioratus nec uocem sua relinquere alicui et substitutio et uocis dimissio non ualeret nec teneat ipso iure et nihilominus uel eius offi. seu cancellarius illu talem substitutu. et cui uox dimissa fuerit in expellere et expelli facer. ad pen. uiginti quinque lib. den. de ipso palatio Adijcientes quod tempore illo aliquis erit de numero dnorum prior. et in offo prioratus tu dni priores uel maior pars eorum no possint nec debeant proprijs nec ipsorum consanguineis usque in secundum gradu aliquid deliberar. dare uel concedere de bonis hauere pecunia uel rebus dicti comis uel alicui alij dicto tempore per eisdem aliquo quesito colore durante dicto tempore prioratus et quicumque fecerit in predictis uel aliquo predictorum in decem lib. den. uice qualibet comdemnet. et cancellarius qui contra dictam formam aliquid scripserit et etiam qui soluerit alit. tantundem soluere teneat. et nihilominus quod gestu fuerit no seruato forma predicta no ualeat nec teneat ipso iure. Qui quidem dni priores qui in prioratus offo presidebunt et et qui tenent claues palatii claudandarum

Terre sint exempti et immunes ab infrascriptis factionibus p(er) ilebz uel oneribz et factionibus guardianor(um), de foris caput decim, custod(iis) et viariis ad que inimi(c)is minime p(er) aliquem possint cogi alia em(m) onera realia et personalia ut alij terrigene subferre et facer(e) teneat(ur).

Q(uod) cam(erarius) co(mun)is reduci faciat res co(mun)is i(n)scriptis cap(itul)o 53

Camerarius co(mun)is dic(te) terre qui pro tempore fuerit uir(tute) suis prestiti iur(amenti) et ad pen(am) centum sol(idorum) cor(rigiendorum) teneat(ur) et debeat in s(e)xtus reduci facere p(er) suu(m) nota(rium) o(mn)es res bona et massaritias d(i)c(t)i co(mun)is que sunt in palatio potestatis et cancellarie dic(te) terre et quas et que habent pedageri et gabellerij dic(te) t(er)re et ipsis in principio eor(um) officij eis p(ar)ticulariter assignari in scriptis et in fine sine octo diebus an(te) eor(um) off(ici)i finem inuenerint aliquid esse diminutum vel deguastatum expensis eor(um) reduci faciat in pristinum statum uel saltem t(em)p(or)e scindicatus ipsor(um) petitionem dare scindico qui scindicabit eosdem quod si no(n) fecerit reficere idem cam(erarius) de suo proprio teneat(ur) et semper in fine sui off(ici)j de dictis rebus et massaritijs suo subcessori sub d(ict)a pena inuentariu(m) debeat assignare

Q(uod) off(iciu)m camerarij no(n) possit exerceri p(er) substitutum cap(itul)o 54

Nullus qui pro t(em)p(or)e fuerit cam(erarius) co(mun)is dic(te) terre possit et debeat ipsum cam(erarii) officium exercere p(er) substitutum ad pena(m) centum sol(idorum) cor(rigiendorum) pro qualibet uice p(er) potestatem uel eius uicarium debeat irremissibiliter condemnari,

Q(uod) scindicus exequat(ur) iura co(mun)is et de p(ro)testat(ion)e in consilio cap(itul)o 55

Scindicus dic(te) terre teneat(ur) et debeat uinc(u)lo iur(amenti) et ad pena(m) centum sol(idorum) cor(rigiendorum) p(ro) quolibet et uice qualibet singulis mensibus uidere et exquirere bona fide et sine fraude iura et bona dic(ti) co(mun)is et et res et massaritias ipius co(mun)is que sunt in palatio potestatis et cancellarie dic(te) t(er)re et si inuenerint defrau data de fructu uel diminuta statim protestari cam(erario) teneat(ur) et illi cuj incubuit reparatura predicta ea reficiat in pristinum statum reponere.